

markсист teori 49

Temmuz-Ağustos 2021 ❖ 7.50 TL

Burjuva devletin yasadışılık
ihtiyaç ve zorunluluğu

Toprak Akarsu

Yedek kuvvet mafya

Hüseyin Yeter

Burjuva devlet ve gladyo

İbrahim Okçuoğlu

Özel askeri şirketler

Olçay Çelik

Saray rejimi faşist değil mi?

Ziya Ulusoy

İşgale karşı duyarsızlık
oportünizm ve sosyal
şovenizmin dik alası

Arîn Çîya

Kürdistan'ın her parçasını
savunmak varlık koşulumuzun
doğal eylemidir

Röportaj

Kemalizm, ulusal sorun ve
mücadele biçimleri bağlamında
Deniz, Mahir, İbo

Efe Dağlı

**Dosya: Burjuva devletin yasadışılık
ihtiyaç ve zorunluluğu**

Marksist Teori

3

Temmuz-Ağustos
2021

Daima Marksist Teori - Yaygın Süreli Yayın

Varyos Gazete Dergi adına Yazı İşleri Müdürü: Tülin Gür

Yönetim Yeri: Aksaray Mah. Müezzın Sok. İlhan Apt. No: 12/1 D:7 Fatih/İSTANBUL

Tel: (0212) 529 15 94 **Faks:** (0212) 529 06 75

Web Sitesi: www.marksistteori2.org

Baskı: Ceylan Matbaacılık Tel: (0212) 613 10 79

Abonelik: Yıllık 40 TL (Posta çekini yatırdıktan sonra bilgilerinizi e-posta veya faksla iletiniz.)

Posta Çeki Hesap No: Varyos Gazete Dergi 17629956

İçindekiler

7 | Saray rejimi faşist değil mi?
Ziya Ulusoy

21 | Burjuva devletin yasadışılık ihtiyacı ve zorunluluğu
Toprak Akarsu

35 | Yedek kuvvet mafya
Hüseyin Yeter

45 | Burjuva devlet ve gladyo
İbrahim Okçuoğlu

55 | Özel askeri şirketler
Olca Çelik

65 | İşgale karşı duyarsızlık
Opportunizm ve sosyal şovenizmin dik alası
Arin Çiya

77 | Kürdistan'ın her parçasını savunmak
varlık koşulumuzun doğal eylemidir
Röportaj

87 | Kemalizm, ulusal sorun ve mücadele biçimleri bağlamında
Deniz, Mahir, İbo
Efe Dağlı

Saray rejimi faşist değil mi?

Ziya Ulusoy

“Otoriterleşme” nitelemesi siyasi ve sınıfsal karakteri bakımından belirsiz bir kavramdır. Otoriter kavramı baskıcı yönetimi anlatır. Örneğin Engels’in otoriterlikten yakınan anarşistlerle polemikte vurguladığı gibi, devrim ve iktidarı da burjuvaziye karşı otoriterdir. Burjuvazinin faşist rejimlerini yalnızca “otoriter rejim” diye nitelemek, o rejimin siyasal niteliğini belirsiz bırakmak, siyasal niteliğini tanımlamaktan kaçınmak demektir. Ayrıca devrimin otoriterliğiyle burjuvazinin faşizmini karıştıracak bir bilinç de üretir

Erdoğan’ın şeflik rejiminin niteliğine dair tartışma, emekçi sol hareket içinde de devam ediyor. Yalnızca liberaller değil emekçi sol hareketin bir bölümü TKP, EMEP, SYKP ve Umut-Sen, rejimin faşist nitelikte olmadığını öne sürüyorlar.

TKP uluslararası alanda faşizmin gelişme eğilimini ve Erdoğan rejimini “belli politik figürlerin özel rolleriyle şekillenen otoriterleşme olarak” niteliyor.

Sermayenin krizi koşullarında devletin yeniden yapılanması ihtiyacı temeli üzerindeki dönüşümün “sürecin siyasi sahibi olan Erdoğan ve AKP” eliyle “devlet ve parti ayrımının silikleştiği ve otoriterleşmeye çıktığını” vurguluyor.¹

EMEP çizgisindeki Teori ve Eylem dergisi yazarı S. Selçuk rejime ilişkin şu tarifi yapıyor:

“*Tek adam rejimi’ne faşist bir diktatörlük denebilir mi’ sorusuna yanıtımız hayırdır! ‘Tek adam rejimi’ henüz bir faşist diktatörlük değildir... Gericici bir burjuva diktatörlük biçimidir.*”²

Umut-Sen ise Komite dergisinin Türkiye’nin Rejim Meselesi adlı broşüründe; “*faşizan sivil diktatörlük*” nitelemesi yapıyor.

Otoriter Rejim:

Liberalilerin Teorisi

TKP’nin esasen dünya görüşü parlamentarist sosyalizmle sınırlı olduğu için burjuva ve küçük burjuva

¹ 13. Kongre Türkiye Konferansı Raporu, 11 Ağustos 2021, tkp.org.tr

² Teori ve Eylem dergisi, Ocak 2021 sayısı

liberalleriyle ortak analiz ve kavramlara sahip olması normal. Farklılığı “üçüncü dünya devletçisi” ulusalcılığından geliyor.

TKP “otoriter rejim” nitelemesini, faşizmde var olmasını şart gördüğü “toplumsal düzeyde siyasi ve ideolojik tahkimat”ın³ Erdoğan rejiminde gerçekleşmediğine dayandırdığına göre, faşizmi yalnızca Mussolini-Hitler tipiyle sınırlıyor.

Her şeyden önce emperyalist faşizmin yenilgisinden sonra, burjuva liberalizmi bu görüşü çok değişik araçlar ile teşvik edegeldi. Nedeni basitti. Faşizme karşı oluşan emekçi ve devrimci bilinç köreltilmek isteniyordu. Çünkü sonuçta faşizmi burjuvazinin komünist hareketi ve işçi sınıfı hareketinin devrimci yönelimini-devrim tehlikesini ezmek ihtiyaç ve amacı ortaya çıkartmıştı. Faşist emperyalistler yenildikten (hem de SB ve devrimci halklar tarafından) sonra, antifaşist bilinci köreltmek emperyalist burjuvazinin sınıf çıkarınaydı. Faşizmi sınırlı gelgeç bir fenomen göstermek ve Hitler-Mussolini tipiyle sınırlamak, yeni koşullarda ihtiyaç duyduğu/duyacağı faşist hareketleri gizlemenin ve antifaşist bilinci köreltmenin en etkili yollarından biriydi.

Bu yol için üretilen teorik/ideolojik silahlardan biri, “post-faşizm” (faşizm sonrası) dönemi; “Faşizm artık tarihte kaldı” kavram ve değerlendirmeleriyle ifade edilen faşizmin bir daha geri gelmeyeceği teorisiydi. Bu, doğrudan ABD liderliğindeki kapitalist dünyanın ideolog ve yazarları tarafından yapılmış bir teorizasyondur.

Buna destek veren diğer bir teori de “totalitarizm eleştirisi”ydi. Bu teori H. Arendt’de en etkileyici ifadesini buluyor, komünizm ile faşizmi totalitarizm kavramında birleştirerek liberalizmi kutsuyor, ideolojik hegemonya kazanmasına yarıyordu. Yaşatmış olduğu kötülükleri komünizme de yükleyerek bir ölçüde faşizmi aklamayı amaçlıyor, o dönem özgülünde ABD liderliğinde askeri darbelerle faşist rejimleri kurma yönelim ve tehlikesini küçümsetmeye yarıyordu.

Faşizmi sınırlı gelgeç bir fenomen göstermek ve Hitler-Mussolini tipiyle sınırlamak, yeni koşullarda ihtiyaç duyduğu/duyacağı faşist hareketleri gizlemenin ve antifaşist bilinci köreltmenin en etkili yollarından biriydi.

Böylece antifaşist bilinç ve duyarlılığın darbelenip geriletilmesine de katkıda bulunuyor, ABD liderliğindeki kapitalist dünyanın, devrimci krizlerde başvurduğu askeri faşist diktatörlüklere ve NATO’cu kontrollerinin faşist cinayetlerine ilişkin bilinç körelmesi yaratıyordu. ABD hakimiyetinin dayanakları olan askeri faşizmlerin ayakta kalmalarını kolaylaştırıyordu.

³ 13. Kongre Türkiye Konferansı Raporu, 11 Ağustos 2021, tkp.org.tr

Frankfurt okulu ideologlarının ve Avrupa komünizminin etkisinin geliştiği o koşullarda faşizme ilişkin mükemmeliyetçi liberal görüşler de solda etkili oldu ve devam etti.

Reformcu Avrupa komünizmi içerisinde yorumlanabilecek N. Poulantzas, 70'li yıllarda yazdığı "Faşizm ve Diktatörlük" kitabında, faşizmi yalnızca Hitler-Mussolini tipiyle sınırlayan görüş ortaya koydu. Diğer olağanüstü rejim biçimlerini askeri diktatörlük, Bonapartizm vb. nitelemeler atfederek faşizmden ayırdı. Emperyalizm dönemiyle kopmaz bağı içinde doğru olarak ele alsa da faşizmi Hitler ve Mussolini tipiyle sınırlamayı teorisinin başta gelen temel özelliği olarak koydu. Formüle ettiği teori, Franco ve Salazar rejimlerini bile faşist görmüyordu. Franco'nun ordu kaynaklı ama onunla sınırlı olmayan rejimi ile askeri faşist diktatörlükleri faşizm dışında tutuyordu.

Bu teorinin Birikim yazarları üzerinde, özellikle Poulantzas'ın söz konusu kitabının çevirmeni Ahmet İnsel üzerinde baskın bir etkisi olduğu söylenebilir. Ahmet İnsel, boynuzun kulağı geçmesi misali, Poulantzas'ın faşizm formülasyonuna totalitarizmi de ekledi. "Eğer totalitarizmi de eklerse Sovyetler Birliği de bu formülasyon içine girer, düşüncesiyle Poulantzas bundan kaçındı" görüşüyle teorinin kurucusunu, niyetini sorgular biçimde eleştirdi. Türkiye'de otoritarizm teorisinin başını çekti.

Tartışmamız açısından belirtelim ki, Ahmet İnsel, 1999'daki "Otoritarizmin Sürekliliği"⁴ yazısında otoritarizm teorisinin uluslararası yazar-

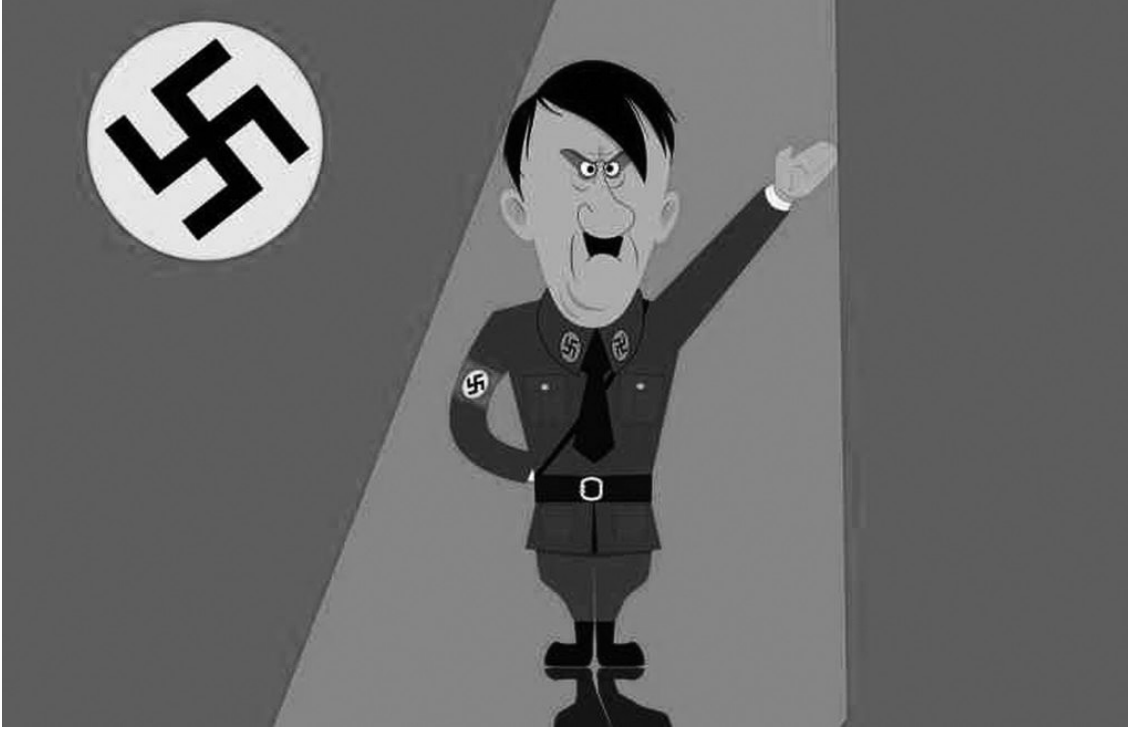
ların görüşleriyle etkileşim içinde söz konusu teoriye ilişkin görüşünü açıkladı. Aynı zamanda Türkiye'de otoriter rejimin tarihsel köklerine atıfta bulundu, kısa süreler dışında Türkiye'nin otoriter rejimlerle yönetildiğine ilişkin görüşünü ileri sürdü. Bu otoriter rejimler içinde İttihat Terakki iktidarı, Kemalist tek parti yönetimi, Menderes iktidarı, bütün askeri iktidarlar farklılıklarıyla var.

Bilindiği gibi Birikimciler ve İnsel, AKP iktidarını "*demokratik devrim gerçekleştirdi*" diye alkışlayıp desteklediler. Bu, elbette sınıfsal ve siyasi içeriğinden soyutlayarak "bir lider veya zümrenin iktidarının yönettiği özerk devletin rejimi/yönetiş biçimi" olarak otoritarizm teorisinin kaçınılmaz yanlığıydı. Çevre burjuvazisi de olsa sivil toplumun otoriter rejim geleneğini sona erdirmesi bu teorinin görüş açısından demokratik devrim dışında yorumlanamazdı.

Erdoğan ve partisi iktidarda kesin hakimiyet sağlayınca politik İslamcı şeflik rejimini inşa koyulunca, Ahmet İnsel yeniden dağarcığından "otoriter rejim" teorisini çıkarmak zorunda kaldı. Erdoğan'ın şeflik rejiminin faşist niteliğini yadsımak için otoritarizm teorisini etkili tarzda kullanmaya koyuldu. Bu çok da ikna edici olamayınca, aynı teorisinde nüansla var olan "otokrat rejim" nitelemesine geçti, her ikisini birden kullandı. Başka burjuva rejime geçilirse bu kez yeniden demokratik devrim ilan etmekten geri durmayacağını şimdiden öngörebiliriz.

Çok ilginç biçimde, neofaşist hareketlerin geliştiği ve iktidarların oluş-

⁴ Birikim dergisi, 125-126. Sayı

tuğu günümüzde burjuva liberaller, liberal sol, hatta bir bölüm küçük burjuva reformcu sosyalist otoritarizm teorisi ve kavramında buluştular.

Otoritarizm teorisyenlerinin ortak noktası, günümüz faşist partilerini, hükümetlerini, liderlerini ve devletlerini, bu niteliklerinden farklı göstermek için bu kavramı kullanıyor olmalarıdır. Benzer bakış açısına “sağ ve sol popülizm” kavram ve teorisinin de sahip olduğunu vurgulayalım.

Fakat faşizm nitelemesini kullanmamak için otoritarizm teorisinde birleşenler siyasal nitelikleri açısından farklılıklar gösteriyorlar.

Hayek, Brzezinski gibi burjuva liberalizminin ve emperyalizmin ideologları “otoriter, otokrat, totaliter rejimler” teorisini, faşizmle komünizmi aynı torbada göstererek, hatta faşizmin kaynağının sosyalist akım olduğunu ileri sürerek kapitalizmin ve parlamenter rejime dayanan siyasi sisteminin ideolojik hegemonyasını sağlamaya çalışıyorlardı. Böylece, faşizmin sosyalizm akımından türe-

yen geçici bir olgu, kapitalizmden türemeyecek bir olgu olduğunu yaparak, antifaşist bilinci köreltmeye çalışıyorlardı.

Onlar ideoloğunu yaptıkları kapitalist emperyalizmin, askeri faşist diktatörlüklerini ılımlı göstermeyi sağlamaya çalışıyorlardı. Ki bu diktatörlükler içinde 800 bine yakın komünist ve demokrat insanı katlederek siyasi soykırım yapan Endonezya’nın askeri faşist Suharto diktatörlüğü de, Şili’nin Pinochet, Arjantin’in 5’li generallerinin faşist askeri diktatörlüğü de vardı.

ABD ve AB emperyalistlerinin düşünce kuruluşları ve yazarları (ideolojik gıdalarını Hayek ve Brzezinski’den alıyorlar) günümüzde gelişen neofaşist partileri aşırı sağ ve işbaşına gelen faşist liderleri otoriter olarak niteliyorlar. Le Pen’in partisinden AfD’ye ve hatta şiddet uygulayan Neonazilere kadar faşist örgüt ve partileri, sağ ve aşırı sağ olarak sınıflandırıyorlar. Orban’dan Erdoğan’a, Bolsonaro’dan Kolombiya’nın nar-kofaşist diktatörlüğüne uzanan işba-

şındaki çok sayıdaki faşist lideri ve iktidarları otoriter olarak tanımlıyorlar.

TKP de Birikimci İnsel gibi, Erdoğan rejimini faşist değil otoriter olarak niteliyor:

“Emperyalizmin bunalımı, rekabetin tarafı olan ülkelerde iktidarların otoriterleşme eğiliminin hızlanmasına neden olmaktadır... bu eğilim(...) çoğu zaman bazı politik figürlerde cisimleşiyor). Son dönemde, ABD’de Trump, Rusya’da Putin ve Türkiye’de Erdoğan bu durumun tipik örnekleridir.”⁵

TTKP’nin “otoriter” tanımını tercih etmesinin nedeni Erdoğan şeflik rejiminin faşist bir rejim olduğu gerçeğini reddetmesidir.

TKP esasen uzun yasal çalışma alışkanlığının verdiği rehavet ve parlamentarist ideolojik yapısının elverişli zemini üzerinde faşizme ilişkin liberal teorilerden etkileniyor, hatta esinleniyor. 1980’li yılların sonunda Gelenek yazarlarından biri faşizm sorununu işlerken 12 Eylül askeri faşizmi dönemi dahil Türkiye’de hiçbir zaman faşist diktatörlük yaşanmadığı tezini ortaya atıyor, devrimci hareketi bu açıdan eleştiriyordu. Anlaşılan TKP merkezi de benzer bir görüşe yakın duruyor ki, Erdoğan-Bahçeli rejimini faşist değil otoriter rejim ilan ediyor.

Öncelikle vurgulayalım ki “otoriterleşme” nitelemesi siyasi ve sınıf-

sal karakteri bakımından belirsiz bir kavramdır. Otoriter kavramı baskıcı yönetimi anlatır. Örneğin Engels’in otoriterlikten yakınan anarşistlerle polemikte vurguladığı gibi, devrim ve iktidarı da burjuvaziye karşı otoriterdir. Burjuvazinin faşist rejimlerini yalnızca “otoriter rejim” diye nitelenmek, o rejimin siyasi niteliğini belirsiz bırakmak, siyasi niteliğini tanımlamaktan kaçınmak demektir. Ayrıca devrimin otoriterliğiyle burjuvazinin faşizmini karıştıracak bir bilinç de üretir.

Fakat elbette TKP’nin “otoriter” tanımını tercih etmesinin nedeni Erdoğan şeflik rejiminin faşist bir rejim olduğu gerçeğini reddetmesidir.

TKP’ye göre *“Faşizm (...) toplumsal düzeyde siyasi ve ideolojik bir tahkimat anlamına gel”*ir, bugünkü rejim bu özelliklere sahip olmadığı için faşist değildir!

Erdoğan rejiminin *“toplumsal düzeyde siyasi ve ideolojik tahkimat”*ı yoktur, yalnızca seçimle kitle desteği alıyor denemez. Fakat bu tahkimat Hitler ve Mussolini faşizmlerindeki düzeyde değil diye TKP Erdoğan rejimini faşist görmüyorsa, faşizmi Hitler ve Mussolini rejimleriyle sınırlıyor demektir.

Yazının bir sonraki alt başlığında görüleceği gibi bu görüş emekçi solda etkili. Fakat elbette, sınıf mücadelesinin zaman ve ülkeye bağlı olarak değişen güç ilişkilerinin, ülkelere göre değişen ulusal ve kültürel özelliklerin, burjuvazinin inşa ettiği faşist diktatörlüklerde değişik özellikler yarattığını belirtmek gerekir.

Örneğin, Mussolini iktidarı 1922 ile 1926 arası 4 yıllık dönemde daha

⁵ Aynı kongre raporu

dar, daha sınırlı ölçekte “toplumsal düzeyde ideolojik-siyasi tahkimat” a sahipti ama faşist bir rejimdi. Hitler faşizmi ise kitle desteğini iktidarının ilk yılında komünistleri ve burjuva muhalefeti terör ve yasakla ezme pratiğiyle birleştirdikten sonra tahkimatı hızla genişletebildi. Ama başından itibaren faşist bir rejimdi, ezdikten sonra değil!

Rejimin faşist olup olmaması “bir şey”, ideolojik-siyasi tahkimatı çok geniş örneğin neredeyse tüm toplum çapında mı yoksa daha dar düzeyde mi yapabildiği ise “farklı bir şey” dir.

Erdoğan ve AKP, seçmen kitlelerinin bütününde değilse bile yarısı düzeyinde ideolojik-siyasi tahkimatı sağlamış durumda. MHP ise hemen bütün kitleleri üzerinde ideolojik-politik tahkimata sahip bir parti.

TKP’nin faşizm değerlendirmesinde bu yüksek düzeyde tahkimatı ölçü alması bazı somut analizleriyle de çelişiyor. Örneğin TKP, İran molla rejimini de faşist olmayan otoriter rejimler arasında sayıyor. Oysa TKP’nin ölçüsü olan ideolojik-politik tahkimat bakımından Molla rejiminin başarısı çok yüksek. İslami ideolojiyi geniş kitlelerde o denli tahkim edebildi ki, solu öylesine tasfiye etti ki, devrimci sol güçler 40 yıldır örgütlenemiyor bile.

TKP liberal faşizm teorisinin bir sonucu olarak antifaşist mücadeleden, de başına “*sonuç alınması mümkün biricik mücadele sosyalizm mücadelesidir*” lafzını koyarak “*faşizme, savaşa, şuna buna karşı demokrasi mücadelesi koskoca bir yalandır*” lafazanlığıyla günün en acil

ve en yakıcı siyasi görevlerinden, küçümsemekten öte, açıkça kaçıyor.⁶

TKP’nin ulusalcı özelliği nasıl ki, eğer ABD, Erdoğan’ı düşürmeye kalkışırsa buna karşı mücadele etme isteğini yaratıyor⁷ ve rejimin niteliğini önemsememeye götürüyorsa, faşizme ilişkin liberal görüşü de rejimin faşist niteliğini önemsememeye, dahası antifaşist mücadeleyi de küçümsemeye götürüyor.

TKP’yi aynı zamanda uzun yıllardır süren parlamentarist, yasalıcı ve pasifist mücadele alışkanlığı da rejimin niteliğini küçümsemeye götürüyor. Erdoğan faşizmi, önündeki devrimci engellerle uğraştığı için TKP’ye şimdilik dokunmuyor. Dokunduğu zaman, TKP, antifaşist mücadelenin yalan olduğunu söyleme densizliğini, ABD’nin olası düşürme operasyonuna karşı Erdoğan’a göğsünü siper etme ulusalcılığını bırakmak zorunda kalacak. Dahası rejimin faşist olduğunu, kendisinin yanıldığını belirtecek ama “iş işten geçmiş” ve çok geç kalmış olacak.

“Faşizm Kurumsallaşmadı”

Öznelliği

Saray iktidarının faşizmi inşa etmekte olduğunu, ama henüz niteliksel bir değişikliğin yaşanmadığını ve başka dayanaklar da göstererek, mevcut rejimi faşizan özellikleri olan gerici, despotik iktidar şeklinde tanımlayan görüşler de emekçi sol saflarda yaygın. EMEP (Teori ve Eylem dergisi), SYKP ve Komite dergisi (Umut-Sen) aralarında nüanslar olmakla birlikte, faşist diktatörlük

⁶ Faşizmle Demokrasi Arasındaki Fark, Aydemir Güler, 27 Ocak 2018, haber.sol.org.tr

⁷ Erdoğan Atatürkçü Olursa, Kemal Okuyan, 31 Ekim 2017, haber.sol.org.tr

sorununa ilişkin bakış açısı, niteleme ve gerekçelerde birleşiyorlar.

EMEP'in görüşüne yapacağımız eleştiriler diğer iki akım için de geçerlidir. Farklılıklarına değineceğiz.

EMEP'in siyasi çizgisindeki Teori ve Eylem dergisi yazarı S. Selçuk rejimin neden faşist diktatörlük değil de "oldukça yoğun, gerici bir burjuva diktatörlük" olduğunu, uzun uzun anlatmaya çalışıyor, o arada teorik olgunluk dersi vermeyi de ihmal etmiyor!

Birinci temel gerekçe olarak "bir devlet biçimi değişikliği olarak faşizm(...) kurumsallaşma" mıdır diyor.⁸ Faşizmin "kurumsallaşmadığı" özellikle yasallık alışkanlığına batmış emekçi sol çevrelerde faşist diktatörlük gerçekliği temelinde bir siyasal strateji ve taktiklerden kaçınmak için kullanılan yaygın bir argüman ve görüş. II. Enternasyonal oportünistlerinin savaş karşısındaki tutumlarını çağırıştırıyor. Günümüz Türkiye'sinde faşizm bir devlet biçimi olarak kurumsallaşmamış mıdır?

Devletin başta gelen kurumları yürütme, yasama, yargı, ordu ve polis, askeri ve sivil bürokrasidir. Yürütmenin "tek adam"ın elinde olduğunu S. Selçuk da reddetmiyor. Diktatör, devleti yöneten Saray bürokrasisini ve atadığı hükümette yetki sahibi kıldığı birkaç bakanlığı (savunma, içişleri) sıraladığımız hiyerarşiye göre elinde tutuyor. Gerçek yürütme bunlardır. İttifak gücü MHP'nin bile ne hükümette ne de Saray bürokrasisinde resmi mevzisi vardır. MHP üstten diktatörün kendisiyle görüşerek yürütme üzerinde etkili olabiliyor.

Parlamentonun hala var olmasına rağmen yürütmenin emrinde olduğunu S. Selçuk da kabul ediyor. Bu, yasanın diktatöre tabi olduğu anlamına geliyor. Yine de yetkileri kuşa çevrilen işlevsiz parlamentonun hala açık olmasına aşağıda değineceğiz.

Yargının durumuna gelince... AYM, HYSK, Yargıtay ve başsavcılar esasen diktatörün işaretine bakıyorlar, ona tabiler. Yüksek yargının kadrosunu bir bölümünü diktatör doğrudan atıyor. Diğer bir bölümünü diktatörün emrindeki AKP-MHP parlamento çoğunluğu atıyor. Diktatörün emrindeki HYSK istediği yargıç ve savcuyu kızağa çekebiliyor. Yargı yalnızca faşist diktatöre tabi hale getirilmekle de kalmadı, çıkarılan yasalarla AKP-MHP ve VP'li avukatlar ile savcılık ve yargıçlık kadrosu doldurularak bütün bir yargı bürokrasisi kadrosal olarak da faşistleştirildi.

Erdoğan ve AKP'nin inşa ettiği rejimin, henüz kurumsallaşmadığı iddiasının yanlışlığını ordu ve polise askeri ve sivil devlet bürokrasisinin bütününe baktığımızda da görürüz. 29 Temmuz 2011 tarihinde Kemalist Genelkurmay Başkanı Işık Koşaner ve kuvvet komutanları birlikte toplu istifayla Ergenekoncuların tutuklanmalarını protesto ettiklerinde TSK'da deprem olmadı. Tam tersine önce Erdoğan-AKP'yle anlaşan Necdet Özel, sonra doğrudan politik İslamcı Hulusi Akar genelkurmay başkanı yapıldılar. Erdoğan bununla da kalmadı, boşalan TSK üst kademelerini de Güleni ve AKP yanlısı generallerle doldurdu. Bunun tahminlerin üzerinde gerçekleşmiş olduğu, 15 Temmuz darbe girişimi ve

⁸ Teori ve Eylem dergisi, Ocak 2021 sayısı

sonrası gelişmelerle çarpıcı biçimde açığa çıktı.

Erdoğan önce fiilen, başkanlık rejimine geçerken de resmen MGK bileşimini değiştirdi, çoğunluğu hükümetten gelenler ve MİT Başkanı'nın oluşturduğu yeni bileşimli, kontrol ettiği bir yapı kurdu. Halen MGK'nın parlamentonun üstünde ve faşist şefin kontrolünde devletin ve rejimin yapısında özel bir işlevi var. Yalnızca Avrasyacı Kemalistleri değil, ABD'ci Kemalist Mehmet İlker Başbuğ'u da zindana atarak TSK'daki Kemalist subaylara örgütlenirlerse geleceklerinin zindan olacağına dair büyük bir gözdağı verdi.

2014 sonbaharında MGK'da kararlaştırılan Çöktürme Planı, zindandaki Kemalist subayların serbest bırakılarak Erdoğan'a yedeklenmelerini birlikte getirdi. 2014'ten itibaren fiilen işleyen başkanlık rejimi, 2015'te Çöktürme Planı'yla Kürt halkına, devrimcilere ve demokratlara karşı, Suruç ve 10 Ekim Ankara toplu katliamlarıyla, Cizre -Sur vahşetiyle, Medya Savunma Alanları'na savaşla kesin zafer elde etmek istedi.

Faşizmin bu kudurganca saldırganlığı ve savaşı kesin zafere ulaşamadı.

Ancak Erdoğan'ın ittifak güçlerini arkasında birleştirebilmesine, yanı sıra TSK'yı da hegemonyası altına almasına yaradı.

TSK açısından çok daha fazlası, geniş kapsamlı tasfiye ve yeniden yapılandırma 15 Temmuz darbe girişiminden sonra yaşandı.

Kontrollü erken doğum yaptırdığı darbe girişimini kullanarak Erdoğan yalnızca iktidar dalaşına girdiği Gülen cemaati örgütünü tasfiye etmekle kalmadı. TSK'nın eğitim kurumları ve müfredatından askeri hastanelere, genelkurmay başkanının savunma bakanlığına bağlanmasına, üniversite mezunu AKP ve MHP'lilerle TSK alt kademelerinin doldurulmasına değin değişiklikleri gerçekleştirdi.

Ayrıca Rojava ve diğer alanlara işgal ve savaşlarla rabia-bozkurt ideolojisi eşliğinde diktatöre bağlılık duygusu ve bilinci TSK'da güçlendirildi.

TSK'da Erdoğan ve AKP-MHP (MHP'nin TSK'da her dönem önemli mevzileri ve gücü zaten vardı) ittifakı tarafından faşist kurumsallaştırmanın henüz sağlanamadığı asla denemez. Hitler ve Mussolini faşizminin orduda sağladıkları ide-

olojik ve örgütsel yapılandırmanın düzeyine varmasa da Erdoğan faşizmi tarafından ve Bahçeli'yle ittifak halinde bu kurumsallaşma gerçekleştirilmiştir. Ergenekoncu subaylar da bu ittifak içinde yer aldılar. Fakat Erdoğan'ın ABD'ye biatını yenilemesinden sonra bu kesimin tümden tasfiye edileceği görülüyor. Emekli amiraller bildirisini imzalayanlara dava açılması ve 28 Şubatçılara müebbet mahkumiyetinin onaylanması buna işaret ediyor.

Rojava ve diğer Ralanlara işgal ve savaşlarla rabia-bozkurt ideolojisi eşliğinde diktatöre bağlılık duygusu ve bilinci TSK'da güçlendirildi.

Polis örgütü, Güleni şeflerin tasfiyesinden sonra MHP'lilerle AKP'li polis şeflerinin hakimiyeti altına alındı. Yanına AKP ve MHP'lilerden bekçi gücü de eklendi.

Atamayla görevlendirilen vali ve kaymakamların tamamen Erdoğan ve Bahçeli'ye bağlı oldukları zaten biliniyor.

Akademi ve sivil bürokrasinin üst kesimi zaten diktatör ve MHP'nin elinde. Alt kesimlerinin OHAL KHK'larıyla demokratik güçlerden bir hayli arındırıldığını da buna eklemek gerekir.

Jandarma ve poliste JÖH, PÖH ve siyasi polis örgütlenmesinin bu dönemde yeniden ve daha güçlü olarak örgütlendiğini belirtmek gerekir. MİT'in bu dönemde resmen de içte dışta silahlı operasyon yetkisiyle yasal olarak donatılması da

devletin faşist kurumsallaşmasının bir ögesi.

Dahası devletin faşist kurumsallaşmasına bağlı ve tabi olarak içte İslamcı ve ülkücü, dışta politik İslamcı, Osmanlı Ocakları, SADAT, ÖSO adlarıyla yüz bini aşkın paramiliter çetenin bu dönemde geliştirilmesi Erdoğan faşizminin temel özelliklerinden bir diğeri. Buna ek olarak rejimin dış sahada politik İslamcı örgütleri yönlendirebilmesi, Avrupa'da, işgal bölgelerinde ve diğer yerlerde faşist terör eylemleri yaptırabilmesi faşist devlet kurumsallaşmasının nereye değin uzandığının kanıtı.

Bütün bunların 16 Nisan 2017 referandumuyla kabul edilen ve 9 Temmuz 2018'de yürürlüğe giren "Cumhurbaşkanlığı Hükümet Sistemi" ile anayasal düzeyde yasallaştırıldığı da eklenmelidir. Çarpıcı gerçeklik şundan ibarettir; faşist şeflik rejimi "Cumhurbaşkanlığı Hükümet Sistemi" biçiminde kurulmuştur. Söz konusu olan bir hükümet değişikliği değil devlet biçiminin, rejimin değişikliği olduğu içindir ki, kurulması zaten aynı zamanda kurumsallaşması anlamına da gelir. Bu durumda Erdoğan, henüz devlette faşist kurumsallaştırmayı gerçekleştirememiş faşist liderlere, S. Selçuk'un da örnek verdiği ABD'de Donald Trump'a benzetilemez.

Burjuva Demokratik Hak ve Kurumlar Hala Var Öyleyse ...

S. Selçuk rejimin neden faşist olmadığını diğer temel gerekçesi olarak parlamenter burjuva rejimin bazı kurumlarının var olmasını, demokratik kısmi hakların hala kullanılabilir olmasını ileri sürüyor:

"Bir 'Anayasa' ve 'yasalar' var(...)

'Serbest seçimler' henüz yapılmaktadır. Fiiliyatta 'tek adam rejiminin noteri' gibi çalışmakla birlikte parlamento faaliyetini sürdürmektedir ve bu noktada önemli olan 'Cumhur İttifakı'nın Meclis'te anayasa değişikliği yapacak çoğunluğa sahip olmamasıdır.'

*"İşçi sınıfının devrimci partisi başta olmak üzere, devrimci parti, örgüt, çevreler ve işçi basını başta olmak üzere devrimci basın baskı ve yasaklamalara karşın legal alanda faaliyet yürütebilir durumdadır."*⁹

Her şeyden önce, *"Parlamento faaliyetini sürdürmektedir ve bu noktada önemli olan Cumhur İttifakı'nın Meclis'te anayasa değişikliği yapacak çoğunluğa sahip olmamasıdır"* görüşünde somutlaşan parlamentarizm ve yasallık zihniyetinin yarattığı ibret alınması bir akıl tutulması örneği olduğunu vurgulamak zorundayız.

Seçimler, parlamento, anayasa varlığı, faşist rejimin ayak bağıdır. Fakat faşizm yeterince kitle desteği bulamadığı koşullarda bu kurumları sınırlandırılmış biçimde de olsa devam ettirmek zorunda kalabilir, bu kurumları kendisiyle bağdaştırabilir veya işlevsiz halde tutabilir. Yani varlıkları faşizm için aşılmaz engeller değildir.

Örneğin Hitler diktatörlüğü altında parlamento kapatıldı ama Weimar cumhuriyetinin burjuva demokratik anayasası devam etti. Tabii ki hiçbir hükmü yoktu. Çünkü faşizm KHK yetkisini Hitler'e vermiş, bu yolla anayasayı hukuken de aşmıştı. Sonrasında Hitler faşizmi anayasanın kâğıt üzerinde varlığını ortadan kaldırmadı ama elbette içindeki pratikte de emperyalist paylaşım savaşlarının-

da da anayasayı dikkate almadı. Parlamentosunu ise ortadan kaldırdı.

Fakat Dimitrov yoldaşın belirttiği gibi; Hitler'den farklı olarak, *"Faşizmin geniş bir kitle dayanağı bulamadığı ve faşist burjuva kampın çeşitli grupları arasındaki mücadeleden kesin olduğu birtakım ülkelerde bu rejim, öncelikle parlamentosunu feshetme yoluna gitmez. Sosyal demokrat partiler de dahil olmak üzere öteki burjuva partilerinin biraz meşruiyet elde etmelerine göz yumar."*¹⁰

Bu, Bulgaristan faşizminin 1923-1934 arası birinci döneminin, Mussolini'nin 1922-26 arasında henüz komünist parti ve diğer partileri tasfiye etmeye gücünün yetmediği döneminin deneyimlerinden çıkarılan bir sonuçtu.

Bulgaristan'da faşizm deneyiminin o dönemini Dimitrov yoldaştan okuyalım:

*"Bulgaristan'da, faşist diktatörlük iki evrede gelişti. Birinci evre, 9 Haziran 1923 askeri darbesiyle başladı. Tsankov-Lyaptçev-Burov Demokratik Birliği aşaması, faşist diktatörlük ile parlamentarizmin kalıntılarının özgül birleşmesi ile belirlenir. Faşist diktatörlük, eski burjuva partilerinin Demokratik Birlik'te toplanmasıyla kendine kitle tabanı yaratmayı denemiştir. Ancak burjuva kamptaki derin görüş ayrılıkları ve emekçi kitlelerde faşizmin hiç popüler olmaması, birleşik bir burjuva gücün oluşmasını önleyip diktatörlüğü başka partilerin varlığına izin vermeye zorlamıştır."*¹¹

Demek ki Çar'ın darbesiyle gelen Bulgaristan rejimi, yeterince kitle

⁹ Teori ve Eylem dergisi, Ocak 2021 sayısı

¹⁰ Faşizme Karşı Birleşik Cephe, Georgi Dimitrov, Ekim Yay., S.136

¹¹ Bulgar Faşizminin Karakteri Üzerine Tezler, 1936, Özgürlük Dünyası Arşivi, 1993

temeli bulamadığı için burjuva parlamentoyu sınırlayarak da olsa açık tutmak zorunda kalmıştı. Bu duruma rağmen rejim faşistti.

Sonrasında gelişen mücadele demokratik hakların daha çok kazanılmasına, faşist diktatörlükte gedikler açılmasına, o dönem hükümetinin yıkılmasına yol açmıştı. Çar 1934'teki ikinci darbeye parlamentoyu da kapatarak, bütün demokratik hakları ve örgütleri tasfiye ederek Dimitrov'un söylemiyle "açık faşist diktatörlüğe" geçti. Aralarında çokça fark olan her iki dönemde de devlet biçimi faşistti.

Türkiye'de bugünkü iktidar, şeflik rejimine geçerken, yürütmenin ve yasamanın hemen bütün yetkilerini başkanda topladı. KHK yetkiyiyle diktatörü donattı. Diktatör bu yolla anayasaya aykırı da olsa her türden kararı kanun hükmünde çıkarabiliyor. Örneğin kişisel verilerin Saray'ın iletişim başkanlığına verilmesini öngören KHK'yi, anayasaya aykırı olmasını takmayarak çıkardı. Yapılmış kanun varsa KHK çıkarılabileceği anayasal hüküm olmasına rağmen Erdoğan KHK çıkarıyor.

AYM, Sayıştay, Danıştay vb. kurumların iktidarı aleyhine kararlarını takmayacağını yüksek sesle ve tehditle ilan ediyor. Parlatonun, anayasal olarak devlet başkanının KHK'lerini iptal etme yetkisi var, fakat fiilen bu yetki diktatör aleyhinde kullanılmıyor. Çünkü hile katarak, kan dökerek parlamentoda MHP'yle birlikte oluşturduğu çoğunlukla bunu engelliyor. Ama parlamentoda çoğunluğu kaybedeceği zaman, ya daha büyük hile ve kan dökücülükle, bazı partilerin seçime girmesini yasakla-

yarak yeniden çoğunluğu sağlar veya savaş vb. nedenlerle kazanamayacağı seçimi yaptırmaz. Diktatörün tetikçisi Çavuşoğlu burjuva muhalefete seslenerek bu gerçeği açıklarken şaka yapmıyor, faşist iktidarı o koşullarda da sürdürme keyfiyetinin keyfini dile getiriyordu: "Seçim olsa da iktidarın size verilmeyeceğini biliyorsunuz."¹²

Diktatörün kan dökerek ve hileyle seçim alma imkânı inkâr edilebilir mi? Türk halkını Kürt düşmanlığıyla yanında tutma olasılığının da bu imkânı yarattığı açık değil mi? Yeneden ABD'ye biatını ilan etmesi, bur-

Türkiye'de bugünkü iktidar, şeflik rejimine geçerken, yürütmenin ve yasamanın hemen bütün yetkilerini başkanda topladı.

juva muhalefete seçimle iktidarı devretme olasılığını yaratsa da HDP'yi kapatma, Kürt özgürlük hareketine ve devrimci, antifaşist harekete savaş ve devlet terörünü artırma ortamında hile yöntemini kolayca kullanabilir.

Demokratik haklara gelince... Mussolini'nin 1922-26 döneminde de Bulgaristan'ın 1923 darbesinden ve buna karşı ayaklanmadan bir süre sonra da faşist diktatörlüğün terörü ile kullanılan sınırlı demokratik haklar iç içe vardı. Hatta Bulgaristan Komünist Partisi, İşçi Partisi olarak örgütlenebildi ve Sofya Belediyesi'ni kazanabildi. Bunu sağlayan elbette kitlelerin mücadelesinin hala sürebilmesi ile faşizmin kitle temelini

¹² (<https://www.cumhuriyet.com.tr/haber/cavusoglundan-iyi-partili-vekile-secim-olsa-da-iktidar-in-size->)

çok güçlü düzeye, neredeyse toplum çapında ideolojik politik tahkimat düzeyine her iki ülkede de henüz çıkaramamış olmasıydı.

Fakat her iki ülkenin sözünü ettiği dönemlerinde, bu duruma bakılarak, faşizmin henüz “devlet biçimi” haline gelmediği analizi yapılmıyordu. Faşizm devlet biçimi haline gelmiş, yani devlet biçimi değişmişti. İdeolojik-siyasi tahkimatı neredeyse toplum çapında genişletebilmesini, Mussolini 1926’dan başlayarak faşist parti dışındaki bütün partileri kapatarak zindan silahını da kullanarak, gerçekleştirebildi. Mussolini faşist diktatörlüğünün 1926 öncesi ve sonrası arasındaki fark faşist diktatörlüğün, faşist devlet kurumsallaşmasının yokluğu veya varlığı farkı değildi. Komünistlerden başlayarak faşist parti dışındaki partiler ile demokratik kitle örgütleri ve hakların varlığı, parlamentoyu ve seçimleri kullanabilmeleri ile 1926’dan sonra bunların tasfiye edilmesiydi.

Erdoğan faşizmi, bu yasakları getirmek, demokratik güçlere karşı çok kitlesel zindana atma silahını kullanmak istediği halde yapamadı. Bunu

önleyen, izin vermeyen elbette direniştir. Saldırı hedefinde en ön planda ve direnişin en sert cephesinde Kürt ulusal özgürlük hareketi var ve en ağır bedelleri yükleniyor.

Silahlı direnişte devrimci hareket kısmen yer alıyor, faşizmin hedefi oluyor.

Ayrıca işçi, gençlik ve kadın hareketinin eylemleri var.

Erdoğan faşizmi, Teori ve Eylem dergisinin yazarının iddia ettiği gibi saldırı ve yasağı “çok temkinli” değil hızlı ve yeniden yeniden deneyecek uyguluyor.

Fakat eğer yazarın “işçi sınıfı partisi” dediği EMEP’e sıra henüz gelmediyse birincisi, 2015 yılında Çöktürme Planı direniş nedeniyle tam zafer kazanamadığı için. İkincisi süren direniş ortamında, EMEP faşizme karşı direnişin önde gelen, özel bir konuma sahip önemli bir gücünü oluşturamadığı için faşist devlet terörünün öncelikli hedeflerinden biri değil. Örneğin 10 Ekim barış mitingi, -EMEP’in de katıldığı ve şehitler verdiği bu eylem barışçı olmasına rağmen- faşizmin saldırısını ve şovenizmi kırmada büyük bir rol oynayacağı için acilen saldırılması

gereken bir eylemdi. Erdoğan faşizmi de çok vahşi biçimde saldırdı. Yine Suruç'ta sosyalist gençliğin Kobanê dayanışması eylemi de aynı nedenle vahşi bir saldırıya uğradı.

Öte yandan Kürt direnişi ve devrimci hareketin direnişi, savaş ve Cizre-Sur vahşetiyle, Suruç, 10 Ekim ve diğer kitlesel katliamlarla yenilgiye uğratılabilmiş olsaydı Erdoğan faşizmi asla temkinliliğe başvurmadan hemen o süreçte, bütün sosyalist ve demokratik parti ve güçleri çok kısa sürede yasaklayıp yönetici ve üyelerini zindana atacak, hatta burjuva muhalefete de zindan sotasını sallayarak onları da yasaklayacak, seçim, parlamento vb. takmayacaktı.

Fakat “bölücülüğü” ve “terörizmi” yenememiş bir faşizmin, demokratik güçleri bir defada tasfiye etmeye kalkışırsa kitle desteğinin çok önemli bölümünü kaybedeceğini Erdoğan ve Bahçeli de biliyor, bu nedenle yönelemiyor. Bu güçlere yeniden yeniden saldırarak ve işgalci savaşlara başvurarak, kesin zafer kazanmak ve zaferin yaratacağı şovenizm rüzgarına binerek bütün demokratik güçleri yasaklayıp, zindana atarak halledebileceğini düşünüyor.

Tabii ki işçi, kadın ve gençlik kitle eylemlerinin faşizmin kesin zafer kazanmasını önlemede bir rolü var. Fakat bu eylemler yaygınlığı ve kitleselliği bakımından henüz çok büyümedikleri için rolü de sınırlı.

S. Selçuk, faşizmin inşasının henüz neden dönüm noktasına varmadığını izah ederken, bunun işçi ve emekçilerin mücadelesi tarafından engellendiğini vurgulayarak etkili kılmaya çalışıyor. Sol göstererek benimsediği sağ pozisyonunu örtmeye çalışıyor.

Oysa silahlı Kürt direnişi ve devrimci direniş, kitlesel mücadeleler

de iktidardayken AKP ve Erdoğan'ın politik İslamcı faşizme geçişini, devleti hem ele geçirme hem de bu faşizm doğrultusunda -polis ve askeri şefler zaten faşist nitelikteydi- değiştirmeyi önleyemedi. Fakat Erdoğan faşizmi amacına tam ulaşamadı. Kürt silahlı direnişini, devrimci ve antifaşist direnişi ezemedi. Kesin zafer kazanamadı. Yeniden yeniden saldırılarında da savaşlarla birleştirilmiş saldırılarında da amaçladığı başarıyı sağlayamadı.

Erdoğan faşizmine geçişte kapitalizmin krizinin ve bunun yol açacağı kitlesel mücadele tehlikesinin rolü vardı ama taliydi. Tüm burjuva klikler tarafından değişik ölçülerde de olsa faşizme geçişin desteklenmesinin asıl nedeni de Kürt ulusal özgürlük direnişini yenilgiye uğratma amacıydı. Rojava devrimi ve elde ettiği statünün devrimci tehlikesiydi. Erdoğan faşizminin tüm demokratik güçleri kısa sürede tasfiye edemesinin asıl engeli de Kürt özgürlük hareketinin direnişini ezememesidir. Maalesef S. Selçuk'un belirttiğinin tersine “işçi hareketi” bunda az rol oynadı. EMEP de az rol oynadı, şimdi ise DİB toplantılarından başka bir şey yapmıyor, eylemsel rol oynamıyor, faşizme karşı fiili meşru mücadelede “var” gibi davranıyor.

Vurgulamak gerekir ki faşizm Kürt direnişini ezebilseydi, diğer devrimci güçleri nispeten kolayca tasfiye edebilir, demokratik alandaki güçleri ise maalesef çok kısa sürede bitirirdi.

Sonuçta direniş ağır bedellerle de olsa faşizmin kesin zaferini engelleyerek, saldırıları püskürtebilme dinamizmini, yeniden yükselteceği mücadelelerle faşizmi yenilgiye uğratabilme imkanını sağladı.

Bunun sağlanabilmesi ve faşizmin kesin zafer kazanamaması, demokratik hakları ve demokratik alanı tümenden ortadan kaldıramamasına yol açmış durumda. Fakat bu, devletin faşist kurumsallaşmasının gerçekleştiği gerçeğini ortadan kaldırmıyor.

Despotizm ve Faşizan Özellik Faşizmi Gizliyor

SYKP ve Komite/Umut-Sen de rejimi faşist görmüyor. EMEP'in gerici diktatörlük belirlemesine eleştirilerimiz bu her iki akım için de geçerlidir.

SYKP "despotizm", Komite dergisi de "faşizan" tespitiyle rejime ilişkin nitelendirmelerinin yetersizliğini kurtarmaya çalışıyor ama yetmiyor, yetmez de.

Despotizm otokrazi, monarşi döneminin baskı biçimidir. Faşizm, burjuvazinin tekelci kapitalizm, emperyalizm döneminde komünist ve devrimci mücadelelere karşı geliştirdiği yeni bir yönetim biçimi olarak, tarihsel gericiliğin despotik saldırı yöntemlerinden yararlanır. Faşist rejimin saldırı yöntemleri içinde yer verir. Veya monarşizmde kralın tek karar vericiliğine benzer biçimde faşist liderin tek karar verici olmasını yönetim biçimi içine alır.

Ama her halükârda despotizmde kral ve prenslerin feodal mülkünü koruma amacı ve bu amaç doğrultusunda devletin orta çağa özgü terörü köylüler üzerinde vardır.

Faşizmde ise burjuva mülkiyeti, sömürüyü ve iktidarı işçi sınıfı ve diğer ezilen sınıflara karşı koruma ile bu amaç için çıplak devlet terörünü yeni araç ve yöntemlerle birleştirerek uygulamak var. Burjuvazinin açık terörist diktatörlüğüne "faşist" dememek için "despotizm" kavramını kullanmak faşizmin despotik

yöntemleri de barındıran kudurmuş teröristliğini izah etmeye yetmediği gibi, sınıfsal nitelik ve amacını da karartan bir rol oynar. Rejimin faşist niteliğini ret ve nesnel olarak gizleme teorisini kurtaramaz.

"Faşizan" nitelemesi faşist baskıları içeren, faşizme benzeyen ama faşist olmayan anlamını taşır. "Faşizan" baskılar hemen her burjuva diktatörlüğünde var. Komite dergisi, rejimin faşist niteliğini, faşist diktatörlüğün varlığı gerçekliğini ret teorisini kurtarmak için "faşizan" kavramına başvuruyor. "Bakın biz faşist rejim demiyorsak da faşist baskılarını da görüyoruz" demeye getirerek teorisinin isabetsizliğini, antifaşist bilinci köreltme işlevinin yarattığı durumu hafifletmeye çalışıyor. Fakat tabii ki durumu kurtaramıyor.

Sonuç olarak;

Otoriter, gerici, despotik diktatörlük tanım ve analizleri antifaşist bilinci körelten nitelendirmeler oldukları gibi, faşizm gerçeğinin anlaşılmasını önleyen, gizleyen özellikleriyle faşist diktatörlüğe karşı mücadeleye zarar veren bir rol oynuyorlar.

Faşizmin tarihsel gelişmesi sürecindeki deneyimleri, örneğin askeri faşist diktatörlüklerin mantar bitercesine emperyalizm ve yerli burjuvazi tarafından gerçekleştirilmesi dönemini yok saymaları bakımından da bu teoriler sınıfta kalıyor.

Ayrıca faşizme ilişkin liberal teorilerin hegemonyasını güçlendiriyorlar.

Faşizme karşı mücadelenin devrimci bir çizgide gelişebilmesi ve mukadder yenilgisinin hazırlanması aynı zamanda faşizme karşı mücadeleyi günün sorunu görmeyen liberal faşizm teorilerine karşı mücadelenin kesintisiz yürütülmesiyle mümkündür.

Burjuva devletin yasadışılık ihtiyaç ve zorunluluğu

Toprak Akarsu

Burjuvazi yasadışılık, gizlilik ve gizli örgütlenme gereksinimi duyar. Kuşkusuz kötü niyeti nedeniyle değil. Burjuvazinin safları arasında, sınıf içerisinde bitmek bilmez rekabet vardır ve rekabetin özsel olarak içerdiği üstün gelme eğilimi gizliliği bütün taraflar için koşullar. Sınıf olarak burjuvazi iktidarını, sınıf egemenliğini değişik tehditler altında sürdürür. İlk temel ve sürekli yıkıcı ve yok edici tehdit kuşkusuz burjuvazinin varlık koşulu artı-değerin üreticisi sınıftan, proletaryadan gelmektedir.

Şu günlerde itirafları ve ifşalarıyla sosyal medyanın bir numarası olan Sedat Peker'in siciline dair resmi bir kaydı aktararak başlayalım. Kutlu Savaş'ın üzerinden çeyrek yüzyıl geçen meşhur Susurluk Raporu'nun 76 sayfasında Sedat Peker'den şöyle söz ediliyor:

“Sedat Peker, (Memiş Tavukçu adına kayıtlı) 532-243 61 11 nolu telefon ile jandarma istihbaratına kayıtlı numaraları arıyor. Ali Yıldız adına kayıtlı 532-264 27 01 ve 262 83 14 numaralı telefonlardan Sedat Peker aranıyor.

Sedat Peker, Veli Küçük'ü pek çok kere arıyor. Telefon ayrıntılı faturalarının toplamının ise bu kişilerin legal gelirlerini aştığı görülecektir.” (Sf 76)

Sedat Peker'in ipleri o sıralar jandarma istihbaratının elindedir. Sonra kesin kez MİT ve polis istih-

baratıyla da rabıtası olmuştur. Şimdilerde daha çok MİT'in bir kesimine bağlı olduğu anlaşılıyor. Ama bu yazının konusu Sedat Peker ya da onun itiraf ve ifşaatları filan değil. O'nun itirafları ve ifşaları birlikte başlıca ilgi konularından biri haline gelen devletin mafya, çete, glad-yo-kontrgerilla bağlantıları ve bu bağlantıların işlevidir. Çok değişik çevreler, yazarlar, politikacılar itiraf ve ifşaatlarda yansıyan gerçekliği “mafyanın devletleşmesi”, “devletin mafyalaşması”, “mafya devlet”, “çete devlet”, “devletin çeteleşmesi”, “çetelerin devletleşmesi” gibi değişik kavramsal kombinasyonlarla tanımlamaya, açıklamaya, çikarsamalar yapmaya ve teşhir etmeye çalıştılar. “Derin devlet”, “sığ devlet” gibi söylemleri de bunlara ekleyelim. Devletin mafya ve çete örgütlenmeleriyle ilişkilenmesini

“devlet” kavramı ve gerçekliğiyle bağdaşmaz gören, devleti idealize eden yaklaşımlar; denebilir ki, çok genelde yasadışı ve gizli faaliyetleri, örgütlenmeleri, çete, mafya tipi yapılar ile bağlantıları olmayan bir burjuva devletin mümkünlüğü istenir ve aranırılığı liberal görüşü, toplumsal algının ince ve örtük ortak bir keseni olarak belirdi. Bizim ilgi alanımızın esasını bu liberal devlet teorisinin deşifrasyonu oluşturuyor.

Devletin çeteler ve mafyatik yapılarla içli dışlı olması gerçekliğinin 60’lı, 70’li ve 80’li yıllarda süregiden komünizmle mücadele ve keza 80’lerden günümüze Kürt ulusal demokratik direnişine karşı yürütülen kirli savaşla bağ ve bağlamının özenle gizlenmesi de oldukça dikkat çekicidir ve bir o kadar da anlamlıdır. Kürt ulusal başkaldırısına ve devrimci harekete karşı devletin yürüte geldiği karşı devrimci kirli savaş ancak dünya karşı devriminin askeri örgütünün “özel harp” kavramıyla tanımlanabilir; ki bu, komünistlere, devrimcilere ve yurtsever devrimcilere ve ulusal başkaldırığı destekleyen Kürt halkına karşı Türk burjuva

devletinin uygulaya geldiği savaş hukukunda da karşılığını bulmaktadır! Zaten devletin çeteler ve mafya ile içli dışlı olmasının siyasi zemini tam da burasıdır. “Özel harp” devletin “Özel Kuvvetler Komutanlığı”nı (kontrgerilla yapılarını) olduğu kadar, çeteler ve mafyatik örgütlenmelerle sıkı ve girift ilişkilerini de gerektirmektedir. Burjuva devletin “yasa dışılık ve gizlilik”, “ihtiyaç ve zorunluluğu” teorik sorunu tam da burada siyasallaşarak pratikleşmekte, elle tutulur somutlukta sağlamasını bulmaktadır. İstisna tanımaz biçimde bütün burjuva partiler ve önde gelen burjuva politikacılar, keza burjuvazinin mesleki, ideolojik, siyasi vb. örgütlerinin yöneticileri Türk burjuva devletinin çeteler ve mafyatik örgütlenmeler ile içli dışlı olmasının işte bu geçek siyasi zemini gizlemekte tam bir mutabakat içerisinde olduklarıdır.

TÜSİAD başta olmak üzere değişik politik çevrelerin “temiz devlet, temiz toplum, temiz siyaset” söylemi vurguladığımız liberal gerçekliğin taktik ve strateji düzeyine yükseltilmesidir. Kapitalistler “te-

miz toplum”dan, “temiz siyaset”ten, “temiz devlet”ten dem vuruyorlar, ama devletin 60’ların ortasından günümüze yürüttüğü komünizme karşı “özel harpten”, sömürgeci Türk burjuva devletinin özel olarak Kürt halkına karşı yürüttüğü kirli savaştan hiç bahsetmiyorlar! Bu koşullarda Yüksek İstişare Kurulu Başkanı Tuncay Özilhan’ın seslendirdiği dilek ve temenni TÜSİAD’ın yüksek sınıf bilincini yansıtmaktadır: “Bu iddialar, yolsuzluklar, suç örgütleri, siyasi etik, medya etiği, iş etiği gibi başlıkların kamuoyunda yoğun biçimde tartışılmasına yol açıyor; kamuoyu nezdinde dile gelen bu şüphelerin giderilmesi gerekiyor. Temiz toplum, temiz siyaset için her türlü mücadelenin geçmişte olduğu gibi bundan sonra da yanında olacağız; mevcut tartışmaların hukuk devleti ve demokratikleşme sürecinin gelişmesine hizmet etmesi en büyük temennimiz.”

Susurluk dosyasında “temiz toplum, temiz siyaset için” TÜSİAD’ın kontrolündeki merkez medyanın müteveffa ÖDP’ye verdiği desteği biliyoruz. Şunun altını çizmekte yarar var, küçük burjuva demokratlar ile iş birlikçi teknelci burjuvazi “temiz toplum, temiz siyaset, temiz devlet” gibi taleplerde kolaylıkla buluşup konsensüs sağlayabiliyorlar. Küçük burjuva demokratlar hayalperest, avunma ihtiyacı var, sermaye oligarşisi ise toplumsal algıyı temiz bir kapitalizm, temiz bir burjuva devlet ve temiz burjuva siyaset hayaline yöneltmekte büyük yarar görüyor!

TÜSİAD için olduğu kadar günümüzde muhalefetteki herhangi bir burjuva parti açısından yapısı gereği devleti aklamayı amaçlayan “temiz toplum, temiz devlet, temiz siyaset”

stratejisi oldukça da anlamlı ve anlaşılırdır. Fakat burjuva devlet ve burjuva toplum, burjuva siyaset “temiz” olamaz, kapitalizm işçi emeğinin sömürüsüne dayandığı için kelimenin en dar ve en geniş anlamlarıyla asla temiz olamaz ve keza artı-değer sömürüsünü sürdürmek, ebedileştirmekle yükümlü olduğu içindir ki burjuva devlet de asla temiz olamaz. Kitleleri kapitalist düzene ve burjuva devlete tabi kılma, bağlama, boyun eğdirme rızasını oluşturma öncü misyonuyla var olan ve fakat bunu sürekli gizleme ve kendini

Küçük burjuva demokratlar ile iş birlikçi teknelci burjuvazi “temiz toplum, temiz siyaset, temiz devlet” gibi taleplerde kolaylıkla buluşup konsensüs sağlayabiliyorlar.

kitlelerden yana göstermek zorunluluğunu duyan burjuva siyaset ise dipten doruğa kirlidir; sahteliğe, ikiyüzlülüğe, kitleleri yanıltma işlevine gırtlığına kadar saplanmıştır, gerçek bir bataklaktır. Diğer yandan zaten kapitalizm çeteleri, mafyatik örgütlenmeleri durmaksızın, tekrar tekrar üreten gübreliktir. Çeteler ve mafya, mafyatik sermaye kapitalist düzeni bir gölge gibi izleyen en nihayetinde onun bir sektöründen ibarettir. “Temiz siyaset, temiz devlet, temiz toplum” gibi talepler, burjuva devletin -ve bir bütün olarak kapitalist pisliğin- mücadelenin hedef merkezine konmasını önler, “temiz”-her nasıl bir şeyse!- bir kapitalizm,

temiz bir burjuva devlet, temiz bir burjuva siyasetin olanaklı ve istenir bir şey olduğu algısını ve ideolojik yanılması yığınlar arasında yayar. Bütün bu pislik ancak devrimle, yani burjuva devletin halk devrimiyile kırılıp parçalanmasıyla temizlenebilir. Burjuva devlet var olduğu sürece çeteler, mafya vb. bütün bu pislikler kapitalist çöplükte yeniden ve yenden ürerler. Burjuva devleti mafya ve çetelerle bağdaşmaz görmek oportünizm üreten küçük burjuva safdillikten başka bir şey değildir.

Yüksek bir toplumsal ilgiyle karşılanan itiraf ve ifşaatların merkezinde kurumsal olarak devletin durduğu gerçeği söz götürmez. Çeteler ve mafyatik yapılar hep burjuva devletin -kurum ve kadrolarının- etrafında dönerler, burjuva devletle ilişkilidirler, kontrol edilirler, kullanılırlar veya kendilerini kullandırtırlar; gladyo bağlantılı kontrgerilla, “özel kuvvetler”, “özel harekât” gibi örgütlenmeler ise zaten devletin kurumsal yapısı içinde yasal, ancak örgütlenmesi ve faaliyetleri gizlilik içeren, hatta büyük ölçüde gizli yapılardır.* Hakikat böyle iken Marksizm iddialı çevrelerin bile burjuva devletin yasadışı ve gizlilik ihtiyaç ve zorunluluğunu anlama ve açıklama çabası yerine “mafya devlet”, “çete devlet”; dev-

letin “çeteleşmesi”, “mafyalanması” gibi ajitasyon değeri olsa da devleti değil de çeteler ve mafyatik yapıları ön plana çıkartan kolaycı açıklama girişimleri çarpıcı bir yaklaşım sığılığı ve yüzeyselliğini yansıtmaktadır. Oysa burada, devrimci strateji ve taktikler bakımından “burjuva sınıfın ve egemenlik aygıtı devletin yasadışı ve gizlilik ihtiyaç ve zorunluluğu” sorunun özünü oluşturmaktadır.

Bilimsel sosyalizmin kurucuları Marks ve Engels’in devlet teorisi müktesebatını “Devlet ve Devrim” adlı yapıtında mükemmel biçimde özetleyen ve güncelleyen Lenin, “devlet sorunu”nu belli başlı yönleriyle inceler. Devletin hangi ihtiyaçtan doğduğunu Engels’e başvurarak açıklar. Lenin, Engels’in “Ailenin, Devletin, Özel Mülkiyetin Kökeni” adlı yapıtından şu pasajı aktarır:

“Devlet topluma dışarıdan kabul ettirilmiş bir güç değildir. Hegel’in ileri sürdüğü gibi, ‘ahlak düşününün gerçekliği’, ‘aklın imgesi ve gerçekliği’ de değildir. Devlet, toplumun gelişmesinin belirli bir aşamasındaki ürünüdür. Bu, toplumun önlemekte yetersiz olduğu uzlaşmaz karşıtlıklar biçiminde bölündüğünden kendi kendisiyle çözümlenmez bir çelişki içine girdiğinin itirafıdır. Ama, karşıtlıkların, yani karşıt ekonomik çıkarlara

* Susurluk Raporu’ndan

Devlet çeteleri, mafyatik yapıları bilir ve gerekli gördüğünde...

“Emniyet ve MİT ilgilileri ülkemizde Amerikanvari mafya teşkilatı olmadığı, bazı kabadayların etraflarına topladıkları 10-20-40-50 kişi ile çeteleştikleri, rüşvet vererek, zor kullanılarak, devletin ilgili kurumlarının bilgisi dahilinde pek çok kanunsuz iş yaptıkları, etkili bir hükümet hatta cesur-atak ve namuslu bir mahalli yöneticiyle o bölgeyi terk etmek zorunda kaldıkları hususunda hem fikirdirler. En önemlisi bu çetelerle ilgili olarak her türlü bilgi mevcut olduğundan kendilerini tasfiye etmek her zaman için kolaydır.

“Ancak devletle bütünleşmiş, devletin ilgili kurumlarına entegre olmuş, mahallinde valiyi, emniyet müdürünü, mecliste ve hükümette yeterince üyeyi kendisine bağlamış ve bu kişilere adeta emir verebilen bir duruma gelmiş bir yapılanma mevcut değildir. Bu konuda ve Cumhuriyet tarihi boyunca en önemli mesafeyi kat etmiş kişi Ömer Lütfü Topal’dır” (Sf, 50)

sahip sınıfların, kendilerini ve toplumu, verimsiz bir savaşım içinde eritip bitirmemeleri için, görünüşte toplumun, üstünde yer alan, çatışmayı hafifletmesi, 'düzen' sınırları içinde tutması gereken bir güç gereksinimi kendini kabul ettirir. İşte toplumdaki doğan ama onun üstünde yer alan ve gitgide ona yabancılaşan bu güç, devlettir."¹

"Düzen" kavramı "ekonomik", "sosyal" düzenden, siyasal düzene geniş bir anlam çeşitliliği ve katman katman anlam zenginliğine sahiptir. Aktardığımız pasajda Engels ve Lenin'in kullandığı "düzen" kavramı kuşkusuz her üç düzlemi veya alanı da kapsar. "Düzen" in var olabilmesi için ekonomik bakımdan güçlü, yani egemen olan sınıfın siyasal üstünlüğünü de kurmuş olması gerekir, ama bu aynı zamanda ezilen sınıfın koparıp aldığı hakları da içerir. Böyle olduğu içindir ki, devletin ekonomik çıkarları uzlaşmaz sınıflar arasındaki çatışmayı hafifletmesi ve "düzen" sınırları içerisinde tutması, egemen sınıf adına yapılan "yerleşik" ekonomik, sosyal ve siyasal düzeni koruma ve sürdürme "işlemlerin"den başka bir şey değildir. Egemen sınıfın devlet aracılığıyla yürüttüğü sınıf mücadelesidir bu.

Devlet toplumsal sınıflar karşısında ne yansızdır ne sınıflar dışı ve ne de sınıflar üstüdür. "Hepimizin devleti", "milletin devleti", "devlet herkesin devletidir" gibi güncel tanım ve kavramlar ucuz burjuva yalanlardır. Tam tersine devlet sınıf egemenliği aygıtıdır, bir sınıfın diğer sınıflar üzerindeki diktatörlüğüdür. Devlet temel sınıflar arasındaki ça-

tışmayı düzen içerisinde tutar, ama bunu egemen sınıf, egemen sınıfın çıkarları, iktidarının devamlılığı adına yapar. Burjuva devlet, burjuvazi ile proletarya arasındaki sınıf mücadelesini, yani proleter sınıf mücadelesini kapitalist düzenin sınırları içerisinde tutar, ama ortadan kaldırmaz. Bu nedenle devletin proletarya ve ezilenlerin mücadelesini "düzen" içerisinde tutması mutlak değildir, burjuva devletin ortadan kaldıramadığı işçi sınıfı ve ezilenlerin mücadelesi gelişir ve dönem dönem burjuva devleti, düzenin sınırlarını zorlar, hatta işlemez hale getirecek, yıkacak düzeye ulaşabilir. Burjuva devletler kaçınılmazlığını öngörebildikleri böyle durumlar için hazırlıklıdır.

Burjuva devletin sınıf mücadelesini "düzen" içerisinde tutması esasen ve özünde gerici bir "bastırma ve ezme" eylemidir. Diğer şeylerin yansıra devlet "zor kullanma tekeli" de demektir. Ordu, polis, mahkemeler, hapishaneler vb. devletin şiddet, zor uygulama aygıtları olduğu gibi, bizzat devletin ezilen sınıflara, kadın cinsine, ulusal topluluklara ve inanç topluluklarına uyguladığı tarihsel "bastırma ve ezme" eylemlerinin yarattığı toplumsal korku ve yığın kılık değiştirmiş hali olarak devlet "otoritesi ve saygınlığı" da aynı şekilde sürekli devrede kalır. Zor ve rıza; ezilen sınıfı "düzen" içerisinde tutmanın iki temel yöntemidir. Zor ve rıza birbirini izler, bir o bir diğeri öne çıkar, çok değişik kombinasyonlar ile iç içe geçer vb. Ezilen sınıfın "düzen" dışına çıkma eğilimi gösterdiği koşullarda burjuva devletin kullandığı şiddet git gide çıplak

¹ Engels, Ailenin, Devletin, Özel Mülkiyetin Kökeni, 6. Almanca baskı, s. 177 -178

hale gelir. Bu kendisini işçi sınıfı ve ezilenlerin eylem ve örgütlenme özgürlüğünü, propaganda ve ajitasyon özgürlüğünü sistematik tarzda sınırlama, tasfiye etme eğiliminde gösterir. Dahası bütün burjuva anayasaların kabul ettiği olağanüstü hâl ve sıkıyönetim rejimleri dolaysız biçimde halkı hedefleyen çıplak zorun “yasal” biçimleridir. OHAL ve sıkıyönetim rejimlerinde, olağanüstü hâl ve sıkıyönetim mahkemeleri işler, devlet kurumlarının zor kullanma yetkisi git gide genişler vb. Burjuva devlet sıkıyönetim ve olağanüstü hâl uygulamasından sakınmak, kaçınmak için sıkıyönetim ve olağanüstü hâl rejimlerinin bir kısım işlevlerini sıkıyönetim ve olağanüstü hale başvurmaksızın veya “olağan koşullarda” başka yöntemlerle gerçekleştiremez mi? Veya sıkıyönetim ve olağanüstü hali başka yönetmelerle birleştiremez mi?

Değişik tarihi dönemlerde “düzen” içinde tutulması gerekenler köleler, köylüler ya da işçi sınıfıdır. Fakat yalnızca kolektif olarak “ezilen sınıf”ın değil ezilen sınıfın birey ve gruplarının yanı sıra egemen sınıfın üyelerinin veya değişik kliklerinin de “düzen” içerisinde tutulması gerekir. Kölesini özgür bırakan efendi düzeni tehdit eder ve düzenin korunması için cezalandırılması gerekir. Ya da toprağa bağlı köylünün kovulması düzenin bozulması anlamına gelir vb. Yani devlet egemen sınıfın üyelerini de düzen içerisinde tutar. Burjuva sınıfın üyelerinin vergi kaçırma eğilimi, yalnızca düzenin bozulması olmaz, aynı zamanda sınıf içi eşitliği, sınıf içi dengeleri de bozar! Ya da kapitalistlerin eşit koşullarda ihalelere katılamamaları veya büyük çaplı kaçakçılık; tefecilik

ya da uygun yöntemlerle bankaların “içinin” boşaltılması gibi! Devlet bürokrasisiyle “işlerini” halletmek -yasaya, prosedürlere uydurmak anlayın!- söz konusu oldu mu; rüşvet ve memurların satın alınması bütün kapitalistlerin deneyimledikleri, gerektiğinde tereddüt etmeden başvuracakları sınanmış yöntemleridir. Uyuşturucu, kumar, eğlence ve seks sektörü, büyük çaplı kaçakçılık vb. gibi mafyatik faaliyetlerin öncelikli alanları da düzenin bozulması anlamına gelir.

Ülkeden ülkeye değişiklikler göstermekle birlikte bu sektörler kısmen ya da tamamen “yasaklı”dır ama geniş talep ve yüksek kararlılık bu sektörlerin her zaman var olmasını getirir, her kapitalistin iştahını kabartır. Diğer yandan karlılık oranının çok yüksek olduğu ve devasa boyutlarda paraların döndüğü bu sektörler daima devlet bürokrasisinin ve burjuva hükümetlerin yani devletin görüş alanı içerisinde. Tabii burjuva devletin yasal ama gizli, yarı-gizli çalışan kurumlarının -MİT, polis istihbaratı, jandarma istihbaratı vb.- da görüş alanı içerisinde. Hem denetlenirler ve hem de kullanılırlar. Koşullar burjuva devletin yasa dışı ve gizli örgütlenme eylem ve etkinliklerini yükseltmesini gerektirdiğinde mafyatik yapılar ve çeteler devlet kurumları nezdinde “ayrı bir değer” kazanmaya başlar. Devletin “yapması gereken” ama yasallık, toplumsal meşruiyet gibi nedenlerle “yapamadıkları” devlet adına onlara yaptırılabilir.** Bu koşullarda elleri serbestleşen ve “yükselişe geçen” devletle bağlantılı çeteler ve mafyatik örgütlenmeler, biriktirdiği güç ve sermaye ile ilişkiyi tersine döndürmeye kendilerini kullanan devleti

kullanmaya yönelirler. İşte o zaman çatışma başlar, kirli çamaşırlar ortaya dökülür, devletin mafyatik yapıları ve çeteleri “hizaya sokmasıyla” denge yeniden kurulur. Çeteler ve mafyatik örgütlenmeler sırta kadem basmış gibi görünmez olur, her çete ve mafya elebaşları “temiz”, “hayır sever”, “cömert” iş insanı(!) olarak gazetelerin sosyete sayfalarında boy gösterir ama çeteler ve mafyatik örgütlenmeler tabi ki, yürürlükte kalır.

Görünüşe göre devlet “düzen” içerisinde tutma eylemini yasallık içerisinde, açık, denetlenebilir şekilde yapar! Liberal devlet teorileri de böyle vazeder zaten. Devletin proletarya ve ezilenlerin mücadelesini “düzen” içerisinde tutabilmesi mutlak değildir, burjuva devletin ortadan kaldıramadığı işçi sınıfı ve ezilenlerin mücadelesi çok değişik itici güçlerin dürtüklemesiyle atılıma geçer, gelişir ve dönem dönem burjuva devleti ve düzenin sınırlarını zorlar.

“Burjuva devlet ve düzenin sınırları”nın zorlandığı yer, devletin yasal ve açık (gizli olmayan) şiddet aygıtlarının proletarya ve ezilenlerin mücadelesini bastırmakta yetersiz kalmaya başlamalarıdır. Bu ancak karşıt toplumsal ve siyasal güçlerin çatışmasını kapsayan dinamik bir

süreç olarak kavranabilir. Burjuva devletler anayasalarının öngördüğü olağanüstü hâl ve sıkıyönetim gibi “rejimler” ile böyle durumlara hazırlıklıdır, ama işçi sınıfı ve ezilenlerin sınıf mücadelesinin gelişimi olağanüstü hal, sıkıyönetim gibi olağandışı yönetim yöntemlerini de etkisizleştirebilir ve etkisizleştirir. Burjuva devlet gerçekliğinin yalın kat ortaya çıktığı mücadele dönemleri veya süreçleridir bunlar. Ama burada bizi asıl ilgilendiren “yasadışıklık ve gizliliğin” burjuva devlet için “ihtiyaç ve zorunluluk” olması gerçekliğidir.

Kapitalist üretim biçimi, kendisinden önceki feodal ya da köleci üretim biçimleri gibi iktisadi önkoşulların oluştuğu toplumlarda “kendiliğinden” doğar, yayılması ve gelişmesi yasa dışıdır. Kapitalist üretim ilişkileri iktisadi alanda kendi egemenliğini kurmaya doğru yayılıp ilerlerken burjuvazi gizli kulüpler, dernekler vb. değişik biçimlerde siyasi sınıf örgütlenmelerine girer, siyasi egemenliğini kurmaya yönelir. Burjuvazinin yasadışılık ve gizlilik gereksinimi salt sınıf olarak kendi deneyimleriyle sınırlı da değildir. Burjuvazi, bilim adına kendinden önceki sömürücü, yöneten sınıfların yönetme deneyimlerinin bilgisini

---

** Susurluk Raporu'ndan

Devlet çetelere “illegal adam alma” yetkisi verebilir

“Aralık 1993 ayında yine Siverek'teki evde yapılan bir toplantıda; S. Bucak, Korkut Eken'e kısa bir briefing vererek, devletten özellikle roketatar ve benzeri güçte silah istediğini dile getirmiştir. Keza S. Bucak İl J.A.K Alb. Seral Saral'dan da Jandarma bölgesinde ‘illegal adam alma yetkisi’ istemiştir. Anılan, ayrıca PKK faaliyetlerinin Diyarbakır/Çermik'te yoğunlaştığı, Çermik'e de müdahale etmek istedikleri, ancak Çermik I. Blg: K.İğinin Bucak'lara zorluk çıkardığını, benzer olumsuzlukların Viranşehir İlçe J.BL.K.İği ile de yaşandığını belirtmiştir. Bunun üzerine Alb. S. Saral ve K. Eken bu olumsuzlukların süratle halli için girişimde bulunacaklarını taahhüt etmişlerdir.” (abç. Sf; 66)

Burjuva devletin kontrol altında tuttuğu, yönlendirdiği ve kullandığı çeteler ve mafyatik yapılara, devletin fiilen bir kısım işlevleri aktararak halledilmektedir. Yukarıda bunun devletin istihbarat örgütleri ve memurların, çeteler ve mafyatik yapılarla ilişkileri üzerinden gerçekleştirildiğinin altını çizmiş olduk.

sahiplenir, özümser. Burjuvazinin ve burjuva devletin beş altı yüzyıllık kanlı tarihinde yasadışı ve gizli örgütlenmeler her daim vardır, alanı genişler ya da daralır, işlevi ön plana çıkar ya da sınırlanır, değişik örgütsel biçimler alır ama daima vardır.

Burjuvazi yasadışılık, gizlilik ve gizli örgütlenme gereksinimi duyar. Kuşkusuz kötü niyeti nedeniyle değil. Burjuvazinin safları arasında, sınıf içerisinde bitmek bilmez rekabet vardır ve rekabetin özsel olarak içerdiği üstün gelme eğilimi gizliliği bütün taraflar için koşullar.

Sınıf olarak burjuvazi iktidarını, sınıf egemenliğini değişik tehditler altında sürdürür. İlk temel ve sürekli yıkıcı ve yok edici tehdit kuşkusuz burjuvazinin varlık koşulu artı-değerin üreticisi sınıftan, proletaryadan gelmektedir. Fabrika ve işletmelerdeki gizli muhbir ağları ve paramiliter çeteler başlangıçta genellikle burjuvaların “lokal” girişimleridir, sonra sanayi kolları veya sanayi bölgeleri düzeyinde örgütlenirler vb. Komünist ve devrimci önderler, grev ve sendika önderleri, komünist, devrimci ajitatör ve örgütçüler,

grevci işçiler, bu paramiliter çetelerin hedefleridir. Lokal paramiliter örgütlenmeler yasadışı ve gizli yapılanırlar, donanım ve ihtiyaçları kapitalistler ya da kapitalist birlikler tarafından karşılanır. Burjuva devlet tek tek kapitalistlerin veya belli bir sanayi bölgesindeki ya da bir sanayi dalındaki kapitalistlerin ihtiyaç duydukları yasa dışı, gizli örgütlenmeleri kapitalist sınıf adına “devlet sorunu” ve “sorumluluğu” olarak merkezi düzeyde ele alır, çok değişik biçimlerde yapılandırır. Yasal ve açık zor aygıtları ezilen sınıfa düzen içerisinde tutmakta yetersiz kaldığında MİT, polis ve jandarma istihbaratı “rabıtalı” olduğu bu gizli ve yasadışı yapılara hedef gösterir, teknik ve istihbarat desteği verir, aktive edip yönlendirir, yol verir vb. bütün bilgiler yürütmenin başına gider. Ordu, polis, mahkemeler gibi yasal zor aygıtlarının yasallık görünümünü ve genel olarak yasallık görünümünü koruma ihtiyacı nedeniyle başvuramadıkları zor, şiddet biçimleri bu yasa dışı, gizli yapılara uygulanır, onlar aracılığıyla toplumu ve direnen sınıfları teslim almayı hedefleyen bir

korku iklimi oluşturulur, “halkın devleti arar hale gelmesi” örgütlenir. Politik İslamcılarının komünizmle mücadele dernekleri NATO'nun Sovyetler Birliği'ni kuşatma stratejisinin araçlarıydı. 60'ların 70'lerin ölkü ocakları işaret edilen tipte devlet bağlantılı, devlet tarafından yönlendirilen ve kontrol edilen, ipleri NATO'nun gladyo örgütlenmesine kadar uzanan tipik paramiliter çete yapılanmalardır. Bugünkü mafyatik çeteler genellikle bu ölkücü seralarda yetişmişlerdir.

İkinci olarak burjuvazi yalnızca komşu devletlerin değil genel olarak rakip devletlerin tehdidi altındadır. Burjuva devletler arasında kıran kırına rekabet ve mücadeleler bir sonraki aşamada ulusal, bölgesel ve kıtasal savaflara kaynaklık eder; ya da kapitalizmin tekelci kapitalizme sıçramasıyla birlikte dünyanın paylaşımı ve yeniden paylaşımı için dünya savaşlarını koşullar. Burjuva sınıfın birkaç yüz yıllık egemenlik tarihi sayısız savaflarla yazılmıştır, dünya burjuvazisinin iki dünya savaşı ile 20. yüzyılın ilk yarısını boydan boya kana buladığı iyi biliniyor. Rakip devletlerin tehdidi altındaki burjuvazi hem içeride ordu ve savunmadan sanayiye, devlet yapılanmasından ekonomi ve maliyeye bir dizi alanda “gizlilik”, bilgileri, örgütlenmeleri, teknikleri vb. saklama ihtiyacı duyar.

Burjuva devletler rakiplerine karşı üstünlük sağlama peşinde oldukları içindir ki, aynı zamanda hem de rakiplerinin egemenlik alanlarında açık-gizli, yasal-yasa dışı örgütlenmeler inşa eder veya var olan belli yapıların içerisine sızma, satın alma, devşirme vb. gibi yöntemler kullanırlar.

Sömürge sahibi burjuva devletlerde durum hiç kuşkusuz daha da karmaşıktır. Sömürgeci devletler sömürgelerindeki egemenliklerini her an sömürgeleştirdikleri ulusun başkaldırı tehdidi altında hisseder, kuşku içerisinde yasal ya da yasadışı açık, gizli her çeşit örgütlenmeleri geliştirirler, sömürgeci egemenliklerini sürdürmek için her çeşit yöntemlere başvururlar. Türk gladyosu temel eğitimini Kıbrıs'ta gerçekleştirmiş, son 40 yıl boyunca da iç sömürgesi Kuzey Kürdistan ve Güney Kürdistan başta olmak üzere 4 parça Kürdistan'da gerillaya ve Kürt halkına karşı “özel harp” yürütmüştür. Çeteler ve mafyatik yapılar işte bu kirli savaş bataklığında gelişip serpilmişler ve yer yer devlet içinde devlet görüntüsü sağlayacak güç ve büyüklüğe de ulaşmışlardır. Ayrıca kirli savaşın büyük ölçüde devletin çeteler ve mafyatik yapılar üzerinden kontrol ettiği ve yönettiği uyuşturucu ticaretiyle finanse edildiğini vurgulayarak eklemeliyiz.

*** Susurluk Raporu'ndan

Devlet çetelere “illegal adam alma” yetkisi verebilir

“Aralık 1993 ayında yine Siverek'teki evde yapılan bir toplantıda; S. Bucak, Korkut Eken'e kısa bir briefing vererek, devletten özellikle roketatar ve benzeri güçte silah istediğini dile getirmiştir. Keza S. Bucak İl J.A.K Alb. Seral Saral'dan da Jandarma bölgesinde ‘illegal adam alma yetkisi’ istemiştir. Anılan, ayrıca PKK faaliyetlerinin Diyarbakır/Çermik'te yoğunlaştığı, Çermik'e de müdahale etmek istedikleri, ancak Çermik I. Blg: K.İğinin Bucak'lara zorluk çıkardığını, benzer olumsuzlukların Viranşehir İlçe J.BL.K.İği ile de yaşandığını belirtmiştir. Bunun üzerine Alb. S. Saral ve K. Eken bu olumsuzlukların süratle halli için girişimde bulunacaklarını taahhüt etmişlerdir.” (abç. Sf; 66)

İkinci Dünya Savaşı akabinde “soğuk savaş” koşullarında dünya devrimi ve sosyalist kampa karşı ABD emperyalizminin önderliğinde oluşturulan “Batı bloku”unun “savunma” örgütü NATO, karşı devrimin dünya çapında örgütlenmesi olarak, burjuva devletin yasa dışı ve gizli örgütlenmelerine nüfuz eden yeni nitelikler kazandırmıştır. “Gladyo”, “süper NATO”, “kontrgerilla”, “özel kuvvetler”, “özel harekât” gibi -antikomünist ve karşı devrimci “özel harp” konseptiyle bağlı- genelkurmay başkanlıklarına bağlı özel yapılar NATO’yla birlikte dolaysız biçimde devrim tehdidine ve sosyalist bloka karşı örgütlenmiş uluslararası bağlantıları olan karşı devrimci askeri örgütlenmelerdir. “Derin devlet” kavramı daha çok da bu yapıları ima etmektedir. Süper NATO ve “özel kuvvetler” bir yandan SSCB ve sosyalist kampa karşı diğer yandan da aynı zamanda bizzat NATO üyesi ya da NATO üyesi olmasa bile dolaylı biçimde emperyalist “Batı sistemi”yle bağlı ülkelerin halklarına ve devrime karşı örgütlenmiş, hazırlıkları planlanmış, resmi ve sivil savaşçı, propaganda ve örgütçü piyonları keza, cephanelik, sığınak vb. yapıları da oluşturulmuş, halk hareketleri ve devrimleri bastırmak için gerekli olacağı öngörülen askeri teçhizat ve mühimmat bütün ülke coğrafyasına yayılan biçimde depolanmıştır. Bütün bu örgütlenmeler ve bilgiler, silahlı kuvvetlerin belli yapıları ve komuta kademesinin belli düzeyleriyle sınırlıdır. Hatta öyle ki, başbakanlardan bile gizlenebilmektedir!

Lenin 1910 Aralık’ında yazdığı “Avrupa İşçi Hareketi İçerisinde Ayrılıklar” başlıklı makalesinde burju-

vazinin zor ya da ödünler yöntemine geçişi üzerinde durur ve şu değerlendirmeleri yapar:

“... her ülkede burjuvazi, kaçınılmaz olarak iki yönetim sistemi, çıkarlarını ve egemenliğini sürdürmek yolunda iki savaşım yöntemi uygular ve bu yöntemler kimi zaman birbirlerini izler, kimi zaman da çeşitli bileşimlerde iç içe geçmişlerdir. Bunlardan birincisi kuvvet yöntemidir, işçi hareketine her türlü ödünü reddeden yöntemdir... İkincisi ‘liberalizm’ yöntemi, siyasal hakların gelişmesine yönelik, reformlar, ödünlere vb. yönelik adımlar atma yöntemidir.”

Lenin devamla şu değerlendirmeyi yapar:

“Burjuvazinin bir yöntemden bir ötekine geçişi, bireylerin kötü niyetlerinden ötürü değildir, raslantısal değildir, kendi öz konumunun temelinden çelişkili oluşu yüzündendir. Normal kapitalist bir toplum, sağlamca oturmuş temsili bir sistem olmaksızın ve nispeten yüksek ‘kültürel’ istemleriyle göze çarpan halk için bazı siyasal haklar var olmaksızın başarılı bir biçimde gelişemez. Bu belli bir asgari ölçüdeki kültür istemleri, yüksek tekniği, karmaşıklığı, esnekliği, hareketliliği, dünya rekabetinin hızlı gelişmesi vb. ile bizzat kapitalist üretim biçiminin koşulları tarafından yaratılır. Sonuç olarak, burjuvazinin taktiklerindeki dalgalanmalar, kuvvet sisteminden, görünüşte ödünler verme sistemine geçişler, son yarım yüzyılda bütün Avrupa ülkelerinin tarihinin özelliği olmuş, çeşitli ülkeler, belirli dönemlerde bir yöntemin ya da öteki yöntemin uygulanmasına öncelik vermişlerdir. Örneğin 19. yüzyılın altmış ve yetmişlerinin İngiltere’si ‘liberal’ burjuva politikasının klasik ülkesi idi, Almanya ise

yetmiş ve seksenlerde kuvvet yöntemi savunuyordu, vb..”

Burjuvazi “...kendi öz konumunun temelden çelişki”li oluşunu bir yöntemden ötekine geçiş ve keza her iki yöntemin değişik kombinasyonlarıyla çözmeye çalışır, gayet esnek ve hareketlidir. Burjuvazinin “öz konumunun temelden çelişki”li olması gerçekliği, temsili sitemi ve yasallığı “korurken” “düzeni” sürdürme yeteneği göstermesini de zorunlu kılar.**

Bu nasıl mümkün olmaktadır?

Burjuva devletin kontrol altında tuttuğu, yönlendirdiği ve kullandığı çeteler ve mafyatik yapılara, devletin fiilen bir kısım işlevleri aktararak halledilmektedir. Yukarıda bunun devletin istihbarat örgütleri ve memurların, çeteler ve mafyatik yapılarla ilişkileri üzerinden gerçekleştirildiğinin altını çizmiş olduk. Sorunun teorik konusu bakımından Lenin’in Marksizm’in Bir Karikatürü ve Emperyalist Ekonomizm adlı eserinde Kievsky ile yürüttüğü farklı bir tartışmaya bakalım. Emperyalizmin genel olarak, tüm siyasal demokrasiyle çeliştiğini belirten Lenin, “Zenginlik, bu yönetim biçiminde egemen olabilir mi” sorusunu soruyor ve sorunun “ekonomiyle siyaset arasındaki ‘çelişki’yle ilgili” olduğunu vurguladıktan sonra F. Engels’e başvuruyor:

“Engels [bu soruya-ç.] şu yanıtı verir: ‘Demokratik cumhuriyet

[yurttaşlar arasında] servet ayrımlarını artık resmen tanımaz. Zenginlik, demokratik cumhuriyette, iktidarını, dolaylı, ama o kadar da güvenli bir biçimde gösterir. Bir yandan, —ki Amerika’nın klasik örneğini sunduğu, memurlara düpedüz rüşvet yedirerek, bir yandan da hükümetle hisse senetleri borsası arasındaki ittifak biçiminde...

İşte size, kapitalizmde demokrasi-nin ‘elde edilebilirliği’ sorunu üzerinde mükemmel bir ekonomik tahlil örneği. Emperyalizmde, kendi kaderini tayin hakkının ‘elde edilebilirliği’, o sorunun bir parçasıdır.

Demokratik cumhuriyet, kapitalizmle ‘mantıksal olarak’ çelişir, çünkü demokratik cumhuriyet, zenginle yoksulu ‘resmi olarak’ eşitler. Bu, ekonomik sistemle siyasal üstyapı arasında bir çelişkidir. Emperyalizmle cumhuriyet arasında da aynı çelişki vardır. Serbest rekabetten tekelciliğe dönüşümün, siyasal özgürlüklerin gerçekleştirilmesini daha da ‘güçleştirmiş olması’ gerçeği bu çelişkiyi derinleştirir ve ağırlaştırır.

Öyleyse, kapitalizm demokrasiyle nasıl uzlaşır? Sermayenin mutlak kudretini dolaylı yoldan yürüterek. Bunun iki ekonomik yolu vardır: (1) Doğrudan rüşvet; (2) hükümet ile hisse senetleri borsası arasında ittifak. (Bu bizim tezlerimizde ifade edilmiştir burjuva sistemde mali-sermaye ‘herhangi bir hükümete ve herhangi bir memura dilediği gibi

*** Susurluk Raporu'ndan

Devlet çetelere infaz etme yetkisi verebilir

“... güvenerek Diyarbakır'a gittim. Bu arada JİTEM çatısı altında illegal bir oluşuma gidildi. Diyarbakır ve çevresinde PKK ile ilişkili olduğundan şüphelendiğimiz hemen herkesi infaz etme yetkimiz vardı. Bu insanları yakalayıp suçu varsa tespit edip, adalete teslim etmek yerine faili meçhul bir şekilde öldürmeyi bir yöntem olarak benimsemiştik. Bizden istenen buydu, bu tarzda talimat alıyorduk.” (JİTEM elemanın itiraflarından, abç. Sf; 61)

rüşvet vererek [onları-ç.] satın alabilir!')”****

“Sermaye mutlak kudretini” nasıl “dolaylı yoldan yürüterek” demokrasiyle uzlaşıyorsa, burjuva devlet temsili sistem ve yasallığını “korurken” “düzeni” sürdürme yeteneğini dolaylı yöntemler kullanarak gösterir. Dolaylı “yöntemler” burjuva devletin, işçi sınıfı ve ezilenlere karşı yürüttüğü sınıf savaşında çeteler ve mafyatik örgütlenmeleri devreye sokması ve kullanmasını kapsar. Özellikle burjuva politikanın kitle rızasını üretmediği, devletin yasal zor aygıtlarının egemen sınıf ve devlete karşı gelişen mücadeleyi bastıramadığı, yani düzeni zorlamaya başladığı koşullarda burjuvazi yasa dışı ve gizli dolaylı yöntemleri, yedeğinde tuttuğu güçleri, araç ve yöntemleri kullanır.

Yasal temele dayanan “özel kuvvetler” örgütlenmelerinin gizli ve yasalarla sınırlanmamış “özel harbi” -gerçekte kirli savaş-, devletin MİT, polis ya da jandarma istihbaratı üzerinden sınanmış, “seçilmiş” elemanlar -Abdullah Çatlı, Alaattin Çakıcı, Sedat Peker vb.- üzerinden örgütlediği çeteler, yürüttükleri mafyatik faaliyetlerinden ayrı olarak gerçekte “devlet çeteleridir”, mafyatik olmakla birlikte bir o kadar da “ideolojik, siyasi” yapılardır. MİT, polis, jandarma ve hükümetler tarafından korunmaları, kollanmaları, belli bölgelerde “yetkilendirilmeleri”, değişik “yetkiler” verilmesi vb. çıkar ilişkilerinden önce

Hıdır Aslan

ideolojik ve siyasi nedenlere dayanır.

Şiddet kullanma ve öldürme yetkisi devletin tekelindedir. Türkiye tarihinde en sonra 25 Ekim 1984’te Hıdır Aslan’ın ölüm cezası infaz edilmiştir. Ondan sonra ise mahkemelerin verdiği ölüm cezaları uygulanmamış; 2001 ve 2002’de kademeli bir şekilde ölüm cezasının alanı sınırlandırılmış, 2004’te ise Türk Ceza Kanunu’ndan çıkartılarak ölüm cezasına son verilmiştir. Peki gerçek durum nedir? Örneğin Sakine Cansız, Fidan Doğan ve Leyla Şaylemez’in 2013’te Paris’te katledilmeleri ya da en son İzmir’de HDP binasında Deniz Poyraz’ın katledilmesi, ölüm “cezasının” üstelik mahkeme ve yargılama olmaksızın

**** Susurluk Raporu’ndan

Devlet Gizliliği Korur

“Özel Harekât Timlerinin operasyonlara sevk evrakında ‘Bir görevin ifası’ ibaresi kullanılmakta, daha sonra bir not veya açıklayıcı bir izah yapılmamakta ve ‘Merkeze dönüldü’ ifadesiyle yetinilmektedir.” (abç. Sf,15)

uygulanması değil midir? 20 Temmuz Suruç, 10 Ekim Ankara Garı gibi kitlesel katliamlar tamamen devletin kontrol ve bilgisi dahilinde değil midir? 17 bin yargısız infaza kim karar vermiştir? Başbakan Tansu Çiller'in cebinden çıkarttığı Kürt özgürlük mücadelesine parasal yardımda buldukları iddiasıyla bazı Kürt patronların ölüm listesini kim hazırlamış, bu Kürt patronlarının katledilmesine hangi kurum karar vermiştir?

Kutlu Savaş'ın hazırladığı meşhur Susurluk Raporu hem sunduğu verileri hem de burjuva devlet aklı

20 Temmuz Suruç, 10 Ekim Ankara Garı gibi kitlesel katliamlar tamamen devletin kontrol ve bilgisi dahilinde değil midir?

bakımından işlerin nasıl yürüdüğünü açıklayan çarpıcı belgedir: Burjuva devlet gerçekliği hakkında raporun şu bölümü yeterince fikir vericidir:

“Kim olduğu ve ne yaptığı yeterince aşikâr olmasına rağmen devlet, Cantürk'le baş edememiştir. Yasal yollar yetmemiş neticede ‘Özgür Gündem plastik patlayıcılarla havaya uçurulmuş, Cantürk'ün devlete biat etmesi beklenirken adı geçenin yeni bir tesisi kurmak üzere harekete geçmesi üzerine, Türk Emniyet Teşkilatı tarafından öldürülmesi kararlaştırılmış ve karar infaz edilmiştir.

Böylece 100 kişiye yakın olduğu tespit edilen ve zamanın Başbakanı'nın ifade ettiği ‘PKK finansörü iş adamlarının elde olan listesi’den bir kişi eksilmiştir.

Behçet Cantürk'ün öldürülmesinin doğruluğu yanlışlığı veya gerekli olup, olmadığı tartışmasına girilmemiştir. Ancak zaruri bazı sualleri sormak gerekir. Cantürk'ün öldürülmesi emrini kim vermiştir? Bu yetki kimin tarafından kullanılabilir? Ve hangi ahvalde kullanılabilir? Kim kime karşı sorumludur? Sistem nasıl çalışmalı sorumluluk nasıl paylaşılmalıdır?

‘Hukuk devletinde bu suallerin yeri olmaz’ itirazı da kanaatimizce geçerli değildir ve realiteye uygun düşmez. Bu uygulama tüm dünya ülkelerinde olduğuna göre bizde de olacaktır. Ama (cümle Sayın Başbakanına ters gelse de) hukuk devleti kuralları içerisinde bu tip kararlar alınacak ve Devlet ciddiyeti içinde uygulanacaktır.’

Burjuva devletin en ideali kabul edilen “hukuk devleti” işte böyle bir gerçekliktir! “Hukuk devleti” acil ihtiyaç duyduğu hukuk dışı işlerini kontrol ettiği illegal çetelere, mafyatik yapılara yedek kuvvetlerine “yetki vererek” yaptırır ve haneler getirmeden “hukuk devleti” niteliğini sürdürür! Bilumum liberallerin göklere çıkarttığı “hukuk devleti” burjuva düzenin sağlanması söz konusu olduğunda “hukuku”, “yasallığı”, “adaleti” bay-pas etmeye hazır bir burjuva devlet demektir.

Yedek kuvvet mafya

Hüseyin Yeter

Mafyacılık ve organize suç örgütlerinin çeşitliliği ve genişliği kapitalizmin ürünüdür. Bu mafyatik gruplar, kapitalist sistemin ihtiyacına bağlı olarak örgütlenir, şekillenir ve çalışır. Sermayenin değişik nedenlerle yasal hale getiremediği alanlar mafyaya bırakılır ve buradan sağlanan fahiş kâr çeşitli yollarla aklanarak sermayenin yeniden üretimine aktarılır. Toplam artı-değer çanağından en büyük pay ulusal ve uluslararası kapitalist tekeller tarafından ele geçirildiği için kapitalist devletler mafyayı asla tasfiye etmek istemez.

Türkiye’de mafya, kontrgerilla ve devlet ilişkisi, mafyanın siyasallaşması ya da devletin mafyayı yedek kuvvet olarak siyasi alanda da kullanması, özellikle 1970’lerden sonra bazı dönemlerde örtük, bazı dönemlerde ise görünür tarzda sürdürüldü.

Türk burjuva devleti, yasal kurum ve politikaların yetmediği yerde ve durumlarda, yönetim krizi koşullarında yedek kuvvetleri olarak gördüğü organik ilişkileri olan bu mafyatik grup ve güçleri kullandı.

Bu güçleri, siyasi ve ideolojik bakımlardan düşman gördüğü devrimcilere, komünistlere, Ermenilere, Alevilere, Kürt halkına ve Kürt özgürlük mücadelesine karşı savaştırdı. 2010’lu yıllarda ise, kontrgerillanın yönetim ve denetimi altında ülke dışında bölgesel işgal, ilhak ve saldırılarda kullanmaya başladı.

Kontrgerillanın yardımcı gücü, silah sevkiyatçısı, Suriye ve Rojava’da yapıldığı gibi meta, petrol ve fabrika makinaları talancısı veya talanın aracısı olarak işlevlendirdi. Aynı zamanda kontrgerillanın denetimi altında eroinden kokaine iç ve uluslararası uyuşturucu ticareti, altın ve petrol kaçakçılığı gibi fahiş karlar getiren işler de kontrgerillanın denetimi altındaki mafyatik yapıların elinde toplandı.

Bu yolla kirli ve işgalci savaşın finansmanının önemli bir bölümünü karşılayan gelir sağlanırken faşist mafya da bal tutarken parmağını yalamış oldu, içlerinden önemli bir kesimi yasal kapitalist patronlar haline geldi.

1960’lı, ’70’li yıllardaki kontrgerilla hareketleri ve eklentisi mafyatik yapılar, bu kirli ilişkiler ağı, ’80’li

yıllarda askeri cuntanın başı faşist Kenan Evren'le, 1983'ten sonra T. Özal'la, '90'larda Çiller-Ağar ve Susurluk'la ve 2020'lerde AKP-MHP rejiminde Erdoğan-Bahçeli-Perinçek, Ağar-Soylu, Çakıcı ve S. Peker'le devam ediyor.

1980 öncesinde Başbakan Süleyman Demirel, kontrgerillanın örgütlediği ve devrimci harekete karşı savaştırdığı MHP'li faşist çeteleri kastederek "Bana sağcılar suç işliyor, dedirtemezsiniz!" diyordu. Aynı günlerde Demirel'in, Kenan Evren'den Özel Harp Dairesi'nin devrimcilere suikast hazırlamasını, onları katletmesini resmi olarak istediği de açığa çıkacaktı.

1980'lerde, askeri faşist cunta "Ermeni militanlara" karşı aynı kontrgerillanın bir parçası ve eklentisi olarak ülkücü çeteleri ve ülkücü mafyacıları yurtdışında tetikçi olarak işlevlendirdi.

Sınıf mücadelesinin sertleştiği, Kürt özgürlük savaşının yükseldiği '90'lı yıllar ve sonrasında mafyatik örgütlenmeler büyük oranda kontrgerillanın denetimi altında toplandı, devlete eklenmiş mafyatik

yapılar egemen kılındı. Buna uyum göstermeyenler doğrudan tasfiye edildiler veya iş göremez duruma düşürülerek silindiler. Zaten faşist diktatörlüğün hüküm sürdüğü ve kirli savaşın bütün özellikleri ve boyutlarıyla devam ettiği koşullarda başka türlü olması da düşünülemezdi.

Bu, Özal-Demirel-Çiller yönetimleri altında, elbette generallerin güdümündeki yönetimlerin 90'lı yıllarında damgasını vuran olaylardan oldu.

Kontrgerillanın öne çıkan ve vitrindeki figürleri, Faik Türün, Necdet Üruğ, Hiram Abbas, Mehmet Eymür, Mehmet Ağar, Veli Küçük, Hasan Kundakçı, Korkut Eken, İbrahim Şahin, Sedat Bucak, Abdullah Çatlı, Haluk Kırcı, Nurullah Tevfik Ağansoy, Mahmut Yıldırım (Yeşil), Allattin Çakıcı, Sedat Peker'dir.

TSK, jandarma, polis ve MİT içindeki bölümü devlete bağlı kadrolardan, MHP'lilere ulusalcılara, politik İslamcılara kadar uzanırken, bunların yanı sıra sırf tetikçilik yapanlar itirafçılardan devlet eklentisi ülkücü mafya elemanlarına kadar uzanıyordu.

Bu nedenle Peker'in ve diğer ülkücü katillerin Çiller ailesiyle iç içe olması, Çatluları yönetmiş Ağar'ın Alaattin Çakıcı, Engin Alan, Korkut Eken'le birlikte yeniden saldırıların başlatılacağı fotoğrafını vermesi tabii ki rasantısal değil. Bahçeli ve Erdoğan'ın Çakıcı affı çıkarması da öyle.

MHP ve Devlet Bahçeli'nin bugün devlet içinde kadrolaşması ve Erdoğan'a istediği pek çok şeyi yaptırması, sadece parlamento aritmetiği değil, devletteki ve kontrgerilladaki gücüdür. D. Perinçek ise buna başka bir örnektir.

Türkiye'de kontrgerillanın eklentisi mafyatik örgütlenmeler baştan itibaren esasen lümpen, sağcı, ülkücü ve dinci faşist çetelerin bir örgütlenmesidir. Dolayısıyla çalışmalarını siyasi-ideolojik bir söylemle yürüttüler: Vatan, millet, din, devlet, dillerinden düşmez. Faşist S. Peker'in itiraf ve ifşaatlarında devleti, orduyu, polisi ve MİT'i özel olarak koruması, dışta tutması bunun en çarpıcı örneğidir. Bunlar "serdengeçti"lerdir. Ve bu kirli ve karanlık işlerin bütününde, D. Perinçek dahil, bu "vatanseverler"ın izleri ve resimleri vardır.

İçlerinden gelen Peker'in açıkladığı gibi, şimdi kontrgerillacılar ve eklentisi mafyacılar şu belli başlı alanlarda işlevlendiriliyorlar.

1) Mallara "çökme" ve gerekirse sahiplerini "çöktürme";

2) Kendi iç iktidar savaşlarında tetikçilik;

3) Ve esasen devrimci ve sol güçlere, aydınlara, Kürtlere, Alevilere, kadınlara karşı politik baskı ve tasfiye etmenin karşı devrimci bir gücü olarak savaştırmak, katliamlar yaptırmak.

Faşist diktatörlük kendi "yasallığı"na ve uluslararası yasa-

lara, yükümlülöklere sığdıramadığı saldırı ve politikaları kontrgerilla ve denetimindeki güçlere yaptırır.

Roboskî, H. Dink, Tahir Elçi, Musa Anter, kayıplar, 90'lı yıllardaki tekil ve toplu binlerce katliam, Suruç, 10 Ekim, Antep Kürt düğünü katliamları vb. çoğunluğu kontrgerilla tarafından gerçekleştirildiyse bir bölümü de faşist mafyatik çetelere yaptırıldı. Özellikle kentlerde kaybedilen devrimcilerin bir kısmı kontrgerillanın denetiminde faşist mafyaya verilerek katlettiler.

Bu "yasadışı" ve gizli örgütlenen güçler ülke dışında Balkanlar, Suri-

**Türkiye'de
kontrgerillanın
eklentisi mafyatik
örgütlenmeler baştan
itibaren esasen lümpen,
sağcı, ülkücü ve dinci
faşist çetelerin bir
örgütlenmesidir.**

ye, Irak, Libya ve Azerbaycan, hatta Avrupa'da faaliyet yürütmektedirler, en başta ve özellikle de uyuşturucu ticareti nedeniyle Latin Amerika ülkeleriyle de ilişkileri vardır.

Suriye ve Rojava'da yağma ve talan, fabrikaların, makinelerin, evlerdeki kullanım eşyalarının ve tarihi eserlerin gasp edilmesi, petrol ve zeytin yağı "yasadışı" ticareti bu güçler üzerinden gerçekleştirildi. Devletin valilikleri, kaymakamlıkları bu işgalci, sömürgeci kaçakçılık, yağmalama ve talanın örgütleyicileridir. Rusya bu yağma ve kaçakçılığın görüntülü belgelerinin bir kısmını Birleşmiş Milletler'e verdi, çoğunu arşivlerde bekletiyor. Ve her

defasında kirli ve gizli görüşmelerde masaya sürüyor. Aynı şeyi Libya ve Azerbaycan'da da görüyoruz.

Mafya Nedir?

Marks'ın Kapital'in birinci cildinde açıkladığı şu hakikat kapitalizmi gölge gibi izleyen mafyatik sermaye ve yapıların ontolojisini açıklamaktadır:

"...Yeterli kâr olunca sermayeye bir cesaret gelir. Güvenli bir yüzde 10 kâr ile her yerde çalışmaya razıdır; kesin yüzde 20, iştahını kabartır: yüzde 50, küstahlaştırır; yüzde 100, bütün insani yasaları ayaklar altına aldırır; yüzde 300 kâr ile sahibini astırma olasılığı bile olsa, işleme-yeceği cinayet, atılmayacağı tehlike yoktur. Eğer kargaşalık ile kavga kâr getirecek olsa, bunları rahatça dürtükler. Kaçakçılık ile köle ticareti bütün burada söylenenleri doğrular."

Kapitalizm koşullarında sermayeyi bırakın küstahlaştırmayı, "sahibini astırmaya götürecektir" kar alanları her zaman vardır. Tekelci kapitalizm ve onun emperyalist küreselleşme dönemi için bu misliyle geçerlidir. Ama "mafya" denilince akla ilk gelen yasa tanımazlıktır. Mafya tanımlarında "suç" kavramı birinci sıraya konur. Oysa bu tür girişim ve yapıların "amacı nedir" sorusunun yanıtı mafyatik yapıların gerçeğinin aslına daha yakın anlaşılmasını sağlar. Mafyatik yapılar sanayi, ticari ya da finansal olağan koşullar altında herhangi bir kapitalist işletmeden farklı olarak kısa sürede büyük sermaye sahibi olmayı hedefleyen kapitalist girişimlerdir. Mafyatik yapılar ilksel sermaye birikimi ve yüksek karlar için yasadışılığı öngören, şiddet, zor, tehdit, şantaj, rüşvet gibi yöntemleri kullanarak ekonomik ve silahlı güç kazanan kapitalist suç örgütlenmesidir. İlk mafya örgütlenmesi 1865'te

İtalya-Sicilya'da görülür. Bu yıllarda "aile" ve yakın "çevre" kökenli kişiler ve gruplardan oluşur. Kapitalizmin gelişmesi ve yükseliş dönemlerinde mafyatik sermaye ilişkileri kapitalizmin bir sektörü olarak gelişir ve faaliyet alanı genişler. Hem uluslararası boyut kazanır hem de devlet, devletlerin gizli örgütleri ile ilişkileri gelişir.

Örneğin, ABD'de 1920'de uyuşturucu işi yapmaya başlayan Sicilya Mafyası, ABD ordusunun 1943 yılındaki Sicilya çıkarmasında önemli rol oynar.

Mafyatik yapılar sanayi, ticari ya da finansal olağan koşullar altında herhangi bir kapitalist işletmeden farklı olarak kısa sürede büyük sermaye sahibi olmayı hedefleyen kapitalist girişimlerdir.

Dünyada bugün, mafyatik örgütlenmelerin iş alanları genişlemiş ve çeşitlenmiştir: Uyuşturucu ve silah kaçakçılığı, seks işçisi kadın ticareti, kumar, şans oyunları ve eğlence sektörü, haraç, cinayet ve şantaj, ihale ve korumacılık, özel askeri güçler olarak savaşlarda yer almak, ilaç üretimi ve dağıtımı, organ kaçakçılığı, göçmen kaçakçılığı, yasadışı teknoloji transferi, tefecilik, kara para aklama, çek- senet tahsili vd. başlıca "çalışma alanları"dır.

Mafyatik örgütlenmelerin özellikleri

Mafyacılık ve organize suç örgütlerinin çeşitliliği ve genişliği kapita-

lizmin ürünüdür. Bu mafyatik gruplar, kapitalist sistemin ihtiyacına bağlı olarak örgütlenir, şekillenir ve çalışır. Sermayenin değişik nedenlerle yasal hale getiremediği alanlar mafyaya bırakılır ve buradan sağlanan fahiş kâr çeşitli yollarla aklanarak sermayenin yeniden üretimine aktarılır. Toplam artı-değer çanağından en büyük pay ulusal ve uluslararası kapitalist tekeller tarafından ele geçirildiği için kapitalist devletler mafyayı asla tasfiye etmek istemez.

Mafyanın işlevli olduğu söz konusu alanlarda yıllık cironun 2000'li yılların başında 1,2 trilyon dolarlık bir hacme ulaştığı, bugün daha yüksek olduğu dikkate alınır, mafyatik ekonominin tekelci kapitalizmin ayrılmaz parçası olduğu, asla tasfiye edilmeyeceği daha iyi anlaşılır. Dünya tekellerinin emperyalist devletleri ve bağımlı sermaye devletleri tarafından mafyanın neden tolere edildiği de daha iyi kavranabilir.

Mafyatik örgütler, bölgesel, ulusal ve uluslararası alanlarda yasadışı yöntem ve kurallarla çalışmaktadır. Ekonomik, siyasi ve mali alanlarda yasadışı işlerden yüksek gelirler sağlamaktadırlar.

Mafyatik örgütlenmeler geçici, gevşek, esnek ve kendiliğindenci değildirler. Süreklilik hedefleyen istikrarlı, yarı-gizli, silahlı çeteleri olan örgütlerden oluşur. Toplumun, başka grupların sırtından geçinen ve palazlanan bir asalaklar grubudur.

Latin Amerika ülkelerinde mafyatik grupların devletlerle ve oligarşiyle iç içeliği daha açık ve görünürdür. Birçok ülkede işçi sınıfının grev, direniş ve eylemlerinde mafyatik gruplar şiddet, rehin alma, kaçırma ve tehditle sindirme ve bastırma eylemlerinde kullanılırlar. Böylece kapitalist sermayenin çıkarının ve politikalarının doğrudan uzantısı ve parçası olurlar.

Bazı büyük tekeller ve firmaların arkasında mafya vardır. Sanayi, tarım, taşımacılık, turizm, hizmet sektörü ve eğlence sektöründe perde arkasında yönetilen mafyatik örgütlenmeler vardır. Bu işleri, yasal, yarı-yasal ve bazen de gizli biçimde yürütürler. Kapitalist dünyanın çok sayıda ülkesinin kökleşmiş etkili mafya örgütlenmeleri var. İsrail mafyası, Rus mafyası, Çeçen mafyası, Sırp mafyası, Arnavut mafyası, İtalyan mafyası, Türk mafyası, Meksika kartel mafyası -yaklaşık 30 bin üyesi var-, Japon yakuzaları, Çin mafyası, Kolombiya kartel mafyası vd...

Mafyatik örgütler, işsiz kitleden, lümpen proletaryadan, burjuva devletlerin eklentisi haline geldiği ölçüde de aşırı sağcı kesimlerden beslenir. Kapitalizmde kronik kitle sel işsizliğin yasa haline geldiği günümüzde mafyanın beslendiği işsiz kitle de kalıcı ve devasa büyüklüğe ulaşmış durumda. Önemli siyasi, toplumsal ve mali teşvikler ve taahhütlerle burjuva devletin desteğindeki mafya grupları büyür.

Burjuva devlet yapısı ya da aygıtlarının zaafa uğradığı, merkezi ve yerel düzeyde zayıfladığı, yozlaşmaya başladığı, itibar kaybettiği zamanlarda mafyatik örgütlere geniş bir hareket alanı doğar. Burjuva devletlerin klasik görevlerini yerine getiremediği, “düzeni” sağlayamadığı,

yönetemediği ve burjuvazinin kolektif çıkarlarının temsilcisi olarak sınıfın mensuplarına adaleti tavsattığı dönemlerde mafyatik örgütlenmeler atılıma geçer, boşluğu doldurmaya başlar.

Daha doğrusu, yönetim krizi yaşayan burjuva devletler mafya çetelerine çağrı yapar, devlet mafya ilişkileri daha görünür olmaya başlar ya da bu ilişkilere “burjuva yasallık” kazandırılmaya çalışılır.

Sertleşen sınıf mücadelesi koşullarında, geçmişte grev kırıcı olarak, işçi önderlerine yıldırıcı saldırılar için bireysel patronların lokal alanda kullandıkları mafyatik yapılar, yeni durumda, devrimci harekete karşı kontrgerillanın denetimi altında örgütlenir ve kullanılırlar.

ABD ve NATO'nun son 70 yılda bu alandaki pratiği bunu sayısız örnekle doğrular.

ABD, NATO'da ve hakimiyeti altında tuttuğu diğer burjuva devletlerde kontrgerillayı örgütledi. Devrimci mücadelenin yükseldiği koşullarda, ABD ve burjuvazi, kontrgerillayı harekete geçirdi. Tekil ve kitlesel katliamlarla, yıldırıcı saldırılarla işçi sınıfı ve ezilenlerin devrimci mücadelesini, komünist ve devrimci öncülerini ezmeye çalıştı.

Bu gelişme mafyatik örgütlenmeleri de büyük oranda kontrgerillanın eklentisi ve denetimindeki bölümünün egemenliği altına aldı.

Geçmişte Tayland, Birmanya ve işgal altındayken Vietnam'da mafyanın yoğun olarak devrimci, komünist harekete karşı kullanılması, finansmanı için uyuşturucu ve kara para sektörünün bu türden mafya örgütlenmesinin hakimiyetine verilmesi 60'lı, 70'li yıllarda daha yaygın ve yoğun olarak ABD ve NATO tarafından sürdürüldü.

Bugün de dünyada bunun örnekleri, özellikle Latin Amerika, Afrika ve Asya ülkelerinde çokça yaşandı, yaşanıyor. Kolombiya'da mafya çeteleri aynı zamanda devrimci gerilla hareketine karşı da kullanıldı, kullanılmaya devam ediliyor.

Türkiye'de 1980 öncesi “Milliyetçi Cephe hükümetleri”, 12 Eylül askeri faşist diktatörlüğü, Turgut Özal'ın yıllar, AKP ve Fetullah Gülenli yıllar, bugün AKP-MHP-Vatan Partili yönetimler buna örnektir.

Böylece bir yerlere “çökmeler”, bir yerleri “çöktürmeler” başlar. Mafya, devlet ve belediye ihalelerinde, özelleştirmelerde ve taşeronlaştırmalarda, hayali ihracatta görünür olur.

Ezilenlerin mücadelesinin yükselmeye başladığı koşullarda, mafya çeteleri, devletlerin gizli ve açık kurumlarıyla iç içe tehdit ve kaçırma ile işçi grev ve direnişlerini bastırır, ulusal ve inançsal gruplara, kadınlara, LGBTİ+a'lara, her türden muhalif siyasi grup ve bireylere linç gruplarıyla karşı devrimci saldırılarda bulunur.

Burjuva devlet, işçi sınıfı ve ezilenlerin mücadelesini yasal biçimlerde bastıramayınca Türkiye'de korku iklimi ve kaotik ortamı DAİŞ saldırıları, linç grupları ve mafya çeteleriyle gerçekleştiriyor ve işini görmeye devam ediyor. Yaratılan “korku iklimi” ve belirsizlik ortamına aynı zamanda belediye ve devlet ihalelerini düzenleme ve çökme olayları, yağma, ele geçirme ve palazlanma çoğalmaya başlar.

Yayılmacı, sömürgeci burjuva devletler, bu mafya ve çete yapıları, grupları bölgesel savaşlarda ve işgal saldırılarında da kullanıyorlar. Bunların başında Türkiye, İran, Rusya, Latin Amerika ülkeleri ve ABD ge-

liyor. Türkiye El Nusra, ÖSO; İran Haşdi Şabi, Rusya Wagner güçleri vd. bu çete ve mafya örgütlerini isim değiştirerek paralı asker biçiminde savaşlarda kullanmaktadırlar.

Türkiye’de mafya-siyaset bürokrasi ve sermaye ilişkileri

Türk mafyası, gizli organik suç örgütlerinden oluşur ve Ortadoğu, Kafkaslar ve Avrupa’da etkindir, özellikle uyuşturucu ilişkileri Latin Amerika ülkelerine kadar uzanır. Ermenilere yönelik suikastlarda olduğu gibi, bazı siyasi suikastlarda kontrgerillanın ülkücü eklentisi ve aynı zamanda mafyanın elinde toplandığı bu unsurlar tetikçi olarak kullanılmaktadır.

Türk mafyası, uluslararası düzeyde eroin ve uyuşturucu ticareti yapar. Yasadışı kumar, insan ticareti, fuhuş, haraç, çek-senet tahsili, ihaleler, mallara “çökme” ve insanları “çöktürme” olaylarında yer alırlar.

En çok Karadeniz bölgesi ve Kürdistan’da, İstanbul ve tatil beldelelerinde mafyatik örgütlenmelere rastlanır...

Türk mafyasının bugün ağırlıklı olan bölümü kontrgerilla sisteminin organik bir parçasıdır. “Yeraltı ekonomisi” ve karapara trafiği kontrge-

rillanın denetimi altında büyüyen bir “sektör” durumundadır. Son yıllarda Suriye, Azerbaycan, Libya ve Irak/ Güney Kürdistan alanları işgal ve savaşla birlikte uyuşturucu, insan kaçakçılığı, illegal petrol ticareti, tarihi eser yağması altındadır.

Burjuva klik ve holdinglerin sermaye birikimi ve büyümesinde, mafya elemanlarının “düzenleyici” rolü büyüktür. Çek-senet tahsilatı, para, arazi ve gelir kaynaklarına çökme, ihaleler de etkin biçimde “zor yoluyla” bazı holding ve gruplara çıkar sağlama mafya gruplarının başlıca işleridir.

Esasında Türk burjuva sınıfı ve devletin ilk önemli sermaye birikimi tarihsel olarak Ermeni, Rum, Süryani, Yahudi kapitalistler ve zenginlerinin, sermayesizleştirilmelerine, halkın malına mülküne el konmasına, dayanır.

Özal döneminde ekonominin ihracata yöneltilmesine bağlı olarak ihracat yapan büyük sermayeye bütçeden teşvikler yağdığı gibi, hayali ihracatla vurgun vurmak mafya-burjuvaların işi oldu. Yanı sıra uyuşturucu ticareti, kara para aklama, kaçak altın ticareti de mafya-burjuvaların başlıca sermaye birikiminin alanı oldu.

Demirel, Çiller hükümetleri sürecinde Kürt özgürlük hareketine karşı yürütülen kirli savaşta sadece katliam, kaybetmeler yaşanmaz. Yardım eden Kürt patronların sermaye ve mallarına “çökmeler” de yaşanır. Bu yıllarda Cavit Çağlar ve TÜSİAD öne geçer.

Bu dönemde devletin mafya gruplarıyla ilişkileri belirginleşir, açıkça görünür hale gelir. Cumhurbaşkanı Demirel, Başbakan Tansu Çiller, Genelkurmay Doğan Güreş, İçişleri Bakanı Mehmet Ağar ve mafya liderleri Abdullah Çatlı ve Alaattin Çakıcı içiçe çalışırlar.

MHP’li devlet bakanı Şevket Yahnici bile, gazetecilerin sorusu üzerine bu dönemi uyuşturucu trafiği bakımında şöyle açıklar: “100 milyar dolarlık eroin Hakkâri’den girer, Edirne’den çıkar, asker, polis de bu konvoylara eskortluk yapar.”

Eroinin %80’nin üretildiği “altın hilal” denilen Afganistan-Pakistan-İran üçgeninden uluslararasına sevk edilen anayol Türkiye’den geçiyor. Uluslararası eroin ticaretinden sağlanan narkodolarların büyük bir bölümü Türkiye’de kalır, kontrgerilla ve kirli savaşın finansmanın çok önemli

bir bölümü böyle karşılanır. Bu nedenle devletin kontrgerillası bu alanı kendi kontrolüne aldı ve kendisinin organik parçası mafya gruplarına verdi.

Gerçekten de Kürt halkına ve gerillaya karşı yürütülen kirli savaşta askeri panzerler, helikopterlerin eroin taşıdığı ilgili mahkeme dosyalarında da yer almaktadır. Ve bu durum, sömürgeci faşist rejimin uluslararası uyuşturucu ticaretindeki rolünü açık biçimde ortaya sermektedir. Bugün de aynı biçimde eroin ve kokain ticaretinde bizzat devlet güçlerinin yer aldığını görmekteyiz. Peker’in itiraf ve ifşaatlarıyla açığa çıktığı gibi Kolombiya’dan gelen 5 ton kokainin adresi Türkiye’dir. Bu eroinden sonra kokain ticaretinde de Türk burjuva devleti vardır.

Süleyman Soylu; Topal Osman-İpsiz Recep, Sakallı Nurettin, Çatlı-Kırcı, Ağar, Çakıcı-Peker, Yeşil’in 2020’lerdeki görünümüdür. Ağar’ın takipçisidir. Ve bu “organize işler”in devletteki görevlisidir. O arada Binali Yıldırım ve oğluna da haksızlık olmasın, yakın zamanda mafyatik ilişkiler ağında etkin bir yer edinmeyi başarmış olmalarını da kaydedelim.

Devlet, mafya ve sermayenin kontrgerilla resmini Mehmet Ağar, Kortut Eken, Alaattin akıcı ve Engin Alan dörtlü etesinde görüyoruz. AKP-MHP hkmeti, adı geçen mafyatik çeteleri yeniden en etkin hale getirerek devrimci sol glere, Kürtlere, Alevilere ve kadınlara yönelik kirli ve karanlık savaşları tırmandıracağının güçlü işaretini vermiştir.

MHP’li faşist Semih Yalçın yakın zamanda bu ittifaka ilişkin şunları belirtir: Cumhuriyet ittifakı, ‘‘Sadece AK parti ve MHP için siyasi bir anlam ifade etmiyor, bunun yanında toplumsal hayatın ve devlet hayatının bütününü kapsıyor. Sadece seçimlere ve seçmenlere odaklanmakla kalmayacak Türkiye’nin önündeki yüzyılı kuşatacak bir siyaset ortaklığıdır...’’ Kendilerini böyle tanımlıyorlar. Ama bir eksik var, buna faşist D. Perinçek de dahildir. Bugün de siyaset, bürokrasi ve mafya klikleri arasında ‘‘yeraltı rantı’’ üzerinde bir kavga yürütülüyor. İçinde parti başkanları, cumhurbaşkanı, eski başbakanlar ve bakanlar, gazeteciler, hakimler, polis müdürleri, medya patronları, sanatçılar hepsi bir arada! Hepsi aynı fotoğraf karesinin içinde, yan yana!

Sonuç

1920’lı yıllarda Topal Osman, Yahya Kaptan ve İpsiz Recep, komünistlere, ezilen uluslara ve muhalif gruplara karşı kullanılmışlardır.

Türkiye’nin NATO üyeliğiyle birlikte 1950’li yıllardan itibaren, kontrgerilla genelkurmay başkanlığına bağlı ve NATO’nun kontrolünde devletin yasal ama işleyiş ve yapıları gizlenen, gizli bir örgütlenmesidir. Yalnızca bakanlıklarda devlet memurları arasında değil sivil örgütlenmeleri ve ayakları var-

dır. Uluslararası g ilişkileri ve Türkiye’de sınıf mücadelesinin gelişme düzeyine bağlı olarak bu faşist kontracı yapıda bazı yöntem ve biçim değişikliklerine gidilmiştir. Ancak, kontrgerilla sistemi bu devletin her dönem tetikçisi olmuştur. Sıkıyönetim ve darbe dönemlerinde olduğu gibi zal döneminde, Erbakan-iller hkmetinde olduğu gibi Ecevit ve iller hükümetleri dönemlerinde, F. Glenli AKP hükümetleri dahil AKP’nin hükümet olduğu son 20 yılda, AKP-MHP iktidarında hep var olmuşlardır. AKP, SADAT, Osmanlı Ocakları ve ‘‘bekçileri’’yle silahlı toplumsal bir gücü sahip olarak iç savaşa yönelik hazırlık içindedir. Bunun denemelerini yapıyor.

İslam-Türk ideolojisine uymayan herkes düşmandır.

Dünden bugüne önemli bir fark şudur: ‘90’lı yıllarda bu kirli ilişkileri gizleme kaygısı vardır. Oysa kontrgerilla, mafya ve devlet arasında ilişkiler, bugün ‘‘meşruiyet’’ kazanılarak yrtlmeye çalışılıyor. Açıktan sahiplenme, SADAT rneğinde olduğu gibi politik İslamcı yöneticisini güvenlik başdanışmanı olarak Saray’ın doğrudan en üst hiyerarşisi içine alma, lkc ve politik İslamcı yabancı-yerli çeteleri, ‘‘lkdaşlaştırma’’ politikaları, kanıksama yaratma gayretleri vardır. Faşist Erdoğan, Bahçeli ve Perinçek iktidarı, Kürt halkına ve PKK’ye, kadınlara, Alevilere ve demokratik kitle örgütlerine, devrimci ve komünist harekete karşı kirli ve karanlık bir savaş hazırlığı içindedir.

Bu faşist iktidar, daha yakın zamanda faşist çetelerle, devrimcilere, demokratik kişi ve gruplara saldırılar ve linç saldırıları düzenledi.

Kürt tarım işçileri ve büyük kentlerdeki Kürt işçiler linç saldırılarına uğratıldı. Onlarcası öldürüldü.

En belirgin katliamlar, Erdoğan'ın IŞİD'çi katillere yaptırdığı HDP Diyarbakır mitingi, 20 Temmuz Suruç ve 10 Ekim Ankara ile Antep'te Kürt ailenin sünnet düğünde gerçekleştirdiği katliamlardı. Erdoğan faşizmi benzer katliamları Avrupa kentlerinde de yine IŞİD'li katillere yaptırdı. Fakat elbette Sakine Cansız ve iki yoldaşını öldürmeyi doğrudan MİT gerçekleştirdi.

Çok daha fazlasını ise işgal ettiği bölgelerde Kürt halkına, diğer halklara karşı, resmi asker-polis güçlerine, kontrgerilla ve eklentisi çetelere yaptırdı, bu saldırılar bugün de devam ediyor.

Faşist şeflik rejimi, kontrgerilla aygıtı eliyle cinayet işlemeye devam ediyor. Ve bunu bugün ülkücü ve politik İslamcı faşist güçler üzerinden gerçekleştiriyor.

Kontrgerilla güçlerine Kuzey Kürdistan kentlerinde ve köylerinde tek tek sivil insanları öldürterek devam ediyor. Onlarca insanı bu yöntemle öldürdü.

Şimdi Türk kentlerinde de yeniden benzer cinayetleri gerçekleştirme ve yaygınlaştırma politikasına geçiş yaptı. Mafyaya kimin hâkim olacağı dalaşıyla tasfiye edilen S. Peker'in ifşa ettiği bu kontrgerilla cinayetle-

ri ve linç saldırılarını yoğunlaştırma politikasıdır.

Ifşaya rağmen, HDP İzmir il başkanlığı binası yakıldı. HDP çalışanı Deniz Poyraz katledildi. Ankara, Marmaris ve diğer bazı yerlerde HDP binaları kurşunlandı.

Demokrat birey ve gruplara saldırıları ise kontrgerilla eklentisi mafyaya yaptırıyor. Can Dündar'a, Barış Atay'a yapılan saldırılarda bu yansıdı.

Bununla yetinmeyerek burjuva muhalefete de saldırılar düzenlediler. Çubuk'ta CHP Genel Başkanı Kemal Kılıçdaroğlu, Gelecek Partisi'nden Selçuk Özdağ ve gazeteci Levent Gültekin'e bu çete grupları saldırtıldı.

Rize'de İYİP Genel Başkanı Meral Akşener'e karşı yapılan protesto sonrasında açıklama yapan Erdoğan, "Bu daha iyi günleriniz" dedikten sonra Aydın-Didim Belediye Başkanı A. Deniz Atabay, bir grubun saldırısına uğradı. Bu saldırıları doğrudan hedef göstererek Erdoğan, Bahçeli ve Soylu yaptırıyor.

İşçi sınıfı ve ezilenler, devrimci hareket ve Kürt özgürlük hareketi, Aleviler, kadınlar ve gençler aydınlık günler için kendi özgüçlerine dayalı devrimci öz savunmaları için seferber olmalı; devrimci bilinçle, iradeyle, örgütle ve eylemle faşizme karşı savaşmalıdırlar!

Burjuva devlet ve gladyo

İbrahim Okçuoğlu

Gladyo tektir, şu veya bu mafyayı veya şu veya bu ülkücü mafyayı kullanabilir, şu veya bu mafya ile işbirliği yapabilir. Ama tepede, en üst kurumlaşmada bir ayrılık yoktur, merkezi tektir ve CIA'ya bağlıdır, onun şubesidir. O halde Türk Gladyo'su, aynı zamanda CIA'nın, ABD emperyalizminin emrinde ve kontrolünde olan, onun gerekli gördüğü faaliyetleri de yürüten bir örgüttür. Gladyo ve bağlı mafya örgütlenmesinin gelir kaynakları ve faaliyet alanları, onun ne türden bir örgütlenme olduğunu çok açık bir şekilde göstermektedir.

'80'li yıllar boyunca emperyalist ülkelerde arka arkaya gladyo skandalları patlak vermişti. Özellikle Batı Avrupa'nın emperyalist devletleri, sistemin "geleceğini" kurtarmak için o gün ortaya çıkan gladyo örgütlenmesinin "suç örgütü" olarak ifşa edilmesini kabullenmek zorunda kaldı. Özellikle İtalya'da milyonlarca işçi ve emekçinin katıldığı gösterilerin baskısıyla gladyo üyeleri mahkemeye çıkartıldılar ve mahkûm oldular. Çete üyelerinin ifadeleri, II. Dünya Savaşı sonrasında burjuva devlet örgütlenmelerinin gladyolaştığı, işin doğası gereği, bir süre sonra bu çetelerin denetim dışı eylemlere giriştikleri ve burjuva kliklerin siyasi hesaplaşmalarının tahsildarı haline geldikleri görüldü. Nihayet sosyal emperyalist Sovyetler Birliği'nin ve revizyonist

bloğun çöküşüyle gladyo çeteleri "elde kaldı".

Batı'nın emperyalist ülkelerinde gladyo çözülürken, Türkiye'de aynı örgütlenmenin olduğu bizzat gladyocularca "ihbar edildi". Ancak, dünya çapında esen gladyo aleyhtarı güçlü rüzgarlar bile bu topraklarda bir yankı bulamadı. Her şey gizli kaldı.

3 Kasım 1996 tarihinde lüks bir Mercedes, gitti "emekçi" bir kamyon çarptı. İnsanlık tarihinde mutlaka yer alacak bir orijinallikle kamyon çarpan Mercedes, Türkiye'de gladyo örgütlenmesini açığa çıkartan bir vesile oldu. Devletin hemen bütün önemli mevkilerinin gladyo örgütlenmesinin yuvaları olduğu; devletin siyasi, askeri ve polis teşkilat kadrolarının yanı sıra 12 Eylül öncesinin katil sürüleri ülküdaşların bu teşkila-

tın içinde ve başında olduğu görüldü. Bu teşkilatın da arkasında ve içinde, tüm dünyada olduğu gibi ABD, CIA ve Pentagon'un var olduğu sır değil. Çatlı ve diğer ülkücü faşistlerin hem MİT hem de CIA adına görevli faşist katiller içinden seçildikleri kanıtlarıyla ortaya çıktı.

Susurluk, Pandora'nın Kutusu gibi açıldı ve Susurluk öncesi son 30-40 yılda gerçekleşen bütün faili meçhul cinayet, kayıp ve katliamların bu çetelerin işi olduğu ortaya döküldü. Çiller'in "devlet sırrı" diyerek açıklamaktan kaçındığı Ağar'ın Türk Gladyo'su ve kirli operasyonları, uyuşturucu bağlantıları ortaya saçıldı.

Yıllar sonra, şimdi yeni bir Pandora'nın Kutusu açıldı. Buna "2. Susurluk" da diyebiliriz. Kendi ara- larındaki; devlet ve çeteler arasındaki anlaşmazlığın bir sonucu olarak dışlanan Sedat Peker videolarıyla devlet-mafya ortaklığının boyutlarını gözler önüne serdi ve sermeye devam etmektedir. Aslında onun ifşa ettikleri bilinen gerçeklerdi. Saraya karşı olan güçler Peker'e, sistematığı olan bir video-dizide sadece baş rol verdiler.

Örgütlü suç işleme kapitalizmin doğasında vardır

Örgütlü suç işleme, uyuşturucu madde ticareti, mafya faaliyeti, kumar vs. kapitalizmin ayrılmaz yol arkadaşı, bir sektördür. Emperyalizm döneminde mafya sektörü dünya çapında birbiriyle ilişkili hale gelmiş ve daha da büyümüştür. Çünkü bütün bunlar emperyalizmin/kapitalizmin asalaklığının ve çürümüşlüğüne ifadesidirler.

Enver Hoca, "Emperyalizm ve Devrim" yapıtında "*Çoğu kapitalist ülkelerde haydutluk bir sanayi (sektörü) olmuştur. Ve banka soygunculuğundan, firma baskınlarından, serbest bırakılması için büyük miktarlarda paranın talep edildiği insan kaçırmaya kadar uzanmaktadır*" der.¹

Enver Hoca'nın belirttiği gibi mafyacılık gerçekten büyük kazançların sağlandığı bir sektör olmuştur. Toplumsal ve ekonomik alanda bu sektör çok sayıda alanı kapsamına almıştır. Sektörün cirosu trilyon dolarlarda seyretmektedir. Devletlerin bu sektöre ilgisiz kalması bu nedenle de düşünülemez. Devletler bu alanı kontrol etmekte bu alandan sağladıkları illegal kaynaklarla yasa dışı ve gizli faaliyetlerini finansa etmektedirler.

Ekonominin şu veya bu sektöründe faal olan tekellerin, şirketlerin normal faaliyetlerinin ötesinde, yasaları çiğneyerek, vergi kaçırarak, kara para aklayarak veya aklatarak yaptıkları işleri mafyacılık olarak kast emiyoruz. Emperyalizm koşullarında sermaye, bu türden örgütlü suç fiili dışında kalmaz. Burada söz konusu olan, faaliyet alanı, örgütlü suç işleme, iktisadi kriminalite, uyuşturucu madde ticareti ve başka her türden mafyacılık olan kurumlaşmalar ve bunların devletle, bürokrasiyle, orduyla bin bir türlü ilişkisidir.

Mafya, illegal parayı, sanayinin bütün sektörlerine; hizmet sektörüne, ticaret ve transport sektörlerine yatırıyor. Mafya, borsada oynuyor, hisse senetleri satın alıyor. Mafya, rantiyelere karışarak legalleşiyor. Bugün, mafyasız bir mali oligarşi, sermaye ve üretimin uluslararasılaşması mümkün değildir.

¹ Enver Hoca, *Emperyalizm ve Devrim*, sayfa 148/149, Almanca

Birbirlerinden ne denli farklı olurlarsa olsunlar, burjuva devlet, burjuva hukuk ve anayasa, doğrudan burjuvazinin irade beyanıdır. Hangi biçimlerde -faşist veya “demokratik”- olurlarsa olsunlar, bütün burjuva devletler, burjuva hukuk anlayışı ve anayasalar, bir görevi yerine getirmek zorundadırlar: Her koşul altında burjuva toplum düzenini yasal biçim içinde dokunulmaz kılmaktır, ebedileştirmektir. Ama, ister faşist diktatörlük koşullarında olsun, isterse de burjuva demokrasisi koşullarında olsun, burjuva anayasa işlevini, sınırlı olarak yerine getirebilmektedir. Bu sınır, ülkeden ülkeye, somut duruma göre genişlemenin veya daha da daralmanın ifadesi olabilir. Ama her halükârda kapitalizmin genel krizi koşullarında burjuva devlet, burjuva hukuk anlayışı ve anayasa, meşru olmayı meşrulaştırmakla karşı karşıya kalmıştır.

Burjuva anlamda en demokratik ülkelerde de illegal güçler, örneğin mafya, “mesleği” yolsuzluk, rüşvet, asalaklık olan güçler, örgütlenmişlerdir. Burjuva devlet tarafından tolere edilirler.

Fakat sınıf mücadelesinin sertleştiği koşullarda kontrgerilla faaliyetinin yükselmesinin yanı sıra mafya sektörü de bu savaşı finanse etmenin aracı olarak kontrgerillanın örgütlü parçası

olan mafya gruplarının hakimiyeti altında toplanır.

Kontrgerilla ise, burjuva devletlerde yasal olarak kurulan fakat faaliyeti gizli olan, devrimci ve komünist harekete karşı imhacı ve yıldırıcı saldırıları gerçekleştiren, faşist paramiliter örgütleri örgütleyen veya kullanan, özerkliği olan ama sonuçta iktidarın yönetimi ve denetimi altındaki örgütsel bölümdür.

Kontrgerilla elemanları denetim dışına çıktıklarında ya da eklentisi olan mafya grupları emrinde oldukları devleti bireysel çıkarları için kullanarak denetim dışına çıktıklarında tasfiye edilerek, kirli suçlar ve cinayetler bunlara yüklenerek kontrgerilla ve devlet temize çıkarılır, devletin halk nezdinde saygın kalması bu yöntemle sağlanır.

Kontrgerillanın tarihçesi

II. Emperyalist Paylaşım Savaşı’nda faşizmin yenilgisi sağlanır sağlanmaz, ABD ve İngiltere emperyalistleri, komünistlere ve SB’ye karşı harekete geçtiler.

ABD’de Truman bu amaçla Ulusal Güvenlik Konseyi’nin 2/C yönergesini kabul ederek CIA’de bütün dünyada örtülü özel görevler yürütecek “Özel Projeler Bürosu” kurulmasını onayladı. Daha sonra adı “Politika

Koordinasyon Bürosu/OPC” olarak değiştirildi, ılımlı bir adla örtülü hale getirildi.

Ayrıca ABD ordusu içinde Özel Kuvvetler/ Yeşil Bereliler -İngiliz SAS komandolarına özenerek bu bereleri simge olarak aldılar- geliştirildi.

CIA OPC ve Özel Kuvvetler, ABD adına, İngilizlerin MI6 ile SAS komandolarıyla iş birliği içinde gizli antikomünist ve sosyalist bloku hedef alan faaliyetlere başladı.

Avrupa’da bu ortaklık, Avrupa ülkelerindeki gladyo -İtalya’daki gizli kontrgerilla bölümünün adıdır ve kılıç anlamına geliyor- birimlerinin temsilcilerinin toplandığı “Batı Birliği Gizlilik Komitesi”ni (CCWU) yönetmede de yansıdı.

Bazı NATO ülkelerindeki gladyo örgütlerini ABD Özel Kuvvetleri yönetirken NATO’nun diğer bazı ülkelerindeki gladyo örgütlenmelerini de İngiltere Özel Kuvvetleri eğitip yönetti.

NATO’nun kontrgerilla örgütlenmesinin önceli bu örgütler ve faaliyetleriydi. Örneğin Malezya’da komünist gerillalara karşı ezme hareketinin örtülü saldırılarını MI6-SAS yürütürken, Kore savaşında birlikte faaliyet gerçekleştirdiler.

NATO kurulur kurulmaz CCWU hemen NATO’ya monte edildi. 1951’de adı CPC (Koordinasyon ve Planlama Komitesi) olarak değiştirildi. NATO SHAPE -Avrupa Müttefik Kuvvetleri Yüksek Karargâhı- içinde Özel Kuvvetler bölümünde kontrgerilla ülke birimleri ve ilgili ülkeler istihbarat örgütlerinin temsilcileri tarafından koordinasyonu örgütlendi. 1950’li yılların başında gizli bir ikinci yönetici karargâh ACC -Müttefik Gizli Komite- adıyla örgütlendi. Üslendiği yer önce SHAPE’nin merkezi olan Fransa’ydı. Fransa’nın ayrılmasından

sonra NATO merkezinin taşındığı Belçika’da üslendi.

CPC ve ACC toplantılarına CIA ve ABD Avrupa komutanlığı görevlileri de düzenli olarak katılıyorlardı. Tabii ki yönetmede ABD emperyalizminin baskınlığı vardı. Sonraki süreçte bu baskınlık çok daha güçlenecekti.

İtalya’da hemen bütün kapsamı, provokatif ve imhacı silahlı, bombalı saldırılarıyla açığa çıktığı için gladyo geniş kitleler içinde teşhir oldu. NATO’nun kontrgerilla birimleri yönetimine bağlı olarak İtalyan Askeri İstihbaratı SID -Servizio Informazioni Difesa- tarafından gladyo adıyla örgütlendi, subayların yanı sıra P2 locasından ve burjuva politikacılardan yönetimi oluşuyordu. Ordino Nuovo ve Avanguardia Nazionale gibi faşist örgütlerden paramiliter vurucu kadroları kendisine bağlı ve saldırgan eylemci olarak yetiştirdi ve örgütledi.

Açığa çıktıkça anlaşıldı ki, Hristiyan Demokratlar’ın liderleri, aynı partinin ve diğer burjuva partilerin liderlerinden başta savunma bakanları olmak üzere çok sayıda önde geleni kontrgerillanın yönetimi içinde yer almışlardı. Bunlara Kızıl Tugaylar tarafından kaçırılıp öldürülen ünlü Aldo Moro ve Hristiyan demokratların sonraki en uzun süreli başbakanı Giulio

Andreotti de dahildi. Dahası Cumhurbaşkanı Cossiga da dahildi. Kaldı ki NATO'nun kurulması arifesinde ABD ile İtalya yöneticilerinin ortaklaşa imzaladıkları Stay Behind anlaşmasıyla kurulduğu açığa çıktı.

İtalya'da gladyo, kadroları ve eğittiği faşistler çok sayıda bombalama, kitlesel katliam, devrimcilerin, komünistlerin üzerlerine atacağı provokatif cinayetler yapmış ve yaptırmıştı.

Örneğin; 1969'da Milano'daki Ulusal Ziraat Bankası merkezinin de bulunduğu Fontana Meydanı'nda 17 kişiyi öldüren, 88 kişiyi yaralayan patlamayı gerçekleştirip anarşist iki kişiye yükleyip tutukladılar.

1972'de 3 Carabinieri üyesinin ölümüne yol açan arabalarına bomba konarak patlatılması da gladyo tarafından gerçekleştirilen bir provokatif eylemdi. Kızıl Tugaylar'a yüklenerek yüzlercesinin tutuklanıp hapse atılmalarına yol açtı.

28 Mayıs 1974'te Brescia'da antifaşist bir eylemin ortasında patlayarak sekiz kişinin ölümüne, 102 kişinin yaralanmasına ve sakat kalmasına yol açan bombama;

4 Ağustos 1974'te Roma-Münih seferini yapan 'Italicus Express' treninde patlayarak, 12 kişinin ölümüne 48 kişinin yaralanmasına yol açan bombalama;

Ağustos 1980'de bir İtalyan ulusal bayram gününde Bologna tren istasyonunda patlatılan 85 kişinin ölümüne 200 kişinin yaralanmasına yol açan bombalama, İtalyan gladyosu tarafından gerçekleştirildiler. Amacı halkı yıldırmaktı.

İtalya dışında diğer Avrupa ülkelerindeki kontrgerillanın adları elbette değişti. Almanya'da eski Nazi generali Gehlen'in yönetimi altında Stay Behind adıyla örgütlendi. Sonra deşis-

tilererek Anayasayı Koruma Örgütü/BND adını aldı. Komünist faaliyetleri yasaklamada, öğrenci hareketinin liderlerine suikast örgütlemeye, RAF'a karşı imhada baskın rol oynadığından şüphe duymamak gerekir.

'90'lı yıllarda Almanya'da NSU'nun göçmenlere yönelik cinayetlerini BND üyelerinin yönlendirdiği açığa çıktığına göre Neonazileri örgütlemeye özel rol oynadığını vurgulamak gerekir.

İsviçre'deki kontrgerilla örgütlenmesinin adı değişecek P26'dı.

Yunanistan'da Sheepskin adıyla kontrgerilla örgütlenildi.

Fransa'da OAS, Rüzgarların Gülü ve Sivil Eylem Servisi (SAC) olarak örgütlendi. İktidar içi çatışma nedeniyle OAS dağıtılırken SAC öne çıktı, De Gaulle'e bağlı olarak çalıştı.

Belçika'da gladyo iki temel bölüm olarak örgütlendi. İstihbari Dokümantasyon ve Aksiyon Servisi (S.D.R.A. VIII) askerî istihbarat servisinin içinde faaliyet gösteriyor ve Savunma Bakanlığı'na bağlı çalışıyordu.

Diğer bölüm S.T.C/Mob -Sectie Training, Communicatie en Documentatie- Devlet Güvenlik Teşkilatı içindeydi ve gladyonun asker olmayan sivil kanadını oluşturuyordu, Adalet Bakanlığı'na bağlıydı.

Faşist toplama kamplarında kalmış Belçikalı komünistlerin karizmatik lideri Julian Lahaut'un 1950'de vurularak öldürülmesini Belçika gladyosu gerçekleştirdi.

Ayrıca sonraki dönemlerde Gençlik Cephesi ve Westland Nasyonal Sosyalist Düzeni adlı aşırı sağ milis ve Neo-Nazi örgütler ile Genç Avrupa adlı pan-Avrupacı bir yapılanmayı kurdu veya yönlendirdi.

Gladyo üyeleri ve Neo Naziler'den oluşan Brabant Katilleri veya Nijvel

Çetesi olarak anılan bir örgütü de yönetiyordu. Bu yapılanma grevlerin yoğun olduğu 1982-85 yılları arasında 28 kişiyi işkenceyle öldürdü ve çok sayıda soygun gerçekleştirdi.

Danimarka'daki gladyo biriminin adı Absalon idi.

İspanya'da orduya bağlı Anti-Terör Kurtarma Grubu -GAL- İspanyol gladyosunun bir örgütüydü. 1983-1987 yılları arasında 23 kişinin ETA üyesi olduğu gerekçesiyle GAL tarafından kaçırılıp, öldürüldüğü ortaya çıktı.

Tabii gladyo gizli vurucu terör örgütü olarak sadece NATO üyesi ülkelerle sınırlı tutulmadı. NATO'daki kontrgerilla yönetimine bağlı olarak, İsviçre, İsveç, Finlandiya, Avusturya gibi NATO dışında kalan Avrupa ülkelerinde de örgütlendi.

Daha önemlisi ise NATO'ya hâkim ABD emperyalizminin hâkim olduğu kapitalist dünyanın burjuva devletlerinin neredeyse tümünde CIA'ye ve ABD Özel Kuvvetleri'ne bağlı gizli kontrgerilla örgütlenmeleri gerçekleştirildi.

Gladyo örgütlenmesi açığa çıkınca, bunun Varşova Paketi'nin saldırısına karşı koymak için NATO tarafından gündeme getirilen bir örgütlenme olduğu söylendi. Ama bu örgütlenmenin

ayrıntıları ortaya çıkmaya başlayınca, örgüt hakkındaki açıklamalar da değişmeye başladı. Bu örgütlenmenin halka karşı kurulduğu açığa çıktı. Gladyo, NATO ülkelerinde gelişen mücadelenin önünü almak, mücadeleyi örgütleyen ve yönlendiren parti ve kuruluşları ve önderlerini ve militanlarını terör yöntemleriyle etkisiz hale getirmek için kurulmuştu. Gladyo bu mücadelesinde kriminal unsurları, mafyayı ve faşist örgütleri de kullanmaktaydı.

Türk Gladyosu 1952 yılında "Seferberlik Tetkik Kurulu" adı altında kurulmuştur. Amerikan askeri yardım örgütü JUsMaT ile aynı binayı paylaşmıştır. "Seferberlik Tetkik Kurulu" subayı olarak Elazığ'da görevlendirilen Alpaslan Türkeş, Türk Gladyosu'nun ilk şeflerindendi. Türk Gladyosu 1965'te "Özel Harp Dairesi" adını aldı. Bu örgüt 1991'de tümen seviyesine çıkartıldı ve adı da "Özel Kuvvetler Komutanlığı" olarak değiştirildi. Adı ne olursa olsun, kamuoyunun kontrgerilla diye tanıdığı örgüt, Türk Gladyosu'dur.

Türk Gladyosu doğrudan genelkurmay başkanlığına bağlıdır, bütün devlet kurumları içinden örgütlenmiştir. Ordu, polis, jandarma, burjuva parti-

ler, başka devlet yanlısı sivil kurumlar bu örgütün yuvalandırıldığı yerlerdir.

Fakat elbette devletin tepesinin yönetimi altında, yasalarla devlet içinde yeri olan, ama faaliyeti gizli tutulan, komünist ve devrimci hareket yükseldiğinde, devletin legal olarak yapamadığı terörü, işkenceyi, kitlesel katliamları ve provokatif saldırıları yaptırdığı örgütlenmesidir.

Türkiye’de gladyo, devlet, TSK, jandarma, polis -özellikle JÖH ve PÖH- MİT, MHP, TBMM, hükümet ve politik İslamcı hareketin bir parçasıdır. Ayrıca mafyanın bir bölümünü de kendisine bağlayan örgütlenmedir ve sivil halk içinde de örgütlenmiştir.

İtalya Cumhurbaşkanı Francesco Cossiga (1985- 1992), gladyoyu NATO ülkelerinde koordine etme görevinin cumhurbaşkanlarında olduğunu açıklamıştı.

Gladyo’yu cumhurbaşkanı başbakan (Genelkurmay MİT ve polis şefleri yönetir

Gladyo tektir, şu veya bu mafyayı veya şu veya bu ülkücü mafyayı kullanabilir, şu veya bu mafya ile işbirliği yapabilir. Ama tepede, en üst kurumlaşmada bir ayrılık yoktur, merkezi tektir ve CIA’ya bağlıdır, onun şube-

sidir. O halde Türk Gladyo’su, aynı zamanda CIA’nın, ABD emperyalizminin emrinde ve kontrolünde olan, onun gerekli gördüğü faaliyetleri de yürüten bir örgüttür.

Gladyo ve bağlı mafya örgütlenmesinin gelir kaynakları ve faaliyet alanları, onun ne türden bir örgütlenme olduğunu çok açık bir şekilde göstermektedir.

Gelir kaynakları: Devlet desteği (sivil ve askeri), uyuşturucu madde ticareti, silah kaçakçılığı, kara para aklama, çek-senet tahsilatı; arazi yağması, rant gelirleri; ihale takipçiliği, patronlardan ve karanlık faaliyetlerden alınan haraçlar, video çekim şantajlarıyla siyasi, mali imkân elde etmek.

Görev alanları: Sabotaj; insan öldürme -ilericileri, yurtseverleri komünistleri, rakip çete unsurlarını-, kitlesel katliam, faili meçhul cinayetler, kirli savaş, gasp, devrimci örgütlere sızma ve yönlendirme; provokatörlük, ajanlık; savaş kışkırtıcılığı, adam kaçırma ve fidye isteme; yabancı istihbarat örgütleriyle işbirliği (örneğin CIA, MOSSAD) ve vekalet savaşları.

Bileşimi: Cumhurbaşkanı, bakanlıklar, polis teşkilatı, jandarma teşki-

latı, ordu, milletvekilleri, silah kaçakçıları, uyuşturucu madde tüccarları, kumarhane sahipleri, diğer rantiyeler, holding sahipleri, MİT, sivil-faşist örgütlenmeler (MHP), ülkücü mafya, CIA vb. örgütler ve mevkiler içinden üyeler alarak örgütlenir. Geçmişte politik İslamcı MTTB ve Komünizmle Mücadele Derneklerinde örgütlendiğine benzer biçimde şimdi Osmanlı Ocakları, politik İslamcı çeteler içinde de örgütlenmektedir.

Amaç-siyasi eğilim: Kapitalist düzeni korumak, yasa tanımamak, şovenizm-faşizm; emperyalizmin çıkarlarını korumak, kapitalist düzene karşı mücadeleyi bastırmak, demokratları, devrimcileri, komünistleri imha etmek vs., halkı sindirmek, kişiliksizleştirmek, özgürlük ve demokrasi düşmanlığı, işgalcilik.

Susurluk dosyasından da bilindiği gibi gerçekler örtbas edilebilecek denli deşifre olduğunda kimi gladyo-mafya unsuru kurban edilir. Bu doğaldır. Önemli olan, bir-iki siyasi sıyrıkla bu badireyi atlatmaktır.

“Gladyo”lar -küçük kılıçlar- gladyo düzeni daha fazla teşhir olmasın diye feda edilirler. “Büyük kılıçlar” ise -cumhurbaşkanı, genelkurmay, başbakan vs.- temiz toplum narası atmaya devam ederler, “Gidilebilecek yere kadar gidilsin” derler. Ama aynı zamanda olayın bir an önce sonuçlandırılmasını, kapatılmasını isterler. Yargı olaya el atmış ve sonuçlandıracaktır, derler!

Çürümenin boyutları AKP döneminde “gelen gideni aratır” derecesindedir. Yolsuzluk ve rant tamamen sistemleştirilmiş, sistemin çatlaklarından akan pislikler ve gelen kötü kokular toplum üzerinde bir kâbus olmuştur. Diktatör Erdoğan önderliğinde iktidar, yolsuzluğun, talanın,

rüşvetin, kara para aklamanın; mafyanın devletle iç içe, kol kola olmasının zeminini genişletmiştir; devletin bu türden yapı ve unsurlarla ilişkileri pervasızca görünür kılınmıştır. Mafya şefleriyle iktidar temsilcileri arasında ortaya çıkan kirli ilişkilerin, siyasetten bürokrasiye, yargıdan medyaya kadar geniş bir alana yayıldığı saklanamaz olmuştur. Öyle ki, mafya şefleri siyasete soyunurcasına cüretlenmişlerdir. Siyaseti, bürokrasiyi, medyayı, hatta bağımsız ve tarafsız olması gereken yargıyı içine alan karanlık ve yoz ilişkilerin bu denli yoğun olmasının toplum tarafından görülmesi iktidarı pek ilgilendirmemiştir. En önemlisi de Erdoğan ailesi ve çevresi, Binali Yıldırım ailesi, AKP’li çok sayıda çevre rüşvet ve ihalelerden komisyon alma, başka burjuvaların mallarına çökme, yasadışı petrol ticareti, hatta uluslararası uyuşturucu kaçakçılığı, kara para aklama vb. gibi işleri devletin yönetimindeki mafyanın bir parçası olarak yapar hale gelmişlerdir. Saray rejimi, kaynağı sorgulanmayan para çekebilmek için yasa çıkartmanın ötesinde kara para aklayıcısı Sezgin Baran Korkmaz gibilerini itibarlı kapitalistler olarak pazarlamışlardır.

“Özel Kuvvetler Komutanlığı” devletin yasal kontrgerilla örgütlenmesidir. Ama kontrgerilla örgütlenmesi bundan ibaret değildir. Kendinden önceki dönemden farklı olarak AKP, kendi kontra örgütlenmesini oluşturdu, geçmiş dönem bu faaliyetlerin içinde yer alanlarla iş birliği yaptı, tecrübelerinden yararlandı. Bunlar, doğrudan rejim adına savaşan örgütlenmiş özel silahlı çetelerdir. Burada söz konusu olan diktatör Erdoğan’ın faşist şefflik rejimidir.

Osmanlı Ocakları: 2005’te dergi olarak kurulan ve 2009’da dernekleşen

“Osmanlı Ocakları”, kendilerini her ne kadar “siyaset üstü” olarak tanımlasalar da söylemleri kimin hesabına var olduklarını göstermektedir. “Recep Tayyip Erdoğan’ın askerleriyiz”, “Erdoğan namusumuzdur!” diyenler onlardı. “Tayyip Erdoğan’a teşekkür ediyorum. Osmanlı Ocakları’nı ona borçluyuz, O olmasaydı şimdi bizler olmazdık” diyen de bu kuruluşun başkanı Kadir Canpolat’tır.

Halkın Özel Harekâtı (HÖH): 15 Temmuz 2016 darbe girişiminden sonra kurulan “Halkın Özel Harekâtı” (HÖH) kendini “Milli birlik ve beraberliğin buluşma noktası yerli STK Halk Özel Harekâtı milletimizin gür sesi olmaya (çağırıyor) ve toplum içerisindeki vatanseverlerin bir çatı altında toplanması için öncülük eden milli bir oluşum” olarak tanımlıyordu. HÖH “Devletimiz, askerimiz, polisimiz her şeye hâkim. Zamanı geldiğinde, 80 milyonluk millet olarak bize ihtiyaç duyulduğunda her zaman hazırız” diyordu.

AKP, darbe girişimi sonrasında kendine hizmet edecek paramiliter güçlerin örgütlenmesini meşru kılan adımlar attı. Aralık 2017’de çıkarılan “darbe teşebbüsü ve terör eylemleri ile bunların devamı niteliğindeki eylemlerin bastırılması kapsamında hareket

eden kişiler” içerikli OHAL KHK’sı çıkartıldı. Böylece paramiliter güçlerin örgütlenmesi yasallaştırılmış oldu.

Kamuoyundan “paramiliter güç oluşturuluyor” şeklinde gelen eleştiriler üzerine İçişleri Bakanlığı’nın başlattığı soruşturma sonrası HÖH’ün başkanı Fatih Kaya 46 şubesiyle birlikte örgütü feshetti ve yerine “Milli Seferberlik Hareketi Platformu”nu kurdu. “Türkiye’ye açılan ekonomik savaşa karşı 81 milyon tek yürek olmak” sloganıyla yola çıkan bu “Platform”un amacı şöyle açıklandı: “Cumhurbaşkanına, bakanlarına, milletvekiline, valisine, bürokratına, komutanına, müdürüne, amirine, esnafına, memuruna, yazarına, sporcusuna, sanatçısına, gazetecisi-yazarına, polisine, askerine yapılacak hukuksuz algıların karşısında tek vücut olarak korkusuzca durmak.”

SADAT A.Ş.: Şubat 2012’de kurulan ve kendisini “terörle askeri mücadele” kuruluşu olarak tanımlayan SADAT bir kontra örgütlenmesidir. SADAT’ın kurucusu Tuğgeneral Adnan Tanrıverdi, “Türkiye’de hiçbir faaliyetimiz yok” dese de Türkiye’nin Suriye’de desteklediği cihatçı faşist çeteler, bizzat SADAT tarafından Türkiye ve Suriye topraklarında kurulan kamplarda eğitiliyor. Suroç ve Ankara katliamla-

rı başta olmak üzere birçok katliam, MİT ve bu paramiliter örgüt tarafından gerçekleştirildi. SADAT son olarak 17 Haziran günü HDP İzmir İl Örgütü'ne Onur Gencer adlı faşist çeteci tarafından düzenlenen katliam saldırısıyla gündeme geldi. Gencer de silahlı fotoğraflarını paylaştığı Suriye'de SADAT tarafından eğitildi.

Bu paramiliter örgütlenme faşist diktatörlüğün işgal için savaştığı her bölgede, her ülkede vardır. Bunlara Libya, Suriye, Azerbaycan birer örnektir.

Şirkette, çeşitli branş ve uzmanlık alanlarından 50 ila 200 emekli TSK görevlisi çalışmaktadır.

Şirketin hizmetleri arasında danışmanlık, eğitim, konvansiyonel askerî eğitim, alışılmadık askerî eğitim, özel kuvvetler eğitimi ve ordu donatımı bulunmaktadır.²

Şirketin belirttiği misyon “*Silahlı kuvvetlerin ve iç güvenlik güçlerinin organizasyonu, iç güvenlik ve savunma alanında stratejik danışmanlık, iç güvenlik ve askerî eğitim ile donatım alanlarında hizmet vererek, İslam ülkeleri arasında savunma ve savunma sanayi iş birliği ortamı oluşturmayı ve İslam dünyasının kendine yeterli bir askerî güç olarak da dünya süper güçleri arasındaki hak ettiği yerini almasına yardımcı olmaktır.*”³

SADAT A.Ş.'nin Adnan Tanriverdi tarafından kurulan daha siyasi bir odağı olan ASSAM adında kardeş bir kuruluşu bulunmaktadır. ASSAM, stratejik bir araştırma merkezi işletmekte ve yıllık sözleşmelere ev sahipliği yapmaktadır.

Kapitalist barbarlık burjuva devletin yasasına göre kurup gizli tuttuğu kontrgerilla örgütlenmesini, meşruiyetini koruyarak, devamlı kılar.

AKP iktidara hâkimi olunca politik İslamcı ve yayılmacı faşizme geçiş yaptı. Elbette müttefike ihtiyacı vardı, MHP'yi yanına alarak bu inşayı gerçekleştirdi, tahkim etme çabasını sürdürüyor.

Kürdistan devrimini ezmek ve devrimci, komünist hareketi tasfiye etmek için kan dökücü açık terör uyguluyor, işgalci savaşlar yürütüyor.

Bu süreçte yeniden kontrgerillayı birleştirerek ve yüksek düzeyde aktiflikle harekete geçirdi, yeni unsurlarıyla ve eklentileriyle büyüttü. Yukarıda saydığımız yeni ve eklenen unsurlar bu büyümeye ilişkin ipuçları veriyor. Ancak tam hacmini yansıtmıyor. Kullandığı ÖSO içinde topladığı ve ÖSO dışındaki İslamcı çetelerle birlikte çok büyük paramiliter, savaşçı sayısına ulaşıyor.

Faşist diktatörlüğü yıkma mücadelesi aynı zamanda kontrgerilla ve uzantısı örgütlere karşı mücadeleyi kapsıyor. Antifaşist mücadelenin özgün ve zorlu bir görevi haline geliyor.

Faşizmden ve kontrgerilladan kurtulmanın tek yolu devrimdir. Şüphesiz ki, mevcut sistemin reforme edileceğine, demokratikleştirileceğine inanan ve bu doğrultuda mücadele eden siyasal yapılar vardır. Komünistler bu anlayışa karşı da mücadele ederek işçi sınıfı ve emekçi yığınları, faşizmi yıkma özgürlüğü kazanma mücadelesine seferber etmeli, bu yoldan kontrgerillayı da mafyayı da üreten kapitalizmi tasfiye edecek sosyalist devrime yürümelidirler.

² <https://sadat.com.tr/tr/hizmetlerimiz.html>, 4 Mayıs 213

³ SADAT'ın faaliyetleri neler? SADAT nedir? <https://www.haberler.com/sadat-in-faaliyetleri-neler-sadat-nedir-8705468-haberi/>

Özel askeri şirketler

Olçay Çelik

Özel askeri şirketlerinin yeniden başat savaş gücü formu haline gelmesi, konuyu inceleyen bazı yazarların iddia ettiğinin aksine "askeri feodalizme" geri dönüş olarak değerlendirilemez. Emperyalist küreselleşme evresinde üretim süreçlerinin ölçek olarak parçalara ayrılıp uluslararasılaşması nasıl ki feodal dönemdeki gibi üretimin bireyselleşmesi ve mülkiyetin ademimerkezileşmesi anlamına değil, aksine, çok daha üst bir mertebede toplumsallaşması ve merkezileşmesi anlamına geliyorsa, benzer şekilde, ulusal orduların işlev görevlerinin ölçek olarak parçalanıp özelleşmesi de askeri gücün feodal dönemdeki gibi dağılık ve anarşik bir yapıya dönmesi değil, daha da merkezileşen sermayenin yönetimi altında yeni yeni bir işlev kazanması anlamına geliyor.

Youtube maymunu faşist mafya-cınının 2014 MİT tırları olaylarında SADAT'a yönelik itirafları ve HDP İzmir il binasına yönelik tertiplenen faşist kontrgerilla operasyonunda Deniz Poyraz'ı katleden Onur Gencer'in SADAT'ın örgütlediği çetelerin savaştırdığı Minbiç'te eli silahlı fotoğraflarının ilk günden ortaya çıkması, şirketin faşist şeflik rejimi içindeki rolünün yeniden gündeme gelmesine yol açtı.

SADAT, ABD'nin Irak ve Afganistan'da kullandığı kötü ünlü Blackwaters gibi bir özel askeri şirket. Kapitalizmde ve hatta insanlık tarihinde asıl savaş gücünün düzenli ulusal ordular olduğunu, bu şirketle-

rin ise geçtiğimiz on yıllarda ortaya çıkmış yeni bir tarihsel olgu olduğunu düşünmeye eğilimli olsak da aslında özel askeri şirketlerin kökleri köleci üretim çağına kadar uzanıyor.

Örneğin Pers Kralı III. Daryus'un ve onu yenen Büyük İskender'in ordusunun önemli bir kısmı, bugünkü özel askeri şirketlerin atası sayılabilecek paralı asker gruplarından oluşmaktaydı. Sonrasında Roma İmparatorluğu'nu yıkacak Vandallar, Gotlar ve Vizigotlar da zamanında paralı askerler olarak eğitilmişlerdi. Feodal çağ boyunca derebeyleri, hükümdarlar ve Venedik, Floransa gibi şehir devletleri, Bizans ve Osmanlı da mülklerini, bölgelerini ve toprak-

larını kiralık paralı asker güçleri ile koruyorlar, fetihlere çıkmadan önce bu işi yapacak paralı asker ordularını toplamak zorunda kalıyorlardı.

Bugün bildiğimiz anlamdaki ulusal ordunun başat askeri güç haline gelmesi erken kapitalizm dönemine (daha spesifik olarak 30 Yıl Savaşları –1618-1648 ertesinde), burjuva ulus-devlet formunun şekillenmeye başladığı tarihsel sürece denk geliyor.

Ordunun Ulusallaşması

Burjuvazinin ve özelde de tüccar sermayesinin gelişimi ile birlikte ticaret yollarının ve pazarların güvenliğinin en az maliyetle ve öngörülebilir bir şekilde sağlanması ihtiyacı toprağa dayalı feodal mülkiyet ilişkilerinin parçalanmasını, siyasi iktidarın ve şiddet tekelinin burjuva devletlerin elinde merkezleştirilmesini gerektirmişti. Ulus-devletler altında örgütlenen sermaye, orduların da ulusallaşmasına yol açtı. Merkezleşen sermaye ile ordular da merkezleşti.

Dağınık, parçalı, kuralsız olan, parası ödenmediği zaman “müşterisine” tehdit haline gelebilen, kitlelere zulmeden ve yağmaya, talana kalkışan kiralık paralı asker çeteleri feodal beylerin, şehir devletlerinin ve hatta imparatorlukların ihtiyacını karşılıyor olabilirdi. Ancak sermayenin çıkarlarının merkezleşmiş aygıtı olan ulus-devlet sadece kendisine sadık, merkezi ve kalıcı bir askeri güce gereksinim duyuyordu. Sistematik olarak eğitilen, disiplinli, savaşta olduğu gibi barışta da hazır tutulacak ve hızla sevk ve idare edilebilecek ulusal bir ordunun temel askeri güç olarak ortaya çıkışı böyle oldu.

Ulusal orduların teşekkülü ile özel askeri güçler bir anda ortadan kalkmadı. Emperyalistler 19. yüzyıl sonlarına – 20. yy. başlarına kadar sömürge ülkelerin işgalinde ve bu ülkelerdeki sömürgeci güçlerin mülklerini koruma görevlerinde özel askeri güçleri kullanmaya devam ettiler. Örneğin, İngiliz Doğu Hindistan Şirketi (East India Company) Hindistan’ı Britanya adına işgal ederken paralı asker ordularını kullandı. Yine Afrika’yı sömürgeleştiren, Fransa ordusunun paralı askerlerden oluşan Yabancı Lejyonerler Birliği idi. Birleşik Meyve Şirketi (United Fruit Company) de Latin Amerika’da faaliyet gösterdiği ülkelerde özel askeri güçleri kullandı.

Paralı asker kullanımının yerini tamamen ulusal orduların alması Emperyalist Paylaşım Savaşları sürecinde gerçekleşti. Milliyetçiliğin ve şovenizmin proletaryayı burjuvazinin çıkarlarının arkasında hizalamada en etkin araç olduğunun keşfi, ulusallaşan ordu ile birlikte askerlik işi de profesyonellikten “vatan görevine” dönüştürülmesine yol açtı. Ülkesi için şehit düşmek kamu hizmetlerinin en yücesi haline geldi. Ulusal gurur ve görev, savaşın yarattığı yıkımın isyana dönüşmesini engelleyen güçlerden biri oldu. Böylece savaşın en yüksek maliyeti olan asker ücretleri temel mesele olmaktan çıktı, harcamalar silaha, mühimmata ve tekniğe yöneltilebildi. Bu, emperyalist ülkeler kadar, sömürgeci boyunduruktan kurtulmak için verilen ulusal mücadelelerin çoğu için de geçerli oldu.

Sınıflar savaşımı, son tahlilde, iki sınıfın savaşımıdır. Birinin savaş gücünün geçirdiği niteliksel dönüşümler, diğerinin dolaysız sonuçla-

rından biri olarak karşımıza çıkar. Bu açıdan bakıldığında, ulusalcılığın ve ülkesine (burjuvazisine) bağlı “yurttaşlardan” oluşan ulusal orduların başat savaş gücü haline gelmesi sadece emperyalist sermayenin içsel dinamiklerinin değil, aynı zamanda ona karşı gelişen sosyalist devrimlerin, özellikle de Sovyet devriminin bir sonucudur.

Emperyalist ülke ordularının ulusallaştırılmasına yol açan bu “tehdit”, dolaylı müdahalelerin öne çıktığı Soğuk Savaş evresinde yeni-sömürge ülkelerde devrim ve sosyalist iktidar tehlikesini bertaraf etme amacıyla özel savaş güçlerinin bu sefer “kontrgerilla” olarak yeniden devreye sokulmasını koşulladı. İki dünya savaşı arası dönemin faşist kadroları, burjuva devletlerin kontrgerilla oluşumlarında görevlendirildi. Bu kadroların kurduğu özel savaş şirketleri de kontrgerillanın örgütlendiği formlardan birisi oldu. İran, Brezilya, Endonezya, Yunanistan, Filipinler, Şili, Uruguay, Arjantin, Türkiye, Pakistan ve başka ülkeler-

de gerçekleşen askeri darbelerde bu kuvvetler de kullanıldı.

Özel askeri şirketlerin ilk modern temsilcisi David Stirling oldu. Savaş sırasında İngiliz Ordusu’na bağlı SAS adlı özel kuvvetleri kurmuş olan Stirling, savaş sonrasında SAS’ta görev yapmış rütbelilerle birlikte kurduğu Watchguard International şirketi ile İngiliz devletine sömürgelelerde asimetrik savaş hizmeti sundu. İngiltere, Kuzey Yemen’de 1962-1970 yıllarında kraliyet yanlıları ile cumhuriyetçiler arasında yaşanan iç savaşta kraliyet yanlılarına bu şirket aracılığıyla destek verdi.

Özel savaş şirketlerinin yeni “altın çağı” ise 1990’lar itibariyle geldi.

Özel Askeri Şirketlerin Yeniden Yükselişi

Kâr oranlarının düşüşünün engellenememesi ile gelen yapısal krizin 80’lerin başından beri emperyalist burjuvazi üzerinde yarattığı baskı SSCB engelini tamamen ortadan kalkması ile birleşince, artık kendi proletaryalarına sosyal taviz vermek

zorunda kalmayan emperyalist ülkeler refah devleti uygulamasını terk etmeye, kamu üretim ve hizmetlerini özelleştirmeye başladı. Özelleştirmeler çağından ordular da nasibini aldı. Burjuva devletlerin giderek büyüyen askeri faaliyetleri düzenli ve ulusal orduların hazır tutulmasını ve intikalini koca bir masraf çukuru haline getirmişti. Öncelikle aktif savaş dışındaki faaliyetlerinin taşeron şirketlere devredilmesi kamu harcamalarını, dolayısıyla sermaye üzerindeki vergi yükünü azaltacak ve özelleşen tüm kamu üretim ve hizmetlerinde olduğu gibi, artı-değer

Kapitalizmin varoluşsal krizi işçi sınıfı ve ezilenleri giderek daha fazla yoksullaştırıp mülksüzleştirmeyi gerektirdiği ölçüde burjuva devletlerin toplumsal rıza üretimini sağlayabilmeleri kitlelerin aktif savaştan uzak tutulmasını gerektiriyordu.

den pay alan değil, artı-değer üreten yeni bir pazar oluşturulmuş olacaktı.

ABD’de 1985’te kabul edilen ve askeri lojistik ve destek hizmetlerinin özel askeri şirketlere devredilmesini içeren Lojistikte Sivil İyileştirme Programı (LOGCAP) 1992’de fiilen uygulanmaya başladı. İlk büyük sözleşme 1992’de Brown & Roots Services – daha sonra Kellog, Brown & Roots-KBR ismini aldı – adlı özel askeri şirket ile imzalandı. Ortada artık Sovyet tehdidi olmadığına göre

giderek daha büyük bir maliyet unsuruna dönüşen ordu şimdi daha da küçülebilir ve özel savaş şirketlerine devredilebilirdi. 1997’de kurulan Savunma Reformu Girişimi’nin görevi tam olarak buydu. İlerleyen yıllarda aktif savaş işlevleri de özel askeri şirketlere devredilmeye başlandı.

Emperyalist küreselleşme evresi azalan kâr oranlarını toparlamanın bir numaralı önlemi olarak fiziksel üretimin büyük bölümünün ucuz emek cehennemlerine taşınması, dolayısıyla emperyalist doğrudan yabancı sermaye yatırımlarının dünyaya yayılması anlamına geliyordu. Yeni-sömürgeler üzerindeki doğrudan ya da dolaylı askeri baskının yerini yeni emperyalist üretim hiyerarşisinin yarattığı mali ve ekonomik sömürgecilik aldıkça, uluslararası tekellerin mülk, yatırım ve yöneticilerinin ve hatta diplomatların isyancılarından, devrimcilerden ve işçilerin, köylülerin isyanından korunması emperyalizmin önceliği haline geldi. Devasa ulusal orduların aksine, küçük ölçekli iktisadi kuruluşlar olan özel askeri şirketler bu iş için biçilmiş kaftan oldu. Kısacası üretim sürecinin parçalanıp taşeronlaştırılması, ulusal ordunun da parçalanıp taşeronlaştırılmasını beraberinde getirdi.

Ulus-devletler çağında ulusallaşan ordu, proleterlerin “yurttaşlar” olarak vatanlarına hizmet etmeleri gerekliliğini ve buna uygun ideolojik ve siyasi aygıtların icadını beraberinde getirmişti. Sermayenin işçileri burjuva devletin çıkarı için ölüme sürebilmiş olması onun için bir başarı olsa da sonu gelmeyen savaşların yarattığı asker ölümlerinin hesabını topluma verebilmek burjuva devletler için her seferinde daha da zorlaş-

yordu. Kapitalizmin varoluşsal krizi işçi sınıfı ve ezilenleri giderek daha fazla yoksullaştırıp mülksüzleştirmeyi gerektirdiği ölçüde burjuva devletlerin toplumsal rıza üretimini sağlayabilmeleri kitlelerin aktif savaştan uzak tutulmasını gerektiriyordu. Devletle doğrudan bir bağı bulunmayan, herhangi bir değer için değil, para için savaştan eski askerlerden, eski faşist rejim artıklarından oluşan paralı asker çetelerinin olası kaybı ise hem gizlenebiliyor, gizlenemese de artık bir ulusal-toplumsal kriz değil, başarısız bir ticari girişim olarak algılanıyordu. Bu, paralı askerler için de bir “fırsat” oluyordu. Onları örtülü savaflara yollayanlar siyasi olarak hesap vermedikleri gibi, bu çeteler de ordu mensubu olmadıkları için işledikleri suçlardan dolayı askeri mahkemelerde yargılanmıyorlardı.

Dahası, ulusal orduları bir yerden bir yere taşımak, bir askeri operasyon kararı almak, savaşa sokmak anayasalarca ve uluslararası anlaşmalarla sıkıca belirlenmiş koşulların yerine getirilmesini, uzun bürokratik süreçlerin tamamlanmasını gerektiriyordu. Özel askeri şirketler, kendi yasaları kendisine dar gelmeye başlayan burjuva devletlerin sırtlarındaki bu yükü de kaldırmalarına olanak tanıyordu. Ulusal meclislerden bir karar çıkarmak zorunda kalmadan, kamuoyunu ikna etmeden, sanki bir inşaat ihalesi verilir gibi şirketlere işgal, kontrterör, sabotaj ve darbe siparişinin verilebilmesi hızlıca katliam kararı alabilmeyi, siyasi sorumluluklardan ve hesap vermekten kaçabilmeyi mümkün kılıyordu. Birleşmiş Milletler ise bunları denetlemek şöyle dursun, “Barış gücü operasyonları” adı altında bizzat bu

şirketlerin savaş bölgelerinde konuşlandırılmasına katkı sunuyordu.

Soğuk Savaş’ın ardından “işsiz” kalan çok sayıda askeri personel ve açığa çıkan devasa miktarda silah ve mühimmat özel savaş şirketlerinin hem nicelik ve nitelik olarak büyümesine, hem de doğrudan iktisadi girişimler haline gelmesine nesnel zemin sundu. Örneğin, ABD’de 1989-2000, İngiltere’de 1980-2012 arasında askere alımlar üçte bir oranında azalmıştı. ABD kongre raporlarına göre Afganistan işgalinde kullanılan paralı asker sayısı ordu

Soğuk Savaş’ın ardından “işsiz” kalan çok sayıda askeri personel ve açığa çıkan devasa miktarda silah ve mühimmat özel savaş şirketlerinin hem nicelik ve nitelik olarak büyümesine, hem de doğrudan iktisadi girişimler haline gelmesine nesnel zemin sundu.

mensuplarının yüzde 65’ine tekabül ediyordu. Irak işgali sırasında kullanılan paralı asker sayısı 2003 yılında normal asker sayısının üçte biri iken, 2006’da bu sayı eşitlendi. Elbette bunlar sadece resmi olarak belgelenmiş rakamlardı. Bu şirketlerin işlevinin denetlenemezlik ve hesap verilemezlik olduğu düşünüldüğünde, gerçek sayının çok daha fazla olduğu, özel askeri şirketlerin bugün giderek (yeniden) temel savaş gücü formu olarak ulusal orduların yerini alır hale geldiği görülebilir. Öyle ki,

özel askeri şirketlerde çalışan toplam personel, sayı olarak NATO'nun ikinci büyük ortağı konumunda.

Bu şirketler 90'lardan bugüne emperyalist devletlerin birçok eğitim, yeniden yapılandırma, işgal, istikrar-sızlaştırma, darbe vb. operasyonunda kullanıldı.

Örneğin Sandline, Executive Outcomes şirketleri Angola'da petrol şirketlerini ve siyasi iktidarı Tam Bağımsız Angola Birliği'nden (UNITA), 1995 ve 1998'de Sierra Leone'de ise Birleşik Devrimci Cephe'den (RUF) korumak için kiralandılar.

ABD'nin 2000 yılında Kolombiya'daki emperyalist tekellerin başına bela olan Ulusal Özgürlük Ordusu'nu (ELN) yok etmeye yönelik devreye koyduğu ve sözde uyuşturucu ile mücadeleye karşı 1.3 milyar dolar boyutunda bir yardım paketi ile kamufle edilen "Kolombiya Planı"nda da bu paralı asker çeteleri yoğun bir biçimde kullanıldı. Hatta petrol tekeli BP bizzat kendi ordusunu kurdu.

ABD, Bosna ordusunun yeniden yapılandırılması ve eğitilmesi kapsamında en büyük özel askeri şirketlerden biri olan Military Professional Resorurces Inc (MPRI) şirketini kullandı. Şirket aynı zamanda Bosna ve Afganistan'da İslami Tugaylar altında da aktif savaşa katıldı. MPRI daha sonra DynCorp şirketi ile birlikte Irak'taki asker ve polis gücünü eğitti.

Özel askeri şirketlerin en bilineni olan Blackwater ABD'nin Irak'ı işgalinde aktif bir şekilde kullanıldı. Blackwater ile imzalanan sözleşme ABD'li diplomatların korunması üzerineydi ancak şirketin faaliyetleri bunun çok ötesine uzandı. Bağdat'ta, Felluce'de yol açtığı keyfi kitle katliamları ve savaş suçları ile kötü ünü en çok bilinen özel askeri şirket haline gelen Blackwater, personelini Şili'deki Pinochet döneminin işkenceci faşist komandoları artıklarından ve Kolombiya ordusundan topluyordu. Paralı katiller ordularının ilk vukuatı bu değildi. 1990'larda Balkanlar'da Birleşmiş Milletler tarafından "Barış Gücü" bileşeni olarak görev verilen

DynCorp şirketi de Bosna'da genç kadınları kaçırıyor ve onları seks kölesi olarak satıyordu.

Günümüze geldiğimizde, özel askeri şirketlerin içinde ve hatta asli ögesi olmadıkları bir çatışma alanının bulunmadığını söyleyebiliriz. Ukrayna'dan Yemen'e, Libya'dan Suriye'ye, emperyalist devletler ve işbirlikçi burjuva diktatörlükler sayıları 50'ye varan uluslararası özel askeri şirketlerin "hizmetlerinden" faydalanıyorlar. Aegis, G4S, Academia, MPRI, KBR ve Wagner devletlere özel askeri güç sağlayan başlıca tekellerden bazıları. Örneğin ABD resmi olarak Suriye'de 5500 paralı asker kullandığını belirtiyor. Rusya'nın Suriye'deki askeri gücünü de büyük oranda Wagner Group şirketinin paralı askerleri oluşturuyor.

Özel askeri şirketlerin pazar büyüklüğünün Irak işgali öncesinde 100 milyar dolar civarında olduğu tahmin ediliyor. Burjuva güvenlik uzmanları 2020 itibariyle 223,8 milyar doları bulan pazarın 2030'da ikiye katlanarak 457,3 milyar dolara ulaşmasını bekliyor. Ancak bir kez

daha belirtmek gerekir ki, asıl işlevi burjuva hukukunun "şeffaflık" ilkesinin ihlali olan böyle bir pazar için gerçek rakamlara ulaşmak mümkün değil.

"Yerli ve Milli" Özel Askeri Şirket: SADAT

Her geçen gün kamuoyunun gündemine daha fazla giren SADAT da Türkiye'ye özel bir olgu olarak değil, dünya kapitalizmindeki eğilimlerin "yerli ve milli" yansıması olarak karşımıza çıkıyor. 28 Şubat'da TSK'dan ihraç edilen ve önceleri faşist şef Erdoğan'ın askeri danışmanı olan Emekli Tuğgeneral Adnan Tanrıverdi'nin yine burjuva ordunun çeşitli birliklerinden emekli olan 23 subay ve astsubay ile birlikte 2012 yılında kurduğu SADAT, ülke içinde ve dışında askeri eğitimden danışmanlığa, lojistikten tedarike, asimetrik savaşın her alanında hizmet veren bir özel askeri şirket.

SADAT adını esas olarak 15 Temmuz darbesinde faşist çetelerin sokaklara salınmasında ve sivil halkın silahlandırılmasında duyurdu. Elbette Tanrıverdi bunu hiçbir zaman

kabul etmedi. Tanrıverdi yine sadece bir ülkede faaliyet gösterdiklerini iddia etse de uluslararası araştırma kuruluşları en az 22 ülkede olduklarını gösteriyor.

SADAT'ın, Özgür Suriye Ordusu'nun bir bileşeni olarak oluşturulan Suriye Milli Ordusu'na bağlı Süleyman Şah, Sultan Murat ve Mutasım tümenlerinin kurulması ve eğitilmesinde görev aldığı biliniyor. Faşist mafyacı Sedat Peker'in itirafalarında 2014 yılında MİT tırlarıyla cihatçı çetelere gönderilirken yakalanan silahların sevkiyatını SADAT'ın örgütlediği söyleniyor.

Efrîn işgaline aktif olarak katılan, Minbiç'te savaşıyor ve sayıları 3 bin ile 6 bin arasında olduğu tahmin edilen paralı askerler daha sonra Halife Hafter güçlerine karşı savaştırılmak üzere yine SADAT tarafından Libya'ya gönderildi. SADAT'ın katillerinin ayrıca Azerbaycan-Ermenistan arasındaki çatışmalarda da görev aldığı bir sır değil.

SADAT, paralı askerlerini ülkücü çetelerden, selefi örgütlerden, Suriye'deki ve mülteci kamplarındaki cihatçı katil sürülerinden devşiriyor ve Sakarya'da, Tokat'da, Konya'da ve Efrîn'deki kamplarında eğitiyor. Bu anlamda 90'ların kontrgerilla şefleri ve mafya liderleri de SADAT'ın "paydaşları" haline gelmiş, ırkçılık ve İslamcılık hiç olmadığı kadar kardeşleşmiş oluyor. Nitekim devletin faşist kontrgerilla operasyonu kapsamında İzmir HDP il binasını basıp Deniz Poyraz'ı katleden, daha da fazlasını yapmak için geldiği anlaşılan Türkçü-faşist katil Onur Gencer'in Minbiç'te savaştırılan çetelerden biri olması, zaten malum bu birlikteliğin ilamından başka bir şey değildi. Bu çetelerin benzer gerici iç

savaş operasyonlarında da veya devrimci iç savaş koşullarında da aktif olarak kullanılacağı şüphesiz.

Erdoğan'ın bir özel askeri şirkete olan ihtiyacı emperyalist devletlerin ihtiyacından çok da farklı değil. Her türden ulusal ve uluslararası burjuva hukuk gereklerinin etrafından dolaşma ve işgalci-yayılmacı saldırganlığı büyütürken yurttaşlarını "şehitlik", "gazilik" gibi savaşın doğrudan ve siyasi iktidarı sarsacak sonuçlarından uzak tutma çabası faşist şefi de efendileri gibi bir asimetrik savaş yürütebilmek için gereken paramilitar bir ordu kurmaya yöneltti.

Erdogan'ın bir özel askeri şirkete olan ihtiyacı emperyalist devletlerin ihtiyacından çok da farklı değil.

Tabii emperyalist devletlerin dev ve tamamen iktisadileşmiş özel askerlik şirketlerine kıyasla SADAT'ın özgünlüğü onun aynı zamanda dinsel gerici bir ideoloji temelinde faaliyet göstermesinde yatıyor. Örneğin SADAT, siyasi misyonlarından birisini "İslam ülkeleri arasında savunma ve savunma sanayi iş birliği ortamı oluşturmak ve İslam dünyasının kendine yeterli bir askeri güç olarak da dünya süper güçleri arasındaki hak ettiği yeri almasına yardımcı olmak" olarak koyuyor, İslam İşbirliği ve Güvenlik Teşkilatı'na bir İslam Ordusu'nun kurulması gerektiğini söylüyor, Başkan Tanrıverdi "Mehdi'nin gelişine hazırlık yapmalıyız" diyor.

Bu hezeyanlar, faşist şef Erdoğan'ın Türkiye kapitalizmi için öngördüğü birikim stratejisi-

nin bir yansıması olarak karşımıza çıkıyor.

Küresel emek hiyerarşisindeki nesnel rolü emperyalizmin ucuz emek taşeronu olmak olan ve emperyalist hiyerarşi gereği uluslararası sermaye akımlarına bağımlılığı yıllar içerisinde giderek artan Türkiye kapitalizmine kalan artı-değer, kapitalizmin küresel krizi ile birlikte giderek azalınca faşist şef çareyi işgalciliğe, yayılcılığa hız vermekte bulmuştu. İşçi sınıfı üzerindeki mülksüzleştirme saldırısını büyütmenin yarattığı huzursuzluk ve 2013 itibarıyla ezilenler cephesinin bastırılmayan yükselişinin yarattığı siyasi kriz, benzer bir saldırı düzeyinin ülke içinde de yükseltilmesini gerektirdi. Böylesine yoğun iç ve dış savaş koşullarında ırkçı-İslamcı bir propaganda gerek toplumsal rızanın yeniden üretilebilmesinde, gerek asimetric savaşlar için gereken katillerin ucuz devşirilmesinde, gerekse siyasal İslam'ın iktidarda olduğu diğer kapitalist ülkelerin önderi, temsilcisi olma stratejisinde işlevli bir araç haline geldiği açık. Diğer bir deyişle, eşitsiz gelişim ve yetersiz sermaye birikimi koşullarında şovenizm ve dinsel gericilik faşist şef için gayrı-maddi sermaye parçası olarak iş görüyor.

Sonuç

Üretici güçleri geliştirme yeteneğini yitiren ve biçimsel de olsa sosyalist bir iktidar tehdidiyle karşılaşmayan sermaye 50 yıla yakın bir süredir üretmekten çok işçi sınıfının kazanılmış haklarına yönelik topyekûn bir saldırı başlattığı bir "maliyet düşürme" evresindedir. Emperyalist küreselleşme evresi dediğimiz bu

evrede sadece iktisadi değil, aynı zamanda -ve belki ondan da öncesosyal, siyasi, hukuki ve diplomatik maliyetleri de düşürmek için ulusal ordularla yürütülen simetric savaşlar da yerini giderek artan bir hızda paralı asker şirketler eliyle yürütülen asimetric savaşlara terk etmektedir.

Özel askeri şirketlerinin yeniden başat savaş gücü formu haline gelmesi, konuyu inceleyen bazı yazarların iddia ettiğinin aksine "askeri feodalizme" geri dönüş olarak değerlendirilemez. Emperyalist küreselleşme evresinde üretim süreçlerinin ölçek olarak parçalara ayrılıp uluslararasılaşması nasıl ki feodal dönemdeki gibi üretimin bireyselleşmesi ve mülkiyetin ademimerkezileşmesi anlamına değil, aksine, çok daha üst bir mertebede toplumsallaşması ve merkezileşmesi anlamına geliyorsa, benzer şekilde, ulusal orduların işlev görevlerinin ölçek olarak parçalanıp özelleşmesi de askeri gücün feodal dönemdeki gibi dağınık ve anarşik bir yapıya dönmesi değil, daha da merkezileşen sermayenin yönetimi altında yeni yeni bir işlev kazanması anlamına geliyor. Mülkiyeti de toplumsal ve merkezi hale getirmekte geciktığımız müddetçe kapitalist krizlerin daha yıkıcı ve daha barbar biçimler alıyor olması ve Türkiye örneğinde de görüldüğü üzere, krizin faturasını çok daha ağır yaşayan mali-ekonomik sömürgelerde bu süreçlerin çok daha gerici bir biçimde yaşanması bu gerçeği zerrece değiştirmiyor.

Yaşanan, askeri veya herhangi bir anlamda feodal bir çağa geri dönüş olmadığı için, burjuva yasallığı ve ona bağlı ulusal orduları tekrar tarih sahnesine çağırarak ilerici hiçbir programın konusu olamaz. Ha-

tırlanmalıdır ki, geçmişin nispeten denetlenebilir bu yasallık düzlemi burjuvazinin işçi sınıfına hediye ettiği değil, sosyalizm tehlikesine karşı vermek zorunda kaldığı bir tavizdi. Bugün ortada böyle bir tavizin nesnel koşulu olabilecek bir sosyalist iktidarın ya da devrimci bir yükselişin bulunmadığı aşıkarsa, bugünün burjuva devletlerinin paralı asker çeteleri yoluyla yarattığı yıkımlara

karşı işçi sınıfının siyasi iktidarını hedefleyen devrimci çıkışın örgütlenmesinde ısrarcı olmak dışında gerçekçi hiçbir yol gözüküyor. Bu anlamda faşist şefin asimetrik savaş aygıtı SADAT'ı ve ona karşı mücadeleyi de ülkeye özgü tekil bir olgu olarak algılamanın ötesine geçip dünya tarihsellikleri içerisinde kavramamız gerekiyor.

İşgale karşı duyarsızlık Oportünizm ve sosyal şovenizmin dik alası

Arîn Çîya

Kürtler ulusal hakları için ayaklandıklarında Türk komünistlerin yapmaları gereken bu başkaldırıyı desteklemek olmalıdır. Elbette bu enternasyonalizmin gereğidir ama sadece bundan dolayı değildir bu destek. Eğer Kürtler ulusal haklarını kazanamazsa, eğer Türk işgali ve sömürgeciliği devam ederse Türk halkı da hiçbir zaman özgürlüğünü kazanamaz. Kürtlerin ulusal kurtuluşu gerçekleşmeden Türk işçi sınıfının sınıfsal kurtuluş mücadelesi başarıya ulaşamaz. Türk işçi sınıfı Türk şovenizmi kayışı ile Türk burjuvazisine sıkıca bağlıdır. Bu kayış kopartılıp atılmadan Türk işçi sınıfının sınıf bilinci ezen ulus bilinci ile çarpıtılmış olur.

24 Nisan'dan bu yana Türk devlet güçleri Başûrê Kurdistan'a işgalci saldırılarını sürdürüyor. Binlerce asker ve ağır silahlarla gerçekleştirilen bu saldırıda onlarca köy bombalandı, ormanlar yakıldı, gerillaya karşı kimyasal silahlar kullanıldı. Güney Kürdistan'ın dağlarına, tepelerine, köylerine onlarca yeni Türk askeri üsleri kuruldu. Eşitsiz güç ilişkilerine rağmen Kürt gerillası işgalci saldırıya karşı olağanüstü bir direniş gösteriyor. Çatışmalarda onlarca gerilla ölümsüzleşti ve yüzlerce işgalci asker öldürüldü.

Bu işgalci saldırının üzerinden iki aydan fazla bir süre geçti. Kendisini solcu, sosyalist, komünist, devrimci olarak tanımlayan örgütlerden kimileri sanki böyle bir işgalci saldırı

yokmuş gibi Türk devletinin işlediği suçları görmezden geliyor, tam bir duyarsızlık içinde "görmedim, duymadım, bilmiyorum" a yatıyor. Bazıları işgalci saldırının ilk bir iki günü içinde "operasyon" haberi yaptıktan sonra konuyla bir daha ilgilenmiyor, bazıları ise konuyla alakadar bile olmuyor. TKP ve DHKPC bu "ilgisiz"lerin en tipik iki örneğini oluşturuyor.

Savaşa Karşı Tutum

Her savaş politikanın devamıdır ya da savaş, silahlı politikadır. Savaşa karşı nasıl bir tutum alınacağını belirlemek için söz konusu savaşın anlamı, yönü ve önemini ortaya koymak gereklidir. Bu burjuva devletler arası bir hakimiyet mücadelesi, ge-

rici bir iç boğazlaşma, bir işgal, bir yurt savunması ya da bir devrimci savaş olabilir. İşçi sınıfı ve emekçilerin komünist öncüsü olduğunu ileri sürenler savaşın mahiyetine bakarak bir tutum alırlar, tavırlarının içeriği ancak böyle bir tespit ve tutumla açığa vurulabilir.

Eğer bu burjuva devletler arası gerici bir savaşa komünistler emekçilere bu savaştan uzak durmalarını, halklar arasında barışı inşa etmek gerektiğini söylemekle yetinmez, düşman olanın bir başka ülkenin halkı değil savaşa tutuşan kendi ülkesinin sömürücü sınıfı olduğunu belirtir ve savaşa neden olan burjuva sınıfa

İşçi sınıfı ve emekçilerin komünist öncüsü olduğunu ileri sürenler savaşın mahiyetine bakarak bir tutum alırlar, tavırlarının içeriği ancak böyle bir tespit ve tutumla açığa vurulabilir.

karşı devrimci savaş için emekçilere çağrılar yapar, onlara bu doğrultuda öncülük eder.

Eğer bu gerici bir iç savaşa, işçi sınıfı ve emekçileri bu savaştan uzak tutmaya çalışır, bu savaşın egemen sınıfların çıkarına olduğunu belirtir ve silahlarını birbirlerine değil onları kışkırtanlara yönelmelerini gerektiğini anlatır.

Eğer bu bir devletin bir ülkeyi işgal etmek, sömürgeleştirmek için giriştiği bir savaşa işgale karşı savaşmak için komünistler en öne atılır, işgale karşı mücadele eden kuvvetlerle birlik kurmaya çalışır.

Her üç durumda da pasifizim egemen sınıfa yedeklenmekten başka bir sonuç doğurmaz. Politikanın silahlarla yürütüldüğü bir yerde ve zamanda hiçbir şeye karışmamanın, görmezlikten gelmenin, seyirci kalmanın, savaşın mahiyeti hakkında hiçbir şey söylemeden oturup beklemenin politik literatürdeki karşılığı katıksız oportünizmdir.

Lenin Marksistlerin savaşa ilişkin tutumunu şu biçimde özetliyor:

“Sosyalistler uluslar arasındaki savaşları her zaman barbarca ve gaddarca görerek mahkûm etmişlerdir. Ne var ki, bizim savaşa ilişkin tavrımız burjuva pasifistlerininkinden ve anarşistlerininkinden temelde farklıdır. İlkinden, savaşlar ile bir ülkenin dahilindeki sınıf mücadelesi arasındaki kaçınılmaz ilişkiyi anladığımız için farklıyız; sınıflar ilga edilip sosyalizm kurulmadıkça, savaşların da ilga edilemeyeceğini anlarız; ayrıca iç savaşları, yani bir ezilen sınıf tarafından ezen sınıfa karşı, kölelerce köle sahiplerine, serflerce toprak sahiplerine, ücretli işçilerce burjuvaziye karşı verilen savaşları bütünüyle meşru, ilerici ve gerekli gördüğümüz için de onlardan ayırırız. Biz Marksistler her bir savaşı tarihsel olarak ve ötekilerden ayrı incelemenin gerekli olduğuna inanmak bakımından da hem pasifistlerden hem de anarşistlerden ayırırız.”

Burjuva Türk Devletinin Niteliği

Burjuva Türk devletinin Güney Kürdistan’ı işgal etmek amacıyla başlattığı savaşı “tarihsel ve ötekilerden ayrı” incelemek için öncelikle Türk devletini bir başka burjuva devletten ayıran niteliğini göstermeliyiz. Türk devletinin niteliği ortaya konulmadan Güney Kürdistan’a yö-

nelik işgalci savaşın anlamı, yönü ve önemi yeterince kavranamaz.

Burjuva Türk devleti Bakurê Kurdistan'ı sömürgeci boyunduruk altında tutuyor. Burjuva Türk devleti Lozan Anlaşması ile uluslararası statü kazandı. Böylece Kuzey Kürdistan, emperyalistlerin onayı ile burjuva Türk devletinin egemenliğine bırakıldı. Burjuva Türk devleti Kürt halkının ulusal varlık hakkını inkâr etti, dilini, kültürünü, tarihini yok saydı, onları Türkleştirmek için koyu bir asimilasyona başvurdu. Kürtlerin yeraltı ve yerüstü kaynakları, suyu, petrolü, ormanları, madenleri burjuva Türk devleti tarafından yağmalandı. Kürt halkı açlığa, sefalete, yoksulluğa, eğitimsizliğe mahkûm edildi. Kürt halkı bu boyunduruğu kırmak için defalarca ayaklandı. Burjuva Türk devleti her defasında buna katliamlar, soykırımlar, köy yakmalar, işkenceler, sürgünler ve esir almalarla yanıt verdi.

Buradan yola çıkarak Türk devletinin sınıf niteliğini "burjuva" olarak nitelemek ya da bu burjuvazinin emperyalizmin işbirlikçisi olduğunu belirtmek yeterli olabilir mi?

Bir Türk işçisi, emekçisi, kadını, öğrencisi için bu tanımlama ilk anda yeterli görülebilir, ya bir Kürt işçisi, emekçisi, kadını, öğrencisi için yeterli midir?

Yeterli olmadığı açık. Kürt halkının ulusal varlık hakkı, dili, kültürü ve tarihi inkâr ediliyor, Türk halkı için böyle bir sorun var mı? Kürtlerin anadilde eğitim hakkı yok, Türklerin böyle bir talebi var mı? Binlerce Kürt köyü yakıldı, yıkıldı, milyonlarca Kürt sürgün edildi, Türklerin köyleri burjuva Türk devleti tarafından yakıldı, yıkıldı mı, Türk emekçiler kitlesel sürgüne tabi tutuldu mu? Kürt şehirlerinde Türk askeri, polisi, hâkimi, savcısı, kaymakamı, öğretmeni, maliyecisi vb. Kürtleri yönetmek için yabancı bir güç olarak bulunuyor, Türk şehirlerinde böyle bir yabancı güç var mı? Bu yabancı gücün egemenliği nedeniyle Kürdün suyu, elektriği, petrolü, madenleri, ormanları talan edilerek bunlardan elde edilen gelir Türkiye tarafına akıtılıyor, Türk halkını yöneten ve yaşadıkları yerlerin zenginliklerini devlet sınırları içindeki bir başka yere taşıyan bir yabancı güç var mı?

Açıktır ki Türk devletinin sınıf niteliği Türk emekçiler ve Kürt halkının bakış açısından aynı değildir. Türk emekçisi Türk devletine baktığında onda sömürücü burjuvazinin hizmetkarlığını görür. Kürt emekçisi ise inkârcı, işgalci, sömürgeci yabancı bir güç olan bir devleti ve o devlet nezdinde ezen bir ulusu, Türk ulusunu görür.

Bir Türk komünistin görevi nedir? Türk işçi ve emekçilere Türk devletinin yalnızca sömürücü olmadığını Kuzey Kürdistan'ı boyunduruk altında tutan işgalci, sömürgeci bir güç olduğunu açıklamaktır. Bu da yetmez, onlara, burjuva Türk devletinin Kürt halkını inkâr, imha ve Kürdistan'ı işgal politikasına karşı çıkmadıkları, Kürt ulusuyla kader birliği yaparak Türk devletine karşı mücadele etmedikleri müddetçe burjuva Türk devletinin suç ortağı olacaklarını göstermektir.

Sınıf bilincinin mihenk noktası tam da buradadır. Egemen sınıfın niteliği doğru kavranmazsa ona karşı mücadele doğru bir yönde, devrimci bir rotada ilerlemez. Örneğin emperyalist bir ülkenin işçi sınıfı, devletin

emperyalist niteliğini kavrayamazsa bir başka devletle savaşta kolaylıkla burjuvazinin yedeğine düşer.

Kürtler ulusal hakları için ayaklandıklarında Türk komünistlerin yapmaları gereken bu başkaldırıcı desteklemek olmalıdır. Elbette bu enternasyonalizmin gereğidir ama sadece bundan dolayı değildir bu destek. Eğer Kürtler ulusal haklarını kazanamazsa, eğer Türk işgali ve sömürgeciliği devam ederse Türk halkı da hiçbir zaman özgürlüğünü kazanamaz. Kürtlerin ulusal kurtuluşu gerçekleşmeden Türk işçi sınıfının sınıfsal kurtuluş mücadelesi başarıya ulaşamaz. Türk işçi sınıfı Türk şovenizmi kayışı ile Türk burjuvazisine sıkıca bağlıdır. Bu kayış kopartılıp atılmadan Türk işçi sınıfının sınıf bilinci ezen ulus bilinci ile çarpıtılmış olur.

Türk devleti, yalnızca sömürgeci boyunduruk altında tuttuğu Kürtlerin ulusal hakları için mücadele etmesini düşmanlık olarak görmüyor, diğer üç parça Kürdistan'da yaşayan Kürtlerin de ulusal haklar elde etmesini engellemek için var gücü ile uğraşiyor. Diğer parçalardaki Kürtlerin ulusal

haklar elde etmesi halinde bunun Kuzey'deki Kürtleri de cesaretlendireceği gerçeğinden hareketle bütün Kürtlere karşı düşmanca bir politika güdüyor. Güney Kürdistan'daki bağımlı federasyon statüsünü kabul etmek zorunda kalmıştı, Rojava'da oluşan fiili statüyü ise kabule yanaşmadı, işgalci savaşlarla bu statüyü ortadan kaldırmaya yeltendi.

Kürt halkına karşı bu genel düşmanlık, bir Türk şovenizmi olmanın ötesinde tam bir Türk ırkçılığı olarak Türk halk bilincine yerleştirildi. Bu bilinç sökülmeden, bu bilince karşı cepheden bir savaşım açılmadan Türk işçilerin burjuvaziden bağımsızlaşarak bir sınıf bilinci edinmesi mümkün değildir. Bu nedenle Türk işçi sınıfının öncülerine düşen başlıca görevlerden biri Türk ırkçılığını, Kürt düşmanlığını emekçilerin bilincinden sökülüp atmaktır. Bu da sözden çok pratiğin konusudur. Bu pratiğin odağında ulusal hakları için mücadele eden Kürt halkıyla aynı safta buluşmak, aynı cephede Türk burjuvazisine karşı savaşmak vardır.

Burjuva Türk devletinin niteliği bununla sınırlı değildir. Burjuva Türk devleti emperyalizmin Ortadoğu'daki başlıca dayanaklarından biridir. NATO'nun en önemli güçlerinden biri olarak emperyalizmin bölgedeki bekçisidir. Burjuva Türk devleti bu temel dayanak olma konumunu yayılcı heveslerine basamak yapmaktadır. Türk devletinin ayakta kalması, varlığını sürdürmesi emperyalistlerin çıkarınadır. Bundan dolayıdır ki Kürtler ulusal talepleri için Türk devletine karşı ayaklandıklarında karşılarında aynı zamanda emperyalistleri bulmuştur. 90'lı yıllarda ABD ve AB'nin askeri, siyasi

ve ekonomik desteği olmasaydı Türk devleti bir yenilgi ile karşı karşıya kalabilirdi. Bu dönemsel bir durum değildir. Kürdistan'ın dört parçaya bölünmesi emperyalistlerin isteği ve onayı ile gerçekleşmiştir. 2017'de Başûr'daki Bağımsızlık Referandumu sırasında Türk devletinin, Kürtleri boyunduruk altında tutan ya da tutmak isteyen İran, Irak ve Suriye devletlerinin yanı sıra ABD ve AB emperyalistlerinin de olası bir bağımsızlık ilanını engellemek için birleşmesi bunun örneklerinden biridir. Emperyalistler şu ya da bu düzeyde Kürtlerin kimi ulusal haklarını tanı-

Kürt halkına karşı bu genel düşmanlık, bir Türk şovenizmi olmanın ötesinde tam bir Türk ırkçılığı olarak Türk halk bilincine yerleştirildi.

yabilirler ama söz konusu olan kendi kaderini özgürce tayin etmek olunca bölgedeki sömürgeci güçlerle, ezen uluslarla aynı safta kalmaktadırlar çünkü bağımsız bir Kürdistan onların işbirlikçisi olan devletlerin yıkılması ve Ortadoğu'nun onlar bakımından yönetilemez hale gelmesi demektir.

Buradan da ortaya çıkar ki Türk sömürgeciliğine ve yayılcılığına karşı mücadele emperyalizme karşı mücadelenin ayrılmaz parçasıdır. Tam da bu nedenle Kürtlerin ulusal hakları için sömürgecilere karşı kaderini özgürce tayin etme hakkı mücadelesi özünde antiemperyalisttir. Kürt ulusal özgürlük mücadelesiyle birleşmeyen ya da onu görmezden gelen bir antiemperyalist mücadele kadük kalır. Nasıl ki emperyalistler

Kürt ulusal ayaklanmasını bastırmak için burjuva Türk devletini ayakta tutmakta, ona destek olmakta, onunla aynı safta mücadele etmekte ise Türk komünistleri ya da kendini “Türkiyeli komünistler” olarak tanımlayanlar da emperyalizmin bölgedeki başlıca dayanağı olan burjuva Türk devletini yıkmak için Kürt ulusal hareketi ile birleşmelidir. Böyle bir savaşta “tarafsız” kalmak ya da böyle bir savaş görmezden gelmek burjuvaziye hizmet etmekten, işçi sınıfını burjuvazinin saflarına itmekten başka bir anlama gelmez.

Savaşın Siyasi Anlamı Yönü ve Önemi

24 Nisan’da başlayan saldırının siyasi mahiyeti nedir? Bu sömürgeci faşist burjuva Türk devletinin bir işgalci saldırısıdır. Bu saldırı ile Kürt Özgürlük Hareketi’nin (KÖH) karargâhı dağıtılmak, tasfiye edilmek isteniyor. Bunun siyasi anlamı Kürt ayaklanmasının bir kez daha ortadan kaldırılarak Türk devlet hakimiyetinin 1925 Şeyh Sait, 1930 Ağrı, 1937 Dersim ayaklanmalarında olduğu gibi sağlanmasıdır. Bunun sadece Kürtler üzerinde bir hakimiyet değil, Türk emekçi sınıfların üzerinde de artan bir burjuva devlet terörü anlamına geldiği açıktır. 1925 ayaklanması bastırıldıktan sonra getirilen Takriri Sükûn Yasası ile demokratik hak ve özgürlüklerin kısıntısı dahi ortadan kaldırılmadı mı? 1930 Ağrı-Zilan Soykırımı’nın ardından Türk ırkçı faşizmi hâkim ideoloji haline getirilmedi mi? Dersim Tertelesi’nden sonra en küçük bir ilerici muhalif sesin çıkması için dahi uzun yıllar geçmesi gerekmedi mi?

KÖH’ü ortadan kaldırmaya dönük işgalci saldırının başarılı olması halinde bunun acılarını sadece Kürt

halkı çekmeyecektir. Türk işçi sınıfı ve emekçileri ve onların politik öncüleri de derin acılar yaşayacaktır. Çünkü Türk devletinin böyle bir zaferi faşist şeflik rejiminin zaferi, bu rejimin süreklilişmesinin önündeki en önemli engelin kalkması sonucunu doğuracaktır.

Emperyalist ABD ve AB bu savaşta burjuva Türk devletinin tarafıdır. Onlar Türk devletinin savaşı kazanması için her türlü desteği sunmaktadırlar. Türk devletini emperyalizmin bir dayanağı olarak ayakta tutma çabasının yanı sıra, KÖH’ün tasfiye edilmesi ile Rojava’daki devrimin

1 1925 ayaklanması bastırıldıktan sonra getirilen Takriri Sükûn Yasası ile demokratik hak ve özgürlüklerin kısıntısı dahi ortadan kaldırılmadı mi?

dişlerinin söküleceğini böylece kendileri için çok daha elverişli hale getirilebileceğini hesap etmektedirler.

Türk devletinin hedefi KÖH’ün tasfiye edilmesi ile sınırlı değildir. Türk devleti kalıcı bir işgalin peşindedir. Faşist şefin BM genel kurulunda ortaya koyduğu haritada gösterildiği gibi Türk devleti, Efrîn’den Xakurkê’ye kadar 30 km derinliğinde toprak işgal etmek ve ardından burayı ilhak etmek istiyor. Fırsatını bulduğu anda Musul ve Kerkük’ü ele geçirmeyi planlıyor. Böylece Rojava devrimini bütünüyle tasfiye etmiş, Güney Kürdistan’ı da kendisine bağlı bir eyalet haline getirmiş olacak.

Bu savaşın siyasi anlamı burjuva Türk devletinin, Kürt devrimini tas-

fiye etmesi, yönü ilhak amacı ile Güney Kürdistan'ı işgale girişmesi ve Rojava Devrimi'ni ortadan kaldırması, önemi faşist şeflik rejiminin bu savaştan elde edeceği kazanımlarla hakimiyetini güçlendirmesidir.

Türk işçi sınıfı ve emekçilerin, onların politik öncülerinin bu savaştaki yeri hiçbir belirsizliğe yer bırakmayacak kadar açıktır: Emperyalizmle ittifak halindeki burjuva Türk devlete karşı Kürt devrimcileri ile aynı mevzide buluşmak. Bu savaşa tarafsız kalanlar, bu savaşı görmezden gelenler, bu savaşın siyasi anlamı, yönü ve önemini kavramayanlar tipik birer oportünisttir.

Oportünizmin Kaynağı Sosyal Şovenizm

TKP ve DHKPC, birbirinden farklı iki sol akım -ilki; reformcu, ikincisi; devrimci- olsa da söz konusu olan KÖH'e karşı tutum olunca benzeşmektedirler. Her ikisi de sosyal şovenizmde birleşmektedir. Sömürgeci faşist Türk devletinin Güney Kürdistan'a yönelik son işgalci saldırısı karşısında sergiledikleri duyarsızlık bunun tipik örneğidir.

Türk devletinin başlattığı saldırının işgalci, yayılcı ve haksız olduğu, KÖH ve onunla ittifak halindeki devrimci kuvvetlerin haklı bir direniş yürüttükleri, Kürt gerillasının işgalcilere karşı vatan savunması yaptığı apaçık ortadadır. Ne var ki her şey bu denli açık olsa da seslerini çıkarmamayı, deyim yerindeyse "topa girmemeyi" tercih ediyorlar çünkü "topa girseler" taraf olmak zorunda kalacaklar. Burjuva Türk devletini eleştirmekten sakındıkları için değil KÖH'le yana yana görünmekten, zorunlu olarak haklı olanın, işgalci sömürgecilere karşı vatan

savunması yapanla aynı safta görünmek istemedikleri içindir bu duyarsızlığın nedeni.

Bu sosyal şovenizm değilse nedir? Eğer böyle bir konumda olmasalardı işgalci ve haksız bir savaş yürüten burjuva Türk devlete tavrı alır, onları teşhir eder ve Türk emekçilerini savaşa tutum almaya, işgale karşı vatanlarını savunan Kürt direnişçilerini desteklemeye ve çocuklarını bu kirli savaşa göndermemeye çağırırlardı. Bütün bunlardan uzak durmak Türk işçi ve emekçilerini burjuva hükümetin siyasi ve ideolojik hegemonyasına terk etmekten başka bir

Bütün bunlardan uzak durmak Türk işçi ve emekçilerini burjuva hükümetin siyasi ve ideolojik hegemonyasına terk etmekten başka bir anlama gelmez.

anlama gelmez. Bu nesnel olarak onları burjuva Türk hükümetinin işgalci politikasıyla aynı safta buluşturuyor. Sosyal şovenizm onları sınıf iş birliği pozisyonuna itiyor.

Her iki akım da Türk devletinin Kuzey'de işgalci olduğunu ve bu işgale karşı "vatan savunması" yapanların haklı olduğunu görmezden ya da anlamazdan geliyorlar. Her iki akım da Güney'e yönelik işgalin Kürdistan yurdunun bir başka parçasını ele geçirmek anlamına geldiğini Türk işçi ve emekçilerinden gizliyorlar. Bunun Türk işçi ve emekçilerinin burjuvazinin gerici "ulusal" bayrağının altına girmesini "sessizce" desteklemek olduğu inkâr edilebilir mi?

Lenin'in dediği gibi "Ezen ülkelerdeki işçilerin enternasyonalist eğitiminin ağırlık noktasını kayıtsız koşulsuz ezilen ülkelerin ayrılma hakkının propagandası ve savunulması oluşturmak zorundadır. Bu olmaksızın enternasyonalizm olmaz."

Bu gruplar söz konusu olan başka bir ezilen halk olunca hiç de tarafsız kalmamakta, ezilen halkların ayrılma hakkını canı gönülden savunmaktadırlar.

Filistin'e Destek Kürdistan'a Köstek

TKP'nin yayın organı Boyun Eğme'de İsrail'in Filistin'e saldırısına dair pek çok haber yapıldı. "Demir kubbeyi delen Filistin direnişi" başlığı atıldı. İsrail "Haydut" olarak tanımlandı. Türk emekçileri "Filistin'in kahraman halkı ile dayanışma"ya çağrıldı. Oysa 24 Nisan'da başlayan Türk devletinin Güney Kürdistan'daki işgalci saldırısına karşı ne Boyun Eğme'de ne de Gelenek'de tek bir satır yer almadı; ne Türk devleti "haydut" olarak tanımlandı ne Kürt gerillasının direnişinden bahsedildi ne de Türk halkı gerillayla dayanışmaya çağrıldı.

Halk Cephesi, 31 Mayıs'ta "Emperyalizme ve siyonizme karşı direnen Filistin halkının yanındayız" başlıklı bildiri yayınladı, keza Dev-Genç "Filistin halkı yalnız değildir" açıklaması yaptı, Çayan Halk Cephesi Filistin'e yönelik İsrail saldırısına dair "Emperyalizm yenilecek, direnen halklar kazanacak" dedi. Gel gör ki Halk Cephesi ve onunla ilişkili hiçbir kurum burjuva Türk devletinin Güney Kürdistan'ı işgal etmesine ve gerillanın olağanüstü bir direniş sergilemesine dair tek bir açıklama yapmadı; ne "Kürt halkı yalnız değildir" bildirisi yayınladı ne "sömürgecilğe ve işgale karşı Kürt halkının yanındayız" açıklaması yaptı.

Filistin direnişini Kürt direnişinden daha kıymetli yapan nedir? Türk devletini İsrail'den daha az haydut yapan nedir?

Filistin halkı İsrail işgaline karşı ulusal özgürlüğü için mücadele ediyor. Bir komünist "kayıtsız şartsız" biçimde Filistin'in kendi kaderini özgürce belirleme hakkını savunmalıdır. Her iki parti de bu konuda takdir edilecek açıklamalar yaptı. Peki Kürt halkı Türk işgaline karşı ulusal özgürlüğü için mücadele etmiyor

mu? Bu iki partiyi Kürtlerin ulusal özgürlük hakkını “kayıtsız koşulsuz” savunmaktan alıkoyan nedir? Belli ki bunun nedeni sol sosuna bulanmış ezen ulus milliyetçiliği, Türk şovenizmi bir başka deyişle Türk sosyal şovenizmidir.

Kuşkusuz burada TKP ile Halk Cephesi'nin durumu bir ve aynı değildir. Örneğin TKP'den Kemal Okuyan Türk burjuvazisinin M. Kemal döneminden başlayarak Kürtlere karşı tutumunu “Burada ırkçılık, milliyetçilik değildir baskın olan... Aşiret yapısı içinde hareketle-direnen yoksul Kürt köylüsüne dönük kıyımcılık ulusal değil sınıfsal bir yan içerir. Aynı biçimde Kürt aşiretlerinin hareketi de geri sınıf mantığını aşamadıkları oranda ‘ulusal uyanış’ olarak görülemez. Çoğunlukla gerici ve işbirlikçidirler” biçiminde ifade etmektedir.

Lenin, ezen ulustan sosyalistlerin ezilen ulusun ayrılma hakkını “kayıtsız koşulsuz” desteklenmesi gerektiğini belirtir ve “Bu propandayı yapmayan bir ezen ulus sosya-

listini emperyalist ve alçak saymak görev ve hakkımızdır” diyor.

İşte tam da burada Kemal Okuyan'ı “Türk burjuva şovenisti bir alçak” olarak nitelendirme hakkımız doğuyor. “Kürt halkına karşı tutum ‘ırkçı ve milliyetçi’ değildir” diyor, öyle mi? Neden Kürtçe yasaklandı? Kürtlerin ulusal varlık hakkı neden inkâr edildi? Üstelik Kürtler Türk milliyetçileri ile ittifak halindeydi. Bu ittifak niye bozuldu? Kürtler “gerici ve işbirlikçi” ayaklanmalara giriştikleri için değil, Kürtlerin ulusal hakları tanınmadığı için. İttifakı bozan Kürtler değil Türkler oldu. Türk burjuvaları alçakça ihanet ettiler. Cumhuriyet döneminin ilk Kürt ayaklanması 1925'tir. Kürtlerin ulusal varlık hakları 1924 Anayasası ile ortadan resmen kaldırıldı. Ayaklanmaların nedeni ulusal baskı ve inkardır. Bu ulusal baskı ve inkâr Hitler faşizmine ilham verecek düzeyde bir Türk ırkçılığı biçimini almıştır. Türk sosyal şovenisti Okuyan, Kürt ayaklanmalarını “gerici ve işbirlikçi” olarak niteliyor. Kimdir gerici?

Lozan'a giderken "Türkiye Kürtlerin ve Türklerin ortak yurdudur" diyen ardından emperyalizmin onayıyla Kürt halkının ulusal varlık hakkını inkâr ederek Kürdistan'ı işgal altında tutan ve pek çok devlet raporunda ifade edildiği gibi "sömürge politikası" uygulayan Türk burjuvazisi mi gerici ulusal hakları için başkaldıran Kürtler mi?

Baskı "Ulusal değil sınıfsaldı" diyor, alçaklığın bu kadarına pes doğrusu. O halde sormazlar mı sana, neden Kürt işçilerin anadili yasaklandı da Türk işçilerinki ya-

Türk'e yurtseverlik Kürt'e kölelik! İşte kendisine komünist sifatını yakıştıran bir Türk sosyal şovenistin emekçi halklarımıza tavsiyesi.

saklanmadı? Neden Kürt köylüleri zorla sürgüne gönderildi de Türk köylülerine yer açıldı? Neden Türk şehirlerine alt yapı yatırımları yapıldı da Kürt şehirlerine çok görüldü? Neden Kürt toprak ağaları, topraklarına el konularak aileleri ile birlikte sürgün edildi de Türk toprak ağalarının Ermeni ve Rumların topraklarını gasp etmesine göz yumuldu ve Türk toprak ağaları meclise taşındı. Doğru, Türk ırkçılığı sınıfsaldır. Türk burjuvazisi ırkçı, işgalci ve yayılmacıdır. Burjuva Türk ırkçılığı Türkiye'de egemen ideolojidir, Türk işçi ve emekçilerin toplumsal bilinci haline gelmiştir. Bu egemen ideolojiden kopmayanların, kopamayanların kendilerini sosyalist olarak tanımlamaları onları Türk burjuva-

zisinin gönüllü uşağı olmaktan çıkarmıyor, olsa olsa onları Türk işçi ve emekçileri arasındaki Türk burjuvazisinin sosyalist maskeli uşağı yapıyor.

Kemal Okuyan, öylesine pespayeleşiyor ki Kürdün yurtseverliğini "gerici ve işbirlikçi" olarak açıklıyor. ezen ulusun sosyalistlerine "Yurtseverlik, ulusal ölçekte kavga verilecekse zorunluluktur" diyerek "Yurtsever" olmalarını salık veriyor. Türk'e yurtseverlik Kürt'e kölelik! İşte kendisine komünist sıfatını yakıştıran bir Türk sosyal şovenistin emekçi halklarımıza tavsiyesi. Bu dipsiz sosyal şovenistin, politik İslamcı Hamas'ın başat rol oynadığı Filistin direnişine destek çağrısı yayınlamasına karşın KÖH'ün direnişine sessiz kalması ve gerçekte bu direnişi "gerici" görmesine şaşırarak gerekir mi?

Halk Cephesi de "yurtseverlik"ten "vatancılık"tan söz etmeyi seviyor, elbette o da iki ülke, iki halk ve iki vatan olduğu gerçeğini görmezden geliyor. Hal böyle olunca Kürtlerin Türk devleti işgali altında olan vatanlarını özgürleştirmek için mücadele etmesini "yurtseverlik" saymıyorlar. Buna karşın Filistinlilerin savaşını "yurtseverlik" olarak tanımlıyorlar. Dahası Kürt Özgürlük Hareketi'ni milliyetçi olmakla itham ediyorlar. Bundan daha doğal ne var? Ulusal baskıya karşı mücadeleye tutuşan her akım şu ya da bu düzeyde milliyetçi değil mi? Filistinlilerin milliyetçi olma hakkı var da Kürtlerin milliyetçi olma hakları yok mu? Filistinlilerinki yurt savunması da Kürtlerinki değil mi? Filistinliler işgale karşı direniyor da Kürtler direnmiyor mu?

Filistin toprakları İsrail'in işgali altındadır. Bu işgale karşı direnişi sosyalistler "kayıtsız koşulsuz" destekler. Kuzey Kürdistan Türk devletinin işgali altındadır. Bu yetmiyor, Rojava ve Başûr'u da işgal etmek istiyorlar. Türk devletinin işgallerine karşı direniş haklıdır, meşrudur ve desteklenmelidir. Filistin'in direnişini haklı, meşru ve desteklenir görürken Kürt direnişini görmemek, bu direnişi desteklemek için tek bir söz söylememek sosyal şoven ikiyüzlük değilse nedir?

ABD, Rojava'da YPG'ye bazı savunma silahları verdi diye devri-

Her ilerici, sosyalist, devrimcinin bu direnişten güç alması gerekirken onu görmezden gelmek, küçümsemek burjuva şovenizmin değirmenine su taşımaktır.

mi ve devrimcileri emperyalizm işbirlikçiliği ile itham ediyorlar. Peki öyleyse, AB Filistin'e son 15 yıldır her yıl en az 300 milyon Euro yardım sağlıyor. Avrupa Birliği ülkeleri 2016, 2017, 2018 yılında işgal altındaki Filistin'e toplam 1 milyar 200 milyon Euro katkı yaptı. Neden bunu "anlayışla" karşılıyor, bu yardımlar nedeniyle Filistin direnişini karalamaya kalkmıyorsunuz da Kürt direnişini işbirlikçilikle niteliyorsunuz? Yalnızca AB değil ABD de 2016 yılına kadar yardım ediyordu, 2016 yılında Filistin'e 368 milyon dolar düzeyinde yardımda bulunmuştu. Trump yardımı durdurdu. Biden bu yardımın veril-

mesine tekrar başlanacağını açıkladı. Demek ki ezilen bir ulusun işgalcilere karşı direnişini desteklemek için emperyalistlerden şu ya da bu düzeyde yardım alması engel değilmiş.

Rojava'daki zorunlu taktik askeri ittifaktan başka KÖH'le emperyalistlerin ilişkisi nasıldır? Burjuva Türk devletiyle kol kola özgürlük hareketini tasfiye etmek istedikleri ortada. Zap, Metina ve Avaşın'e yönelik saldırı için Almanya ve İngiltere'nin desteğinin alındığı, ABD'nin bu işgal hareketine onay verdiği, ABD'nin teşviki ile KDP'nin Türk devleti ile iş birliği içinde olduğu ortada değil mi? PKK yöneticilerine ödül koyan ABD emperyalizmi değil mi? AB ve ABD'de PKK yasaklı değil mi?

Filistin direnişine övgüler yağdırıyor bu iki parti ve onlarla aynı kuldarda olanlar. Elbette Filistin direnişi övgü hak ediyor ama Oslo'dan beri teslimiyetçi, uzlaşmacı bir çizgi hâkim olmadı mı? Filistin direnişi taviz vere vere alan ve mevzi kaybetmedi mi? KÖH ve müttefikleri devrimciler iki ayı aşkın bir zamandır muazzam bir direniş gösteriyor, üstelik Filistinlilere füze desteği yapan İran gibi bir destekçiden yoksun olmalarına karşın kök söktüren bir direniştir bu. NATO'nun en büyük ikinci ordusuna karşı neredeyse 40 yıldır kesintisiz süren bir savaş bu. Her ilerici, sosyalist, devrimcinin bu direnişten güç alması gerekirken onu görmezden gelmek, küçümsemek burjuva şovenizmin değirmenine su taşımaktır.

Kendisine "ilerici, sosyalist, devrimci" diyen her Türk ya da Türkiyeli sömürgeci faşist Türk devletinin işgalci saldırısına karşı Türkiyeli işçi

ve emekçileri aydınlatmak, bu haksız savaşa karşı harekete geçirmek ve işgal altındaki vatanlarını savunan Kürt gerillasını desteklemekle

yükümlüdür. Sessiz kalmak burjuva Türk devletine, şovenizme hizmet etmek dışında başka bir anlama gelmez.

Kürdistan'ın her parçasını savunmak varlık koşulumuzun doğal eylemidir*

Röportaj

Emperyalist küreselleşme aşamasında emperyalizme karşı mücadele kapitalizme karşı mücadeleyle iç içe geçmiştir. Ortadoğu'nun emperyalizmden kurtuluşu kapitalizmden kurtuluşla mümkün olacaktır. Kuşkusuz Rojava'da olduğu gibi her ülke bu yolda adımlar atabilir ama devrimin kalıcı olması için Ortadoğu halklarının bölgesel iş birliği gerekir. Her ülkenin kendi başına varlığı yerine sosyalizmi hedefleyen bir Devrimci Demokratik Ortadoğu Federasyonu en emin yoldur. Birikmiş ulusal sorunlar göz önüne alındığında da Devrimci Demokratik Ortadoğu Federasyonu doğru rotadır.

MLKP, Kürdistan'daki siyasal gelişmelere ilişkin İngilizce yayınlanan Kürdistan Media Project'in sorularına yanıt verdi. Sosyal şovenizmden Rojava devrimine, Güney Kürdistan'ın savunulmasından Devrimci Demokratik Ortadoğu Federasyonu'na, MLKP'nin sorulara verdiği yanıtlar şöyle:

Türkiye'de Kürt ulusal kurtuluş mücadelesini desteklemeyen çok sayıda komünist parti ve sol örgüt var. Türk solundaki bu eğilime bakış açınız nedir?

Kürdistan 1. Emperyalist Paylaşım Savaşı'nın ardından dört parçaya bö-

lündü. Bugün Rojava olarak tanımlanan bölge Fransız, Başûr (Güney Kürdistan) İngiliz sömürge yönetiminde kaldı. Bakur (Kuzey Kürdistan) Türkiye, Rojhilat (Doğu Kürdistan) İran devletlerinin egemenliğine bırakıldı. Fransız ve İngiliz emperyalistleri Suriye ve Irak'tan çekildiklerinde Rojava ve Başûr bu ülkelerdeki burjuva Arap egemenliğine devredildi. Kürdistan ülkesi dört ayrı sömürge olarak parçalandı. Bu sömürge parçalarının en büyüğü olan Bakur aynı zamanda sömürgeci egemenliğin en büyük acısını yaşadı. Türk sömürgecileri Kürt ulusal kimliğini inkâr etti, Kürt-

* Başlık, ara başlıklar ve spotlar MT'ye aittir.

Röportajın İngilizcesi için; <https://redstaroverkurdistan.blogspot.com/2021/06/an-interview-with-marxist-leninist.html?fbclid=IwA>

çe konuşmayı yasakladı, yüz binlerce Kürdü topraklarından sürgün ederek asimilasyona tabi tuttu. Binlerce Kürt köyünü yaktı. On binlerce Kürdü soykırımcı katliamdan geçirdi.

Kürt halkı bu inkârcı, asimilasyoncu, soykırımcılığa ve bunların kaynağı olan sömürgeci egemenliğe karşı pek çok kez isyan etti. Sömürgeci Türk devlet kaynakları PKK'nin 1984'te başlattığı gerilla mücadelesini "30. Kürt İsyanı" olarak tanımladı.

Türk halkından uzak duran sömürgeci devlete yakınlaşır

Kürt ulusal kurtuluş mücadelesi sömürgeciliğe ve inkara karşı bir başkaldırıdır. Bu haklı ve meşru mücadeleden uzak duranlar kendilerini hangi siyasal kimlikle tanımlarlarsa tanımlasınlar objektif olarak Türk devletine yanaşmaktadırlar. Bir başka deyişle Kürt halkından uzak duran sömürgeci burjuva Türk devletine yakınlaşır. Sömürgeci burjuva Türk devleti Türk emekçilerini şovenizm zehri ile ideolojik ve politik hegemonya altında tutmaktadır. Kürdistan'ın sömürgeci boyunduruk altında tutulması Türkiye'nin bütününde temel hak ve özgürlüklerin, politik özgürlüğün faşist devlet baskısı ile yok sayılma-

sının başta gelen nedenidir. "Ezilen ulus özgürlüğünü kazanmadıkça, ezen ulusun emekçileri de özgür olamaz" gerçeği en çıplak biçimde Türkiye'de yaşanmaktadır. Kürdistan'ın sömürgeci boyunduruk altına alınmasına karşı mücadele bu nedenle de yalnızca Kürtlerin değil ezen ulusun komünist, sosyalist, devrimci demokratik öncülerinin de görevidir.

Ne var ki sosyalizm ya da komünizm adına, Marksizm, Marksizm Leninizm ya da antiemperyalizm adına hareket eden birçok parti ve örgüt, dergi çevresi PKK ve Kürt ulusal kurtuluş mücadelesine mesafeli duruyor veya tavır alıyorlar. Bu tavrın sosyalizm maskeli Türk şovenizmi olduğu açıktır. Sosyal şovenizm Türk sömürgeciliğinin değirmenine Türk işçi ve emekçi sınıfları arasından su taşımaktan başka bir anlama gelmez.

Bazıları Kürt ulusal mücadelesinin sınıf mücadelesini kararttığını ileri sürmektedirler. Bu görüşe göre Kürt ulusal kurtuluş mücadelesi nedeniyle Türk devleti şovenizmi kışkırtmakta bu da işçi sınıfının kendi ekonomik demokratik talepleri ile ilgilenmesini engellemekte, böylece sınıfın sorunları gündemden düşmektedir. Bu görüş rezil bir ekonomizmi barındırması bir

yana sömürgeciliğe karşı mücadelesinin sınıf mücadelesinin ana eksenini oluşturduğu gerçeğini karartmaktadır. Sömürgeciliğe karşı Kürt ulusal kurtuluşu ile birleşmedikçe Türkiye'de işçi sınıfının Türk burjuvazisi ve devletinden bağımsızlaşması mümkün değildir.

Bazıları Kürt ulusal kurtuluş mücadelesinin emperyalizmin çıkarlarına hizmet ettiğini ileri sürmektedir. Bu görüşe göre emperyalistler Türk devletini bölerek bağımsızlığını ortadan kaldırmak istemekte, Kürt ulusal kurtuluş mücadelesini de bu emelleri doğrultusunda kullanmaktadır. Bu dipsiz bir sosyal şovenizmdir. Türkiye emperyalizmin bölgedeki çıkarlarının koruyucularındandır. Kürdistan emperyalistlerin himayesinde dört parça sömürge haline getirildi. Kürt ulusal kurtuluş mücadelesi bu nedenlerle objektif olarak antiemperyalist bir nitelik taşımaktadır. Bu mücadelenin daha ileri taşınması işçi sınıfı hareketinin Kürt ulusal kurtuluş hareketi ile birleşmesi yolundan gerçekleştirilebilir.

Bazıları da Kürt ulusal kurtuluş mücadelesinin silahlı biçimlerde yürütülmesine karşı çıkıyor. Bu görüşü savunanlara göre silahlı mücadele nedeniyle devlet bütün topluma baskı uygulama fırsatı bulmakta, işçi ve emekçi mücadelelerine vahşice saldırılmaktadır, silahlar gömülürse devletin saldırı bahanesi ortadan kaldırılacaktır. Oysa silahlı mücadele sebep değil sonuçtur. Sömürgeci egemenlik ve faşizm başka bir yoldan ortadan kaldırılamaz. Kürt ulusal kurtuluş mücadelesi bu bakımdan bir engel değil bir olanaktır. Kendilerini işçi sınıfının öncü bölükleri olarak tanımlayanlar bu olanağı değerlendirerek sınıf mücadelesini bir üst boyuta çıkarabilirler. Türkiye'de bugünkü faşizmin kaynağı

Kürdistan'ın sömürgeci boyunduruk altında tutulmasıdır. Bu boyunduruk kırılmadan faşist diktatörlük yıkılmaz. Bu nedenle antifaşist mücadele anti sömürgeci mücadeleyle içiçedir.

Kimileri de "Birlikte devrim yapalım sosyalizmi kuralım, devrimden sonra ulusal sorunu bir çırpıda çözeriz" diyorlar. Bunlar sınıf mücadelesinin en yakıcı görevlerinden biri olan Kürt ulusal kurtuluş mücadelesinden uzak durarak devrim yapacaklarını ileri sürmektedirler. Bu yoldan olsa olsa sendikacılık yapabilirler. Bunlar utangaç sosyal şovenistler grubuna dahil edilebilirler. Somut olarak birkaç ilginç örnek verilebilir. TKP ve DHKPC bunun en tipik örneğini oluşturuyor.

TKP, ulusların kaderlerini tayin hakkının artık geçersiz olduğunu ilan etti ve bu bahiste Lenin'i açıkça revizyondan geçiriyor. Türk burjuvazisine Kürt ulusal kurtuluş mücadelesinden daha yakın olduğunu ve keza Kürt ulusal kurtuluş mücadelesinin emperyalizme karşı mücadeleyi zayıflattığını iddia edecek denli derin bir sosyal şovenizm içerisinde.

İki akım sosyal şovenizmde buluşuyor

DHKP/C, ulusların kaderlerini tayin hakkını savunuyor olmakla birlikte, Kürt ulusal kurtuluş mücadelesini "milliyetçilikle" itham ediyor. "Devrim Kürt ulusal sorununu zaten çözecek, şimdi önemli olan emperyalizme karşı birlikte mücadele etmek" söylemi, Kuzey Kürdistan'ın sömürge ve Türk burjuva devletinin de sömürgeci bir devlet olduğu gerçeğini kavrıyamasından, reddetmesinden kaynaklanıyor.

NATO üyesi Türk burjuvazisine ve NATO'nun ikinci büyük ordusuna

karşı gerillanın 40 yıldır yürüttüğü devrimci savaşta antiemperyalizmi görememeleri tuhaf bir gerçeklik.

Birincisi reformist, ikincisi küçük burjuva devrimci iki akım, dramatik biçimde sosyal şovenizmde buluşabiliyorlar.

Bir Türk komünistinın Kürt sorunuyla doğru ilişkileneşinin yolu nedir sizce?

Öncelikle şunun altını çizmeliyiz: Türk komünistinın Kürt sorunuyla ilişkileneşinin doğru yolu, en genelinde Türk burjuvazisiyle kopuşmasıdır. Bu kopuşu sağlayamayanların şovenizm ya da sosyal şovenizme yuvarlanmaları kaçınılmazdır. Şovenizm ve sosyal şovenizm komünistlikle de devrimcilikle de bağdaşmaz. Bütün kritik durumlarda kendi burjuvazisine yedeklenmeye götürür. İkinci Enternasyonal’i çökerten deneyim ve sayısız deneyim bu gerçekliğı doğrulamaktadır.

Eğer çok genel konuşmak gerekirse “Kürt sorunuyla doğru ilişkileneş”nin birinci koşulu ve temeli “tutarlı demokratik” bakış açısına sahip olmaktır. Bir Türk komünisti için tutarlı demokrasinin gereğı, kendi ulusu için kabul ettiğı bütün hakları Kürt halkı başta gelmek üzere asimilasyona tabi tutulan ve ulusal varlıkları inkâr edilen bütün diğereş ulusalar için de kabul etmektir. Varlığı inkâr edilen, hakları çiğnenen her ulusun kendisini savunma hakkı vardır, ulusal varlığını ve haklarının silahlı savunması da tamamen haklı, meşru ve devrimcidir, öz savunma kapsamındadır. Kürdistan gerillası devrimci bir savaş, haklı bir savaş yürütüyor, NATO’nun desteklediğı Türk burjuvazisi ve TSK, haksız, karşı devrimci, gerici, köleleştirici bir savaş yürütüyor. Dört parça Kürdistan üzerindeki bölgesel sömürgeçiliğı ve

emperyalist bölgesel düzeni ayakta tutmak için savaşıyor. Bu nedenlerle de bölgedeki sömürgeci güçler, NATO, ABD ve AB tarafından siyasi, askeri ve diplomatik vb. her bakımdan destekleniyor.

Kürt halkı, Türkiye işçi sınıfının güçlü devrimci müttefikidir

Sorunun siyasi açıdan yanıtı devrimci bakımdan daha da çarpıcı. Kürt halkı bölge halklarının ve bölge devriminin öncüsü konumunda. Örneğın Türkiye işçi sınıfını sömüren işbirlikçi tekeli burjuvazinin egemenlik aygıtı Türk burjuva devlete karşı büyük devrimci başkaldırı içinde, devrimci savaşı onlarca yıldır yürütüyor. Türkiye işçi sınıfı bütün tarihi boyunca böyle güçlü bir devrimci müttefike hiç sahip olmadı. Kürt ulusal kurtuluş mücadelesi, bölge devriminin, birleşik Türkiye ve Kürdistan devriminin güncelliğinin en çarpıcı göstergesidir. Kürt ulusal kurtuluş mücadelesiyle ilişkileneş bugün en kesin devrimci ayrıçtır. Yalnızca devrimciliğın değil, enternasyonalist devrimciliğında en kesin ayrıcıdır. Kürt ulusal kurtuluş mücadelesini önderliğini yürüten PKK’nın burjuva milliyetçiliğere karşı açık tavrı, Marksist Leninist Komünistler ve devrimcilerle geliştirdiğı yoldaşlık ilişkileri, Kürdistan’ın kurtuluşunu bölge halklarının birleşik devrimci eyleminde gören enternasyonalist bakış açısı ve yönelimi bu kriterleri daha derin ve anlamlı kılıyor.

HBDH’nin önemini açıklayabilir misiniz? Hareket ile diğereş partileriyle ne düzeyde bir birliğere ulaşmayı umuyorsunuz?

HBDH, Kürt ulusal kurtuluş mücadelesi ile Türkiye işçi sınıfı hareketinin devrimci birliğini oluşturmak hedefiyle Türkiye ve Kürdistan devrimi

için mücadele eden 8 devrimci parti ve örgüt tarafından kuruldu. Ancak böyle bir birlik yoluyla faşizm yenilgiye uğratılabilir ve sömürgeci boyunduruk kırılabilir. İşçi sınıfı ve ezilenlerin devrimci öncülerinin birliği halklarımıza güven ve umut vermektedir. Partimiz, bu birlik üzerinden Birleşik Devrimci Önderliği gerçekleştirmeyi umuyor ve bu birliğin yansira daha da geniş bir anti-faşist cephe oluşturmayı hedefliyor. Birleşik Devrimci Önderlik faşizme ve sömürgeciliğe karşı mücadelenin strateji ve taktiklerinin birleşik bir önderlik altında tekleştirilmesini, devrimci örgütlerin iradelerini birleştirerek tek bir irade olarak mücadele alanında boy göstermesi demektir.

Partinizin PKK ile ilişkileri oldukça yakın. Ama demokratik konfederalizmi savunan PKK ile farklı ideolojilere sahipsiniz. Bu, sizin aranızda herhangi bir soruna neden oluyor mu?

PKK, ortaya çıktığı yıllarda kendisini Marksist Leninist olarak tanımlıyordu. Bugün yine sosyalizmi savunsa da bu bilimsel sosyalizmden uzak, anarşizm ve ütöpik sosyalizme karışık bir küçük burjuva sosyalizmdir. PKK, proletarya diktatörlüğünü

reddetmekte, dahası işçi sınıfı ve ezilenlerin bir devlet kurmasına da karşı çıkmaktadır. Burjuvazinin bir devleti varken ezilenlerin devletsel örgütlenmesini reddetmek onları silahsızlandırmak anlamına gelir. Konfederalizm ancak eşitler arasında bir ilişki olarak ele alınabilir. Sermaye ve onun farklı burjuva devletlerinin egemenliği altında, bu devletlerin farklı sınırları dahilinde oluşacak özerk bölgelerin konfederal iç birliğinin gerçekleşmesi ütöpik bir beklentidir. Bu bir ölçüde hayat bulsa bile önsel olarak egemen ulusun burjuva devlet egemenliğini kabul etmeyi gerektirir. Bu strateji ne ulusal kurtuluşa ne de sosyal kurtuluşa götürür. Bu konularda elbette PKK ile farklı düşünüyoruz. Buna karşın siyasal özerklik temelinde bir ulusal statü tanınması dahi Kürt ulusal kurtuluş mücadelesi için bir kazanımdır. Böyle bir statü kazanımı politik özgürlüğün elde edilmesi yolunda atılmış büyük bir adım olacaktır. Bu nedenle Kürdistan'a siyasal özerklik temelinde bir ulusal statü tanınması sınırlı bir ulusal egemenlik içerse de yaratacağı devrimci demokratik sonuçlar nedeniyle partimiz tarafından desteklenmektedir.

Kürt ulusal sorunu halk cumhuriyetleri birliği ile çözülebilir

Partimiz Kürt ulusal sorununun Kürt ulusunun ayrı devlet olarak örgütlenmesini içeren “halk cumhuriyetleri birliği” ile çözülebileceğine inanmaktadır. Bu, bütünüyle eşit iki halk cumhuriyetinin birliği anlamına gelir. Partimiz, Kürt ulusal kurtuluş mücadelesinde kendisini “sosyalist yurtsever” olarak tanımlamaktadır. Bu, bir yandan Kürdistan’ın ulusal kurtuluşu için mücadele ederken aynı zamanda Kürt işçi ve emekçilerine sosyalist kurtuluş yolunu göstermeyi kapsar. Partimiz Kürdistan’ın ulusal kurtuluşu için mücadele eden PKK ile sömürgeciliğe ve faşizme karşı savaş ortaklığını stratejik bir görev olarak ele almaktadır. Partimiz kendisini Kürdistan’ın ulusal kurtuluş mücadelesinin komünist öncüsü olarak görmektedir. Bu nedenle PKK ile sosyalizme dair fikirlerimiz farklı olsa da faşizme ve sömürgeciliğe karşı mücadelede ortaklaşmamızın önünde bir engel bulunmuyor. Bu nedenle PKK’nin demokratik konfederalizm savunusu bu aşamada bir tartışma konusu olsa da faşizme ve sömürgeciliğe karşı mücadelede ayrılmaya neden olacak bir soruna dönüşmüyor.

Partimizin, Güney Kürdistan’ın savunmasında örneğin Heftanîn’de yer alması neden önemlidir?

Partimiz kendisini Türkiye ve Kürdistan’ın komünist öncüsü olarak tanımlamaktadır. Bir başka deyişle kendisini yalnızca Kürdistan’ın Bakur (Kuzey) bölümünün değil dört parça Kürdistan’ın komünist temsilcisi saymaktadır. Güney (Başûr) Kürdistan’ın sömürgeci Türk işgaline karşı savunulması PKK kadar partimizin de

görevidir. Partimiz Kürdistan’ın her parçasında sömürgecilere karşı savaşmayı ve kazanılmış mevzileri savunmayı varlık koşulunun doğal eylemi olarak görmektedir.

Diğer yandan Partimiz Medya Savunma Alanları’nda devrimci hazırlık kapsamında PKK ile birlikte bulunmaktadır. Bu alanlara yönelmiş her saldırıya karşı savaşmak aynı zamanda partimizin kendisini savunması anlamına gelir.

Heftanîn’i savunmak

Rojava devrimini savunmaktır

Sömürgeci burjuva Türk devleti Heftanîn ve Garê’ye saldırarak kazanılmış devrimci mevzileri yok etmeye, Güney Kürdistan’daki işgalci varlığını kalıcılaştırmaya çalışmaktadır. Hem devrimci mevzileri savunmak hem de aynı zamanda Güney Kürdistan’ın bir bölümünün sömürgeci Türk burjuvazisinin egemenlik sahasına dahil edilmesine izin vermemek komünistlerin faşizme ve sömürgeciliğe karşı mücadele görevleri arasındadır.

Sömürgeci Türk devleti, Medya Savunma Alanları’nı ortadan kaldırarak aynı zamanda Rojava devrimini boğmayı, Rojava ile gerilla arasındaki bağlantıyı koparmayı amaçlamaktadır. Bu nedenle Heftanîn’i savunmak Rojava Devrimi’ni savunmak demektir.

Partimizin Heftanîn, Garê ya da Güney Kürdistan’daki bir başka saldırıya karşı savunma savaşına girmesi bu nedenlerle önemlidir.

Partiniz Rojava’da Uluslararası Özgürlük Taburu’nun oluşturulmasında etkili oldu. Rojava’daki durumu nasıl görüyorsunuz?

Rojava Devrimi Ortadoğu’daki halk ayaklanmalarının devrimci sonucudur. Bu ayaklanmalara emperyalistler

ve bölgesel rekabet içindeki gerici güçler kendi çıkarları doğrultusunda müdahale etti. Rojava devrimi ise bu ayaklanmalara devrimci bir müdahaledir.

Bilindiği gibi burjuva yazarlar sosyalizm adına çürümüş bir kabuk haline gelen SSCB ve halk cumhuriyetlerinin keza sosyalist Arnavutluk'un yıkılmasını, Çin'in, Vietnam'ın kapitalist yola girmesini "tarihin sonu", sosyalizmin sonsuza dek tarihe gömülmesi olarak tanımladı. Burjuva ideolojinin post modernist temsilcilerine göre "devrim" artık yalnızca bir hayalden ibaretti, "büyük anlatıların" sonu gelmişti. Rojava devrimi bütün sınırlılıklarına karşın "büyük anlatıların" ve devrimin bir hayal olmadığını pratik bir kanıtıydı.

Böyle bir devrimi savunmak ve geliştirmek elbette sadece Rojava halklarının görevi olamazdı. Rojava'da Kürt özgürlük hareketi devrime öncülük etmekteydi ama bu, bütün ilerici insanlığın bir devrimi, emperyalizme ve her türden gericiliğe karşı ezilenlerin bir haykırışıydı. Bu nedenle kendisini ilerici, devrimci, sosyalist, anarşist, komünist olarak tanımlayan herkesin bu devrime sahip çıkması gerekirdi. Ezilenler arasında enternasyonal birli-

ğin geçmişe ait bir özellik olmadığını, bugün de var olduğunu göstermek de büyük öneme sahipti.

Diğer yandan emperyalistlerin ve bölge gericilerinin Suriye'deki halk ayaklanmasına gerici müdahalesinin bir ürünü olarak IŞİD ortaya çıktı. Rojava devrimi ezilenlerin öfkesinin ilerici ifadesi ise IŞİD emperyalistler ve uşakları eliyle bu öfkenin gerici biçimde vücut bulması demektir. IŞİD, Rojava Devrimi'ni gerici egemenliği inşa etmenin başta gelen engeli olarak gördü ve ona sadırdı. IŞİD sadece Rojava'nın değil, insanlığın başına bela olmuş bir gerici oluşumdur. Bu saldırı ve savunma, bir Kürt-Arap ayrışması değil gericiliğe karşı devrimci bir savaştır. Bu nedenle de dünyanın bütün ilerici insanlığının bu savaşta IŞİD'e karşı Rojava Devrimi'nin yanında yer alması gerekiyordu. IŞİD'in Kobanê'ye saldırısına karşı devrimci savunmayı partimiz "Günümüzün Stalingrad'ı" olarak niteledi. Keza Kobanê savunmasını İspanya cumhuriyetçilerinin faşizme karşı mücadelesinin çağdaş versiyonu olarak tanımladı. Komünistler nasıl ki Stalingrad'da Hitler faşizmine karşı direndi, İspanya'yı faşizme karşı savunduysa Kobanê'yi aynı di-

rengelik, kararlılık ve enternasyonal bilinçle savunmalıydılar. Tam da bu enternasyonalist görüşün bir gereği olarak tıpkı İspanya'nın faşizme karşı savaşımında komünistlerin çağrısıyla oluşturulan enternasyonal taburlar gibi Kobanê'nin savunması için de bütün dünya ilericilerine çağrıda bulundu. Rojava'daki Enternasyonal Özgürlük Taburu (IFB) bu çağrının cisimleşmiş halidir.

Partimiz, yukarıda da belirttiğimiz gibi kendisini Türkiye ve Kürdistan'ın Marksist Leninist Komünist Partisi olarak tanımlıyor. Rojava devrimine katılımı ve savunması partimizin Kürdistan'ı temsil eden bölümü için bir dayanışma değil esas görevidir. Partimizin Türkiye'yi temsil eden bölümü için ise Rojava devrimine katılım aynı zamanda enternasyonalist bir görevdir. Türkiye'de kendisini sadece Türkiye emekçilerinin temsilcisi olarak gören pek çok ilerici, devrimci, sosyalist parti var. Bu partilerin Rojava devriminin savunmasına katılarak enternasyonalist görevlerini yerine getirmeleri bakımından da Enternasyonalist Özgürlük Taburu'nun kurulması büyük bir öneme sahiptir. Partimizin taburun kuruluşunda etkin olmasının başta gelen sebepleri bunlardır.

Batı'daki solcuların komünistlerin çoğu, Rojava'daki bazı olaylardan dolayı hayal kırıklığına uğradı. Örneğin, DSG ile ABD'li petrol şirketi Delta Crescent arasındaki petrol anlaşması çok fazla kafa karışıklığına neden oldu ve birçokları için şok oldu. Bu olaylara nasıl yanıt veriyorsunuz?

İŞİD'in Kobanê'ye saldırısı büyük bir devrimci direnişle yanıtlandı. Bu devrimci direniş dünya halkları nezdinde yankı buldu. Dünyanın dört bir

yanında milyonlarca insan Kobanê için sokağa çıktı. Onlarca ülkeden oluşan İŞİD karşıtı koalisyon bu örgütün ilerlemesi karşısında hiçbir varlık gösteremezken Kürt devrimcilerinin bu direnişi dünya halklarında büyük bir sempati yarattı. Dünyanın dört bir yanında Kürt devrimcilerin desteklenmesi yönünde çağrılar yapıldı. ABD ve uluslararası koalisyon bu çağrılara yanıt vermek zorunda kaldı, aksi takdirde İŞİD karşıtlığı iddiaları bütünüyle ortadan kalkacaktı.

Petrol şirketi ile anlaşma bu zorunlu taktik ittifakın sonucudur

ABD, direnişin belirli bir aşamasında hava desteği ile savunmaya katıldı. Bu her iki taraf için de askeri taktik bir ittifaktı. Bu ittifak hiçbir zaman siyasi bir nitelik kazanmadı. Nitekim Suriye'nin yaklaşık üçte birini kontrol eden bir güç olan özerk yönetim Cenevre görüşmelerine bir taraf olarak dahil edilmedi.

ABD, İŞİD'i yenilgiye uğratmak bir yana, İran'ı çevrelemek, Rusya'yı sınırlamak ve İsrail'i korumak için Suriye'deki varlığını sürdürmek istiyor, bunun için dayanabileceği yegâne kuvvet DSG'dir. Rojava devrimci yönetimi de devrimi Türkiye ve Esad rejimi saldırılarına karşı ayakta tutmak için ABD ile askeri taktik ittifaka gereksinim duyuyor. Petrol şirketi ile anlaşma bu zorunlu taktik ittifakın bir sonucudur, siyasi bir yönü yoktur ve ekonomik etki alanı sınırlıdır.

Rojava'daki özerk yönetimin ABD hükümetiyle olan anlaşmalara fazlasıyla önem verdiğini düşünüyor musunuz?

Özerk yönetim ile ABD arasındaki ittifak sağlam bir temelden yoksundur çünkü taraflar sadece sınırlı hedefler doğrultusunda zorunlu olarak birlikte-

dirler. ABD bir andan Demokratik Suriye Güçleri'ne ihtiyaç duyuyor diğer yandan Türk devletinin Rojava özerk yönetimini ortadan kaldırmaya yönelik saldırılarını sınırlandırmaya çalışıyor. Unutmamak gerekir ki, Türkiye ABD komutasındaki NATO'nun bir üyesidir. Türkiye ile ABD arasındaki ilişkiler askeri-taktik değil, stratejiktir. ABD hem özerk yönetimi elinde tutmak hem de Türkiye'yi teskin etmek istemektedir. Bunun için de Rojava özerk yönetimini Türk devleti için "kabul edilebilir" hale getirmek istiyor. Özerk yönetimin devrimci içeriğini boşaltmak, gerilla ile olan bağlantısını kesmek, bir çeşit Başûrlaştırarak ABD'nin başlıca yönelimidir. Özerk yönetim bu konularda gerekli uyanıklığı göstermezse tasfiye olmakla karşı karşıya kalacaktır. ABD'nin emperyalist bir ülke olduğu ve emperyalist çıkarları için özerk yönetimi gözden çıkarmaktan çekinmeyeceği hep akılda olmalıdır. Özerk yönetim bu bakımdan henüz devrimci demokratik yönünü kaybetmiş değil. Bir başka deyişle ABD emperyalizmine angaje olduğu söylenemez. Ne var ki böyle bir tehlike her zaman vardır. Bu tehlike karşısında yapılması gereken devrimci cepheyi sağlamlaştırmak ve halkın demokratik örgütlenmesini geliştirmektir. Rojava'da mücadele eden komünistler bir yandan Rojava savunmasına katılırken bir yandan devrimci inşa çalışmalarına dahil olmakta diğer yandan emperyalizmin politikalarını teşhir ederek olası tehlikelere karşı halkı aydınlatmaktadırlar.

Joe Biden'in başkanlığı nedeniyle bölgede önemli bir değişiklik olacağını düşünüyor musunuz?

ABD'de başkanların değişmesi emperyalist çıkarların korunması bakımından özsel bir değişiklik yaratmaz

fakat bu çıkarların hangi politik araçlarla sürdürüleceği konusunda farklılıklara neden olabilir. NATO üyesi olan Türkiye'nin Rusya'yla geliştirdiği ilişkiler nedeniyle ABD ile Türkiye arasında çelişkiler olduğu biliniyor. Biden yönetimi, Rusya'dan uzaklaştırarak NATO'ya sıkıca bağlı tutmak için Türkiye'yi sıkıştıracaktır. Yine de bu ABD emperyalizminin bölgedeki temel çıkarları için bir politika değişikliği anlamına gelmez. ABD, Türkiye'yi bölgedeki bekçisi olarak yeniden ve yeni düzeyde biçimlendirmek istiyor. Bununla birlikte Rusya'yı sınırlamak, İran'ı çevrelemek ve İsrail'i korumak olarak özetlenebilecek ABD emperyalizminin bölge politikasında önemli bir değişiklik beklenmemelidir.

Rojava özerk yönetimi ile ilişkisi bakımından da devrimin içeriğini boşaltma ve Rojava'yı Başûrlaştırma yöneliminin süreceğini belirtmek gerekir. Trump'ın Türkiye'yi yatıştırma ve Türkiye ile uzlaşma politikasından farklı olarak Biden yönetiminin dizginleme yolundan ilerleyeceği görülüyor. ABD'nin Rusya'yı sınırlama ve Türkiye'yi dizginleme siyaseti özerk yönetime öncekinden daha geniş bir manevra alanı açabilir. Bu manevra alanı olanakları olduğu kadar riskleri de barındırmaktadır. ABD emperyalizmi açtığı askeri şemsiye altında devrimin içeriğini boşaltmak için şantaj siyasetini sürdürecektir. Özerk yönetim bütün emperyalistler ve gerici bölge güçleri arasındaki çelişkilerden devrim lehine yararlanmayı bilmeli, buna karşı bu manevraları değil halkın örgütlü gücünü esas almalı, toplumsal mülkiyet alanını genişleterek devrimin sosyal temelini güçlendirmelidir.

Genel olarak Ortadoğu'da devrimi nasıl görüyorsunuz? Partinizin Tür-

kiye ve Kürdistan'ın ötesine dair bir perspektifi var mı?

Ortadoğu emperyalizme bağımlılık, politik özgürlük yoksunluğu, çözülmemiş ulusal sorunlar ve dinsel/mezhepsel ayrışmalarla derin bir siyasi kriz içindedir. Emperyalist küreselleşme sürecinde artan sömürü, küçük burjuvazinin mülksüzleşmesinde hızlanma, kadınların çalışma yaşamına artan katılımı, büyüyen şehirleşme ve artan öğrenci sayısı ile bu krize yeni öğeler eklendi. Ortadoğu halk ayaklanmaları tam da bu yeni kriz öğelerinin devrimci bir kriz halini almasının göstergesiydi. Emperyalist küreselleşme aşamasında sosyoekonomik temelin giderek daha fazla benzeşmesi nedeniyle ki Tunus'ta başlayan bir ayaklanma bir anda bütün Ortadoğu'ya yayılmıştır. Bu Ortadoğu devriminin bir birleşik devrim olarak gelişmesinin pekâlâ mümkün olduğunu ortaya koymuştur.

Ne var ki hedefleri açık, bir devrimci önderlikten yoksunsa halk ayaklanmaları birden parlayarak sönen saman alevlerine dönebilir, rekabet halindeki emperyalistlerin müdahalesiyle onların güdümüne de girebilir ya da İŞİD, Müslüman Kardeşler gibi politik İslamcı örgütlerin denetimine dahil olabilir. Bu nedendir ki bir Ortadoğu devriminden bahsedeceksek her şeyden önce bunun devrimci demokratik önderliğini oluşturmak gerekir. Kuşkusuz bu pratik bir sorundur ve Ortadoğu'daki her devrimci partinin bulunduğu ülkede devrimci görevleri omuzlaması ile mümkündür.

Devrimci Demokratik Ortadoğu Federasyonu öneriyoruz

Emperyalist küreselleşme aşamasında emperyalizme karşı mücadele kapitalizme karşı mücadeleyle iç içe geçmiştir. Ortadoğu'nun emperyalizmden kurtuluşu kapitalizmden kurtuluşla mümkün olacaktır. Kuşkusuz Rojava'da olduğu gibi her ülke bu yolda adımlar atabilir ama devrimin kalıcı olması için Ortadoğu halklarının bölgesel iş birliği gerekir. Her ülkenin kendi başına varlığı yerine sosyalizmi hedefleyen bir Devrimci Demokratik Ortadoğu Federasyonu en emin yoldur.

Birikmiş ulusal sorunlar göz önüne alındığında da Devrimci Demokratik Ortadoğu Federasyonu doğru rotadır. Kürt ulusal sorunun çözümü bunun en belirgin kanıtıdır. Dört parçaya bölünmüş Kürdistan ülkesinin birleştirilmesi zorunlu olarak Irak, Türkiye, İran ve Suriye devletlerinin yıkılmasını ve ulusların eşitliği temelinde yeni devletlerin oluşmasını gerektirir. Devrimci demokratik bu yeni devletlerin federatif birliği Ortadoğu'nun bütün çehresini değiştirecektir. Bu da kendi başına Ortadoğu devriminin çok önemli bir evresini oluşturur.

Partimiz sadece Ortadoğu'da değil dünyanın pek çok yerinde bölgesel devrimler ve bunun ürünü olacak bölgesel federasyonlar kurulabileceğini düşünmektedir. Ortadoğu gibi, Balkanlar, Kafkaslar, Latin Amerika vb. bölgesel devrimler ve federasyonlar mümkündür. Partimiz sosyalizmi hedefleyen Devrimci Demokratik Ortadoğu Federasyonu'nu programına dahil ettiği gibi genel olarak bölgesel devrimleri ve federasyonları dünya devrimi yolunda bir gelişme olarak ele almaktadır.

Kemalizm, ulusal sorun ve mücadele biçimleri bağlamında Deniz, Mahir, İbo

Efe Dağlı

Son derece sert mücadele biçimine karar veren 1971 devrimcileri içinde buldukları örgütlülüklerin buna elverişli olduğunu mu sanıyorlardı? Özellikle Mahir öyle olmadığına farkındadır. Ancak 'suni denge kırıldıkça' ve/veya 'köylü gerilla savaşı' başlayınca bu gibi sorunların giderileceği inancı vardır. Burada temel bir kurmaylık sorunu öne çıkar. Adına uygun birer parti-örgüt değil amatör yapılarla karşı karşıyayız. Her üç hareket, işlerin ters gitmesi halinde sürekliliklerini sağlayacak önlemler almak fikrinden uzaktır. Kelimenin düz anlamıyla bir "prototip"tir bu örgütlenmeler. Bütün mücadele biçimlerini bir arada, etkince kullanma pratiğine uzaktırlar. Daha sayılabilecek pek çok çıkmazı bağırılarında taşımışlardır.

1971 devrimci hareketinin oluşumu 1960'lardaki sol-demokratik yükselişle doğrudan ilişkiliydi. Dünya ölçeğini dışta tutarak iç gelişmeler kısaca şöyle sıralanabilir:

1962'de TİP bir grup sendikacı tarafından kuruldu. Ancak etkisiz kaldı. Mehmet Ali Aybar'ın Genel Başkanlığı kabul etmesinin ardından aydın, yarı-aydın kesimlerle buluşan TİP ilgi uyandırarak gelişti.

1965-1970 arasındaki dönem ise çalkantı, çatışma, tasfiye ve kopuş kelimeleri etrafında özetlenebilir. İç tartışmalara boğulan TİP devrimci gençliğin enerjisini soğurmaya ve sonra bastırmaya, düzen içinde tutmaya çalıştı. TİP idarecileri legalizme biat etmişti. Gençlerin zihinle-

rinde böyle prangalar yoktu. Gençler TİP'teki teorik-politik konformizmi reddediyor ancak henüz kendi bağımsız yollarını da açamıyordu.

Böyle zamanlarda, tarihte örneği sıklıkla görülen bir olay meydana geldi. Eski TKP'li olan ve TİP idarecileriyle ihtilafı bulunan Mihri Belli gençlerin "önderi" olmaya soyundu. Onları, kendi zihnindeki bir Kemalist sol cunta hayali doğrultusunda birleştirmeye çalıştı. Bu nedenle Kemalizm'in ne denli iyi-güzel olduğunu anlattı. Bütün o yıllar boyunca Mihri Belli'nin Kemalizm methiyelerine ve bir insanın sosyalist olmadan evvel ulusalcı-Kemalist olması gerektiği türünden akıl almaz yaklaşımlarına bakıldığında Mihri Belli'nin

kendini bu sol Kemalist cuntaya adeta kilitletiği rahatlıkla söylenebilir.

‘Aydınlık Sosyalist Dergi’ TİP yönetimini eleştiren, çeşitli grupların ve isimlerin yazdığı bir platformdu. Deniz, Mahir, İbo’nun da bu dergide yazıları vardır. Ancak orada yer alan önemli bir grubun sözcüsü olarak Mahir Çayan öne çıktı. 1970 sonlarında Mahir - ve O’nun merkezinde olduğu, ağırlığını devrimci gençlerin oluşturduğu kadrolarla beraber- Aydınlik’tan ayrıldı ve oradaki hâkim anlayışı temsil eden Mihri Belli’yi sert eleştirilere tabi tuttu.

Daha çok pratik devrimci mücadeleye ağırlık veren Deniz Gezmiş de Aydınlik’ın dışındaydı. O sırada başında Doğu Perinçek’in bulunduğu bir başka grup Aydınlik’tan ayrılarak ‘Proleter Devrimci Aydınlik’ çıkarmaya başlamıştı. PDA, TİİKP isimli siyasi çevrenin yayını olarak hayatına devam ederken Mahir Çayan ‘Kurtuluş’ dergisini çıkardı ancak derginin sürekliliği olamadı. Deniz’de ise bir dergi çıkarma çabası yoktu.

1970 sonbaharında merkezinde Mahir’in olduğu grup THKP-C’yi kurdu. Denizler eş zamanlı olarak THKO’yu. Elbette bu oluşumlar tek kişi tarafından kurulmadı ancak belli

isimlerle özdeşleşti, o nedenle anlamda bu ifadeleri tercih ediyoruz. Her iki devrimci örgütlenmenin çeşitli politik-askeri eylemleri oldu. O mücadele sürerken ve henüz gerçek anlamda mekanizmaları işleyen, illegal imkân ve kabiliyetleri artan birer örgütlenme haline kavuşmadan 12 Mart 1971 darbesi yaşandı. Devam eden devrimci eylemlerin ardından 1972 baharında Kızıldere ve Denizlerin idamıyla (6 Mayıs) iki devrimci organizasyon da dağıtıldı.

İbrahim Kaypakkaya ise 1972 baharında TKP-ML’yi kurdu. O zamana kadar içinde yer aldığı PDA ile çeşitli konular etrafında yürüttüğü tartışmalardan sonra çizgisini reddederek kendi bağımsız yolunu inşa etti. İlginç olan ‘Aydınlik’ta Mihri Belli’nin pozisyonunu PDA’da Doğu Perinçek’in aynı bakış açısıyla işgal etmesiydi. Perinçek “liderimiz Mustafa Kemal’dir” diyordu örneğin. Kaypakkaya Ocak 1973’te bir çatışmada tutsak düşüp o yılın baharında katledildiğinde (18 Mayıs) 1971 devrimci çıkışının üçüncü devrimci örgütü de pratikte yenilmiş oluyordu.

1971 çıkışı gerek düşüncede gerek eylemde olup bitmiş değildi. Akış, oluşum, dönüşüm halindedirler. Nitekim her üç akımın devamcısı ol-

duğunu belirten devrimci parti ve örgütler bir örnek tarzda ilerlemediler. O nedenle henüz yirmili yaşlarda katledilen ve Marksizm'den sınırlı kaynaklar üzerinden haberdar olan Deniz, Mahir ve İbo'yu etiketlemek veya yaftalamak fazlasıyla yüzeysel bir indirgemecilik olur. Bize göre her üç çıkış da devrimcidir, yaşamları devrime ve komünizme adanmıştır. Ve kadroları bu uğurda işkence görmüş, hapsedilmiş ve birçoğu ölümsüzleşmiştir. Düşündükleri, yaşadıkları ve yaptıkları birer tarihsel tecrübedir.

O halde şimdi 'Kemalizm' başlığını açalım.

Her üçünü de son derece bayağı, ucuz ve basit Kemalistlik ithamlarının dışında tutmak gerek. Özellikle Deniz'in adı etrafında yapılmaya çalışılan bu tartışma oldukça anlamsız.

1960'lardaki sol yükseliş Kemalizm'in 'sol' yorumlarını da öne çıkardı. Tıpkı 1930'larda 'faşist'liğe yatkın ve hatta hayran Kemalistlerin o eksenli yorumları öne çıkarması gibi. Sol yükselişin hem yerel hem uluslararası boyutları vardı. Hitler faşizmine karşı direnen devrimci-komünist örgütlenmeler "en geniş cephe" arayışı etrafında ulusçu motifleri kullandı (Fransız Komünist Partisi, İtalyan Komünist Partisi vb.) Bu tartışmalar zaman içinde sosyal şovenizme kaynaklık etti. Sömürgelerdeki ulusal kurtuluş mücadelelerine karşı pek çok komünist partinin aldığı tutum bunun örneklerindedir.

Türkiye'de Menderes diktasına dönük tepki ve uygulamalar 1950'lerin sonundan itibaren şehirlerdeki pek çok ailede kendiliğinden Kemalist refleksleri tetiklemişti. TİP ve TKP etrafındaki isimler de Kemalizm'i

elverişli bir etkileşim adresi olarak görüyordu. Onlara göre, Mustafa Kemal 'ulusal kurtuluşçu lider'di. Deniz, Mahir ve İbo için de durum aynıydı. 1969'da Deniz 19 Mayıs koşusunda İbo 'işçi-köylü' gazetesi muhabiri olarak yazdığı yazılarda ulusal kurtuluşçuluk odağından gördüğü Mustafa Kemal'i olumluyordu. Ha keza Mahir de. Devrimci partileri-örgütleri kurduklarında ise artık farklı bir pozisyondaydılar. Mesela Sol-Kemalizm, Sağ-Kemalizm gibi ifadeleri reddeden Mahir'in ilk Kemalizm değerlendirmesine Ocak 1970'te yayınlanan yazısında rastlıyoruz:

Her üçünü de son derece bayağı, ucuz ve basit Kemalistlik ithamlarının dışında tutmak gerek. Özellikle Deniz'in adı etrafında yapılmaya çalışılan bu tartışma oldukça anlamsız.

"Kemalizm, küçük burjuva devrimciliğinin, işgal altındaki bir ülkede -Türkiye'de emperyalizme karşı bir isyan bayrağıdır. Kemalizm, emperyalizmin boyunduruğu altındaki bir ülkede doğu halklarının milli kurtuluş bayraklarını yükselten, emperyalizmi yenerek milli kurtuluş savaşlarını açan bir küçük burjuva milliyetçiliğidir. Türkiye'de küçük burjuvazinin en radikal çizgisi olan Kemalizm'i karakterize eden yalnızca 'milli kurtuluşçuluk' ve 'laiklik' öğeleridir... Kemalizm'in antiemperyalist niteliği bir tarafa bırakılırsa, ortada Kemalizm diye bir şey kalmaz."

Bu alıntıdaki “Doğu halkları” ifadesini bir tarafa not ederek devam edelim. Bu alıntı bir ‘polemik’ tendi. Şu ifadeler de ona ait: “Kemalizm, küçük burjuvazinin en sol, en radikal kesiminin milliyetçilik tabanında antiemperyalist bir tavır alışıdır. Bu yüzden Kemalizm soldur, milli kurtuluşçudur. Kemalizm; devrimci, milliyetçilerin emperyalizme karşı aldıkları radikal politik tutumdur. Ülkede, kendi solunda, emperyalizme karşı hiçbir devrimci ulusal radikal sınıf hareketi olmadığı, dünyada bugünkü gibi, milli kurtuluş savaşlarının destekçisi bir dünya sosyalist

Mahir, Aydınlık Sosyalist Dergi’den ayrılıp THKP-C’yi kurarken Mihri Belli’yi, küçük burjuva radikalizmi dediği Kemalizm’den medet ummakla suçlar.

bloğunun olmadığı bir evrede, emperyalizme karşı, dünyada ilk muzaffer olmuş bir halk savaşını veren radikal milliyetçiler, bu bakımdan, ülkemizin-kökünü Osmanlı alt bürokrasisinin ilericiğine dayanan bir orjinalitesidir. Kemalistler için ülkemizdeki asker-sivil ve aydın zümrenin jakobenleri diyebiliriz.”

Buradaki dipnotta Mahir, Kemalizm değerlendirmesinin “ittifaklar” politikası açısından önemli olduğunu söyler. Dolayısıyla değerlendirme politik bir amaca dönük. Mahir “Bilindiği gibi” diyerek bağımlı ülkelerdeki küçük burjuvazinin niteliğinin kapitalist-emperyalist ülkelerinden farklı olduğunu yazar ve üçe ayırır; sağ kanadı oligarşi

saflarındadır. Orta kanat tarafsızdır. Sol kanat ise asgari müşterekle ‘hem dostluk hem mücadele’ çerçevesinde bir müttefik olabilir ki bu “Kemalist Kanat”tır.

Kemalist genç subayların emekçi kökenli ailelerden geldiğini de “sınıfsal köken” dolayısıyla kaydeder Mahir. Şunu da hatırlayalım. Mahir, Aydınlık Sosyalist Dergi’den ayrılıp THKP-C’yi kurarken Mihri Belli’yi, küçük burjuva radikalizmi dediği Kemalizm’den medet ummakla suçlar. Bu konuda “Ha Kemalistler ha devrimciler; nihayet aynı şeylerdir”, biçiminde ifade edebilecek görüşü reddeder.

Bilindiği gibi ordudaki düşük rütbeli subaylar arasında kapsamlı çalışması olan bir partiydi THKP-C. Kemalizm analizleri bu nedenle işlevsel ve “gerekli”ydi. Kaypakkaya’da da rastlayacağımız gibi Mahir her tartışmada ve analizde muhakkak Marks, Lenin, Stalin ve Mao’dan birini veya birkaçını tanıklığa çağırır ve değerlendirmelerini onlara dayandırır. Söz gelimi Kemalizm analizinde de Stalin ve Mao’yu referans verir.

Siyasal Bilgiler öğrencisi olan Mahir’in Osmanlı ve Cumhuriyet dönemi bilgileri ve bakış açısı büyük oranda Sol Kemalist isimlerden okuduklarıyla biçimlenmiştir. Gerek Lenin’in gerek Stalin ve Mao’nun, istenirse Mahir’i doğrulayacak ‘Kemalizm’ analizleri vardır. Tersideğerlendirmeler de bulunur. Buradaki ‘çelişki’ bambaşka bir soruna, devlet çıkarları ekseninde ilerleyen bir “sosyalizm” pratiğiyle ilgilidir ve Lenin, Stalin ve Mao gibi isimlerde bunları görebiliriz (Bilhassa 1981’deki Kemalizm ve askeri cunta değerlendirmesinde Enver Hoca’da da bunlar görülebilir.)

Marksist klasiklerin henüz çevrildiği bir ülkede bir grup genç devrimci ve ülkenin kurucu ideolojisi olarak Kemalizm'i anlamaya çalışırken Kemalizm konusunda kim ne demiş diye bakıyorlar. Mesela Doğan Avcıoğlu'nun alıntıları Lenin ile M. Kemal'in yakınlığını, Stalin ile Mustafa Kemal'in dostluk ilişkisini anlatmaktadır. Dolayısıyla burada eğilmek gereken asıl sorun, politik nedenlerle, devletler arasındaki ilişkiler ve zikzaklardır. Günlük taktiklerdeki çapakların birer tortuya dönmesi ve sonraki yıllarda genç devrimcilerin değerlendirme yanlışlarına yol açması gayet olağan. Kaypakkaya'da da bunu göreceğiz. Mahir'deki "doğu halkları" ifadesi hem Lenin'e bu konuda baktığını hem 'Doğu Halkları Kurultayı' etrafındaki tartışmalara aşına olduğunu da düşündürüyor.

Kemalizm'e dönük 'antiemperyalistlik' sıfatı, hatta bunun onun özü olduğu analizleri, hiç şüphesiz yanlıştı. Tıpkı 'emperyalist işgal'in fazlasıyla abartılması gibi. İstanbul Mondros Antlaşması'nın ardından İngilizlerce işgal edilmişti. İngilizlerle mi savaşıldı? Savaş kısmen Fransız ve asıl olarak Yunanistan askerleriyle. Mahir devrimcileri 'proleter' olarak kodladığı için Kemalistlere de 'jakoben' diyor. Kemalistler burjuva devrimcisiydi (o buna 'küçük burjuva' diyor), devrimciler de 'proleter devrimci'. Bu gibi şematik-yüzeysel bakışın temelinde okunan Marksist klasiklerdeki ifadelerin Türkiye'ye zerk edilmeye çalışılması vardır. Bunu ulusal sorunda da göreceğiz. Maddeye bakılarak kavrama gidilmiyor, eldeki kavramlara uygun bir madde yorumu yapılıyor.

Mihri Belli konusunda İ. Kaypakkaya'nın tavrı da Mahir gibi

sert, hatta ondan daha ağırdır. Kılıktan kılığa giren bir sahtekâr olduğunu yazar. Mihri Belli'nin Türk ulusçuluğu anlamına gelen yaklaşımlarını reddeder. Onu 'cuntacı devrim' hayali kurmakla mahkûm eder. Başlarken değindik, 1969'da dönemin genel eğilimine uygun olarak İ. Kaypakkaya Kemalizm'e olumlu atıf yapmıştı. İlk esaslı eleştirisi 1971 tarihlidir. PDA'daki yönetici ekibe, daha somut biçimde Doğu Perinçek'e karşı eleştirilerini ifade eden bir metindir bu. PDA'yı eleştirdiğinde düşmanca saldırıyla karşılaştığını belirtir. Ancak buna rağmen doğru bildiklerini savunur:

"Kemalizm konusunda, metindeki görüşlere katılmıyoruz. Kemalizm daha Kurtuluş Savaşı'nın içindeyken emperyalizm ve feodalizm ile uzlaşmaya ve karşı devrimciliği temsil etmeye başlamıştır. Halka ve komünistlere alçakça düşmanlık gütmüş ve onlardan gelen her hareketi gaddarca ezmiştir."

Burada gayet net bir karşıtlık vardır. Peki bu kanaate vesile olan bilgi kaynakları nelerdir?

"Mao Zedung'un 'Yeni Demokrasi' kitabında aldığı dipnotunda, Stalin de bundan bahsediyor. Ayrıca Şnurov'un kitabındaki bilgiler son derece öğreticidir. Mustafa Kemal'in 'Tam Bağımsızlık İlkesi' pratikte (1938'e kadarki iktidar döneminde) görüldüğü gibi, emperyalizme teslimiyet, yarı sömürgeciliği seve seve kabullenmesidir. Mustafa Kemal'in Sun Yat Sen ile kıyaslanması doğru değildir. Olsa olsa Çan Kay Şek'le kıyaslanabilir."

Dikkat çekmiş olmalı, tıpkı Mahir gibi Kaypakkaya da Mao ve Stalin'e referans veriyor. O da M. Kemal'i benzetiyor. -Jakobenlere veya PDA

gibi Sun Yat Sen'e değil Çan Kay Şek'e-. Ayrıca PDA da "Maocu". Buradaki farklılık Şnurov'dur ki; ona birazdan döneceğiz.

Kaypakkaya Ocak 1972'de "Tİ-İKP Program Taslağı Eleştirisi"ni kaleme alır. Orada Kemalizm konusunda ilişkili olarak TKP'nin izlediği sağ çizgiyi eleştirir. Ancak TKP'nin her ne yapıyorsa SB'nin dış politikasına bağlı yaptığını düşünmediği için konuyu TKP ile sınırlı tutuyor. Kaypakkaya'ya göre TKP, Mustafa Suphi öldürüldükten sonra 'revizyonist'tir. TKP-ML ismini de ilk bu yazıda ifade ediyor. Deniz ve Mahir'de TKP'ye dönük bir anılaş-tırma yokken Kaypakkaya'da Mark-

Kaypakkaya'ya göre TKP, Mustafa Suphi öldürüldükten sonra 'revizyonist'tir. TKP-ML ismini de ilk bu yazıda ifade ediyor.

sist-Leninist bir TKP yaratma düşüncesi bulunuyor ve bu hayli iddialıdır.

Zira bu yazıda 'Kemalizm'in devlet eliyle milli burjuva yaratmak' tahlilini reddeder. Ona göre burjuvazi zaten iktidardadır. Kemalizm, o devleti yeni bir sınıf yaratmak için kullanmaz.

Kemalizm'i burjuvaziye eşitleyen bir bakış açısı bakımından tutarlı bir eleştiri ancak hayat ve olaylar öyle miydi?

Kaypakkaya'ya göre Kemalist Türkiye başından beri ekonomik yarı sömürgeydi, siyasi bakımdan yarı bağımlıydı. Ayrıca "Kemalist iktidar bir bütün olarak, milli karakterdeki orta burjuvazinin çıkarlarını temsil etmemekte; yukarıdaki sınıf ve züm-

relerin menfaatini temsil etmektedir."

Alıntı konusu açısından şu detayı içerdiği için önemli: Onun bakış açısına göre orta burjuvazi milli karakterdedir. Ancak Kemalist iktidar öyle değildir. Devamındaki ifade çok açıktır:

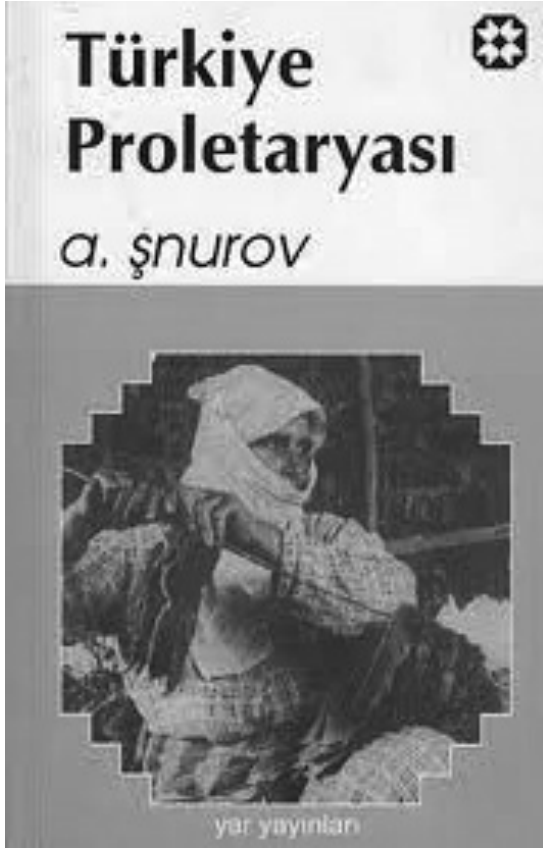
"Kemalist diktatörlük, sözde demokratik, gerçekte askeri faşist bir diktatörlüktür."

Kaypakkaya devletin 12 Mart darbesiyle faşistleştiğini söyleyen Mahir'den farklı olarak, daha ilk andan itibaren baş düşman ve kısa süre sonra faşist olduğunu belirtiyor: "Kurtuluş savaşını takip eden yıllarda devrimin baş düşmanı Kemalist iktidardır."

TKP'nin SB-Komintern kararıyla, hem de 1930'ların ortasında desentralize edilerek CHP'nin içinde çalışma yapmaya teşvik edildiğinden Kaypakkaya'nın haberi muhtemelen yoktu. Yine Kaypakkaya bir süre öncesine kadar Kemalizm'i "Orta burjuvazinin temsilcisi" saymıştı. Ancak daha sonra "Şnurov ve Stalin yoldaşı daha dikkatli inceleyince bu görüşün yanlış olduğunu" görmüştür.

Mahir, Kemalizm'e dair değerlendirmesinde Stalin'le, Mao'yu tanık gösteriyor. PDA da öyle. Kaypakkaya da benzer kaynaklardan hareket ediyor ve buna Şnurov'un broşürünü ilave ediyor. Kaypakkaya'nın "Güvenilir bir tanık, sağlam bir Bolşeviktir" dediği Şnurov bir SB görevlisidir ve broşürü 1929'da yayınlamıştır. Tarih önemli. Neden yazdığı da: "Sovyet işçi sınıfına Türkiye'nin durumunu ve Türk işçi sınıfının mücadelesini tanıtmak amacıyla."

Tarih şu nedenle önemli. Şnurov'un bu broşürü 1924'te ve-

ya 1936'da yazılıysaydı acaba içeriği böyle mi olacaktı? Şu da eklenebilir: Ne oldu da 1924'te veya 1936'da başka bir içerik ve bakışı olacak bir broşür 1929'da o içerikte yayınlandı (Broşürün yazılışının 1928 tarihli olduğu düşünülebilir.)

Cevabı TKP'nin Kemalizm analizleriyle, ikide bir değişen Kemalizm değerlendirmesiyle birlikte düşünebiliriz. Önceleri Kemalizm'i selamlar TKP. 1926'da ise Kemalizm'in burjuva devrim, doğrudan 'Karşı Devrim' olduğunu söyler. 1932'de "Kemalizm faşizmdir" der düpedüz. Hatta kendi içinden tasfiye ettiklerini "Kemalizm'in ajanı, polis ajanı" diye yaftalar. En popüler örneği Nazım Hikmet'e dönük olarak TKP MK'sının itham ve bu kapsamdaki karalamalarıdır. Sonra sular durulur. 1935'teki Komintern desentralizasyon/separat kararı ile TKP merkezleşir ve CHP içinde çalışır. Bu baş döndürücü zikzak apayrı bir araştır-

ma konusu olmalıdır. Acaba TKP kadar hızlı, TKP kadar çok ve birbirine zıt analizler yapan ve hiçbirinde de esaslı "iç sorun" yaşamayan bir parti daha var mıdır? Dahası, aslında bağımsız bir TKP hiç olmuş mudur?

Soruları sürdürmek yerine Şnurov'a dönelim. Burada karşımıza iki önemli olay çıkıyor. İlki Kemalist Cumhuriyet'in 1927 ortasında İngiltere ile yaptığı anlaşmadır. Önemlidir çünkü M. Kemal kısa süre sonra İngiltere'den "dizbağ nişanı" alacaktır. İngiltere-SB gerilimi de vardır ki konu çok daha eskiye yaslanan Rusya-İngiltere ihtilafına uzanır.

Diğeri 1928'deki "Sınıfa Karşı Sınıf" taktiğiydi. Komintern'in de stratejisi olacak bu taktik oldukça dar ve dışlayıcı, aynı zamanda SB'nin kendi içindeki "muhaliflere" karşı pozisyonundan bağımsız olmayan, birdenbire alınmış ve 1935'te tam tersi bir yönelimle aniden ortadan kaldırılmış bir karardır. "Sınıfa Karşı Sınıf"tan "Faşizme Karşı Birleşik Cephe"ye giden yolda tek etkenin "yükselen faşizm" olmadığı açıktır. Şayet faşizm olmasaydı da 1928'deki yönelim sürdürülebilir değildi. Dolayısıyla Şnurov'un broşürü bu ortamda ve belli politik amaçlara dönüktür. Verilerin güvenilirliği de problemlidir, akademik bir çalışmayla bu hususun incelenmesi faydalı olacaktır. Tıpkı başka birçok konuda olduğu gibi SB'nin iç ve/veya dış politik ihtiyaçlarına göre zikzak çizen tutumları Kemalizm bahsinde de bağımsız-özgür düşünmeyi baskılamıştır.

Kaypakkaya'nın külliye ret yaklaşımında PDA'daki gerilimin etkili olmadığı düşünülemez. İlk andan itibaren emperyalizmin yarı sömürgesi analizinin dayanakları zayıftır. Evet

Kemalist iktidar ilk on yıllık süreçte emperyalist sermaye ile ortak özel sektör şirketleri kurmuştur. Fakat bu arada dünya ekonomik krizi nedeniyle yabancı emperyalist sermaye çekilince Sovyetler Birliği'nden kredi alarak 1934-35 yıllarında Kayseri ve Nazilli tekstil işletmeleri de kurmuştur. Yakın tarihin maddesini incelemek yerine kaynaktaki belirlemeler esas alınarak yapılıyor. Doğru veya yanlış, ideolojik veya değil; burada önemli olan yöntemdeki problemdir. Tam da bu nedenle onlarca yıl boyunca Mahir veya Kaypakkaya'nın tespitlerinin doğru mu yanlış mı olduğuna kilitlenen polemikler problem yatağı olageldi.

Makale ve polemiklere bakıldığında Mahir ve Kaypakkaya'nın dönemin hakim üslubundan etkilendiklerini görebiliriz. Mahir'den farklı olarak Kaypakkaya eski dönem sosyalistleri tümünden aynı dar değerlendirmeye tabi tutar. Mesela Hikmet Kıvılcımlı'ya "Deccal" der, yetmez "kaşarlanmış revizyonist" ifadesini kullanır. Mahir ise bilhassa Hikmet Kıvılcımlı'ya karşı daha dikkatlidir, pek çok düşüncesini eleştirir ancak onu ayrı bir yere koyar: "... Hikmet Kıvılcımlı'nın özel bir yeri vardır. Kıvılcımlı 20 yıla yakın hapislerde yatmış, siyasi irticaya karşı her dönemde doğru veya yanlış mücadele vermiş bir kişidir. Fakat önerdiği çizgi sağ bir çizgidir. Leninist bir çizgi değildir. Buna rağmen Türkiye sonunda Doktor Kıvılcımlı'nın bir yeri vardır. Geçmişine saygılıyız. Nasıl anti-Leninist Rosa Lüksemburg'un devrim tarihinde bir yeri varsa."

Doktor Kıvılcımlı'nın vefatının ardından da onun seminerlerini dinlemiş biri olarak Mahir kendisini iyi sözlerle anar. O yıllarda ihtiyatlı

davranan ve 1971'in Ekim'inde vefat eden Kıvılcımlı'nın, dikkate değer eleştirileri olmakla birlikte '71 devrimcilerini "Pınar suyu kadar temiz" bulduğunu not etmeliyiz. Bu arada Kıvılcımlı'nın Kemalizm analizleri de TKP'nin analizleriyle etkilidir. Ki konu bağlamında bunu da kaydetmeliyiz.

Ulusal sorun başlığına geçtiğimizde kitabılığın çok daha belirgin olduğunu görebiliriz. Mahir'de konu detaylandırılmaz. Teorideki ulusal sorunun ve onun somut biçimi olan Kürdistan'ın başlı başına düşünüldüğünü, mesele edildiğini gösteren veriler yoktur.

Mahir, Mihri Belli'nin Kemalistlere şirin görünme çabasının "Milli Mesele"de olduğunu söyler ve M. Belli'nin meseleyi "şartlar ne olursa olsun, Misak-ı Milli sınırları içinde ele almak gerekir" anlayışını reddeder. Önemli bir detaydır. Zira Kürdistan'ın dört ayrı devlet sınırına hapsedilen müstakil bir ülke olduğunun farkındadır. Ona göre "Devrimci proletarya Milli Meseleyi ulusların kendi kaderlerini tayin etme hakkının öngördüğü ayrılma, özerklik, federasyon vs. çözüm yollarının hangi şartlar altında ve ne zaman gerekli olabileceğini ortaya koyar."

Mahir bu konuyu ele alan bir yazı yazacaklarını söyler ancak bu konuya ayrılmış bir yazı yazma imkanı veya zamanı olmamıştır. Burada şu önemli detaylara dikkat çekmek gerek: a) Mutlak ulus devlet sınırları içinde veya mutlak "ayrılma hakkı" olarak ele alınıyor. Bunlar o günlerdeki okumalarla ilgilidir ve standart bir bakışa işaret eder. Ancak meseleyi Misak-ı Milli ile sınırlamaması önemlidir.

Tahmin edileceği gibi iki ismin de Kürdistan'ın ilhak veya sömürge olduğu eksenli herhangi bir ifadesi yok. Mahir "Kesintisiz" de ilginç bir detaya dikkat çeker. Emperyalist açık işgali yaşayan Türkiye'de "yabancıya karşı alerji"den bahseder ve bunun antiemperyalizm kapsamında değerlendirilebileceğini not eder. Bu potansiyelin sınıfsal bir temele oturtulabileceği inancındandır. Tam orada bir parantez açar ve oligarşinin bunu antikomünizm demagojisinin aracı olarak devrimcilere karşı kullanabileceğini kaydederek ekler: "Ayrıca oligarşi, ülkemizdeki Türk ve Kürt halklarını birbirine düşürmek için bu konuyu istismar aracı olarak kullanmaktadır."

Yabancı düşmanlığı yeni faşizmin kaldıracıdır. Türk ve Kürt halklarını birbirine düşürmek aracını (dolayısıyla bir gerici iç savaşı) tespit etmesi önemlidir. Aradan geçen uzun yıllarda pek çok iç savaş çeşitlemesini gördük. Ancak konu iki halkın birbirine düşmesinin çok ötesine taşınacağı için "oligarşi" bugüne dek iki halkı açık, doğrudan ve kitlesel biçimde karşı karşıya getiremediği gibi bundan ürkmüştür. Alevi-Sünni karşıtlığını körükleyerek Alevileri sindirme stratejisi, devrimcilerin varlığı sebebiyle çoğu zaman işlemediği ancak Kürt-Türk karşıtlığı yönetilebilir de olmadığı için buna yeltenilmemiştir.

İ. Kaypakkaya bir bakıma Kemalizm ile ilişkili olarak ve oraya dönük değerlendirmeleriyle birlikte "ulusal sorun" a dair tespitlerde bulunur: "Kemalist diktatörlük özellikle Kürt milletinin bütün haklarını gasp etmiş, dillerini yasaklamış, onları Türkleştirmeye girişmiş, baş gösteren Kürt milli hareketini bazı Kürt

feodalleriyle el ele vererek ezmiş, kitle katliamlarına girişmiş, mesela Dersim ayaklanmasından sonra 60 bin Kürdü öldürmüştür. Kemalistlerle emperyalistler Kürdistan bölgesini devletler arasında bölmüşlerdir. Türk şovenizmini körüklemiştir."

Kaypakkaya, Lozan Antlaşması'yla Kürdistan'ın kendi kaderini tayin hakkının çiğnediğini belirtir. Peki buna karşı protesto dışında bir tutum, mesela programda "haksızlığın düzeltilmesi" nasıl olur? "... Akılsızlık olur. Çünkü bugünün meselesi olma niteliğini çoktan kaybetmiş bir sürü tarihi haksızlık örnekleri vardır. 'Sosyal gelişmeyi ve sınıf mücadelesini doğrudan doğruya kösteklemekte devam eden bir tarihi haksızlık olmadıkları sürece komünist partiler bunların düzeltilmesini sağlamak gibi, işçi sınıfının dikkatini temel meselelerden uzaklaştırıcı bir tutuma giremezler."

Belli ki Kaypakkaya konuyu genel saymamakta ve Kürdistan'ın özgürlüğü için başlı başına bir kurtuluş hareketine ihtimal vermemektedir. Oysa mesela "Kürecik Raporu"ndan dahi bu olasılığın bulunduğunu çıkarmak mümkündür. Türkiye'nin neredeyse bütün köyleri yoksuldur ama Kürecik bölgesindeki 26 köyden 21'inde zora dayalı mücadeleye istek vardır. Ve bunların tamamı Kürt köyüdür (Kürt köylerinin önemli bir bölümü de Alevidir). "Sınıfçı" dar bakış, bugün bile bu detayı atlayabilmektedir. Kaypakkaya'ya göre Kürtlere tarihi haksızlık artık günün meselesi değildir. Onun düzeltilmesini istemek akılsızlık ve basiretsizliktir. Bir genellemeden hareketle devasa ve pratik bir mesele ıskalanmaktadır ve burada da yöntem benzerdir.

"Bu noktayı belirtmemizin sebebi, program taslağı üzerindeki tartışma-

larda bir arkadaşın Kürdistan bölgesinin birleştirilmesini programa koymak yolundaki isteğidir. Türkiye’de Kemalist hareket ancak Türkiye sınırları içindeki Milli Meseleyi en iyi, en doğru çözüme bağlamakla yükümlüdür.”

Kaypakkaya Kürt ulusunun kendi kaderini tayin hakkını ayrı bir devlet kurma hakkı olarak tanımlaması ise oldukça önemlidir.

Fakat soruna ilişkin çözüm önerilerini Kuzey Kürdistan’la sınırlaması, dahası Kürdistan parçalarının birleşme hakkını, “tarihsel haksızlıkları düzeltme eğer sınıf mücadelesini etkilemiyorsa komünistler görev olarak üstlenmemeli” önermesi hatalıdır.

Kürtlerin müstakil bir devrimci ve/veya komünist partisinin olabileceğini öngörmez, doğru da bulmaz. Kürt isyanlarına ilişkin olarak milli ve ‘feodal’ karakter değerlendirmesinde bulunur. Ona göre isyanlarda ‘Kürt burjuvazisinin kendi iç pazarına hâkim olma arzusu’ vardır.

Bu da kitabı bir yaklaşımdır. Lenin ve Stalin’in bahsettiği ‘ulusal sorun’ başlığı getirilir ve Kürdistan’a giydirilir. Lenin ulusal sorunu ‘iç pazara hâkim olma mücadelesi’ olarak çerçeveslendiği için Kaypakkaya da Kürt burjuvazisinden bahseder. Peki kimdir onlar? Kürdistan’da 1923-1970 arasında bir ulus devlet kurarak buradaki pazara hâkim olma hedefi bulunan Kürt burjuvazisi var mıdır? Teorik genellemeye göre olmalıdır ama pratikte yoktur. Burada bir eksiklik varsa bu Kaypakkaya’da değildir. Stalin’in “ulus” tanımı da Kürtlere tam olarak uymaz “ulusal mücadele” genellemeleri de.

Kaypakkaya’nın Kürdistan halkıyla yoğun duygudaşlığı ve her

şart altında kalbinin onlarla olması son derece kıymetlidir. Onun teorik düşünmesindeki sınırlılıklar 20. yüzyıldaki sosyalizm denemelerinin düşünsel sınırlılıklarıyla ilişkilidir, sorunun özü/ve ayrılmayı destekliyor desteklemiyor gibi konulardaki yaklaşımları Lenin’in bambaşka koşullarda söylediği genellemeler nedeniyle şematiktir.

Referanslara başvurmadan, Marksizm’den hareketle Türkiye coğrafyasının toplumsal gerçeğini analize tabi tutma özelliği sadece ‘71 devrimci hareketinin değil bütün cumhuriyet tarihindeki devrimci sosyalist mücadelenin sorunu olageldi. Alıntı savaşları ’70’lerin ikinci yarısında aldı yürüdü. Ancak

Belli ki Kaypakkaya konuyu güncel saymamakta ve Kürdistan’ın özgürlüğü için başlı başına bir kurtuluş hareketine ihtimal vermemektedir.

onlardan geriye hiçbir şey kalmadı. İyice öğrenmek ve sonra bütün öğrendiklerini unutarak yeniden düşünmeye başlamak, toplumsal hayatın ve mücadelenin mekanizmasını soyutlamak teorinin bel kemiğidir ve ne yazık ki Türkiye siyasi coğrafyasında örneği azdır. “Alıntı”ların ‘Sen Marks’tan, Lenin’den iyi mi bileceksin’ havasıyla yarışdırılması, üstelik bunların basitçe “sosyalist” devletlerin çıkarlarına göre yapılan açıklamalarla çeşitlenmesi dar pratikçi kalıplara hapsolmayı beraberinde getirmiştir.

Mücadele biçimlerine yaklaşıma baktığımızda önceki iki başlıkla etkileşimi saptayabiliyoruz. Denizler adı 'ordu' olan bir örgüt kurdu, o arada Filistin'e gidip döndü, şehirde kimi eylemlerle birlikte kırlara yöneldiler. Sınır çizgileri belirgin bir stratejileri görünmüyor. "Fokoculuk" türü değerlendirmelerin de esaslı bir temeli yok. Zira benzer eylem biçimlerine Mahirler de yönelmişti. 'Kır' odaklı eylemi öne alan Kaypakkaya'dır.

Mücadele biçimlerinden bahsetmeye Mao ile başlamalıyız. Zira Mao bütün '60'lı yıllarda ve kısmen '70'lerde silahlı mücadele yoluyla devrim yapma iddiasına sahip parti ve örgütleri doğrudan etkileyerek SB'nin aksine politik devrimciliğin kaynağı oldu. Latin Amerika'dakiler dahil, dünyanın her tarafındaki silahlı devrimciler mutlaka Mao'ya baktılar, ilham aldılar. Bu ilhamın idealize edilerek abartıldığını, Mao'nun o pozisyonunun da SB-Çin kamplaşmasının enstrümanı olduğunu kaydetmeliyiz. Bazen Çin'in bazen SB'nin faşist/faşizan paramiliter örgütlenmeleri birbirlerine karşı kullanmasına dek varacaktır bu araçsallık. Devrimciler arasındaki silahlı çatışmalar da bu uğursuz ve lanetlenilmesi gereken devlet çıkar siyasetiyle ilişkilidir.

Türkiye'de ve Kürdistan'da da Mao zora dayalı mücadele arayışında ilham kaynağı oldu. Mahir mücadele yöntemleri konusunda kimi farklı detaylara sahiptir. Ancak Mao'nun 'Halk Savaşı' anlayışını kabul eder. Bu anlayışa göre kırlar esas şehirler talidir; mücadele kırlardan şehirlere doğrudur, temel güç köylülerdir.

Mahir, Mao'nun "Politik Askeri Savaş"ını (PAS) "Politikleşmiş Askeri Savaş Stratejisi" (PASS) tanımına içerir. Kırlardan önce bir gerilla savaşı vardır ve şehirdedir; bu silahlı propaganda evresidir, oradan kırlara çıkılır, savaş başlatılır ve şehirler kuşatılır.

Bu değerlendirmelerde işçi sınıfı "sıfır derecesinde"dir. Zira Çin bir köylü ülkesidir. Burada işçi sınıfının fiilen kendisi değil ideolojisi öndedir. Aslında bu bakışı temelden değiştirebilecek birkaç gelişme vardır. 1967'den itibaren İstanbul ve çevresindeki fabrikalarda grevler, direnişler yayılmıştır. Bir de adeta hiç hesapta yokken 15-16 Haziran patlamıştır. 15-16 Haziran Mahir'in de Kaypakkaya'nın da teorilerini sarsacak niteliktedir ancak bir ölçüde "kapalı devre" düşünüldüğü için o imkanlardan yararlanılamaz, tek yönlü mücadele girişimi iradi olarak ilerletilir. Zira ikisine göre de "ikti-

dar namlunun ucundadır”. Kaldı ki o mücadele biçimi kitle ayaklanmalarına kaynaklık edecektir.

Mahir, şehir eylemini önemsemi. Çünkü halka (ki halk ile oligarşi arasında bir ‘suni denge’ vardır ve bu kırılmalıdır) silahlı propaganda yoluyla oligarşinin kof olduğu gösterilmelidir. Güven vermek sadece bu yolla mümkündür. Bunu yapacak olan kadrolardır. Kendi kişisel pratiğinden de çıkarabildiği gibi Mahir “politik askeri liderliğin birliği” ilkesini savunur ve bütün kadroların çok yönlü olmasını önemser. Burada gayet kuvvetli bir etik tutum da vardır:

“Kitlelerin düzene karşı memnuniyetsizlik ve kıpırdanmalarının eyleme dönüşmesi için, önce inandırıcı olmalıyız. Söylediklerimizi bizzat eylemimizle onlara göstermeliyiz...”

Bu öncü ve fedai bir devrimci organizasyonu sürekli kılmaktadır. Mahir bu çekirdeği oluşturmaktadır. O ileri bir orduya dönecektir. Ona göre halk kitleleri pasifist-kuyrukçu solculardan bıkmıştır, güveneceği bir örgüt özlemi çekmektedir ve suni dengeyi bozmanın yolu silahlı propagandadır. Bu şu demektir: Ajitasyon propagandanın merkezine silahlı mücadele eylemleri konulmalıdır.

Bu başlık şu nedenle de önemlidir. ’71 devrimci hareketi Türkiye sathındaki diğer bütün sosyalistlerden, mücadele biçimlerinde zoru temel almalarıyla ayrıldı. Hem içinden geçilen dönemde hem bugünden bakıldığında Mahir-Deniz ve Kaypakkaya’nın temsil ettiği devrimcilik anlayışının asıl önemi budur. Şu veya bu düşüncelerinin doğru olması onlara çok bir şey katmayacağı gibi bütün düşünceleri yanlış olsa bile bu onlardan herhangi bir şey eksiltmez. Zira onlar sol-sosyalist mücadelenin rutin,

konformist, düzen içi akışını geri dönüşümsüz olarak kesintiye uğrattılar ve hep bu tarihsel cüretleriyle anımsanacaklardır.

Mücadele biçimleri hakkında dışarıdan ve uzaktan konuşmak kolaydır. Bir ömrü adamak, üstelik bunu her an öldürülme, hapsedilme olasılığı bulunurken, düzen içi yaşam seçeneklerini tümüyle reddederek başarmak “nasıl yaşamalı” sorusuna verilmiş en kapsamlı yanıttır. Onlar sözlerinin altına ömürlerini koydular ve o sözleri dökülen kanlarıyla imzaladılar.

Mücadele biçimleri konusunda da ilk örnekler olmanın bütün heyecanının yanı sıra bütün amatörlüklerini de yaşamışlardır. Mahir’den farklı olarak İ. Kaypakkaya Mao’yu, hiçbir dolayım olmadan bire bir alır ve okuduklarını (Kızıl siyasi üsler dahil) bir coğrafyanın dağlarına tatbik etmeye girişir. Mao ile kurduğu ilişki onun yazdıklarını tefsir etmekten ibarettir. “Yarı sömürge yarı feodal bir ülkede, devrimde sınıfların yer alışını Mao Zedung yoldaş şöyle sıralamıştır” gibi ifadeler bu tefsir ve transplantasyon çabasına kaynaklık eder. TİİKP’in zora dayalı mücadelesi yoktu ve zaten bunu reddediyorlardı. Dolayısıyla Kaypakkaya bu başlıkta onları teşhir ederek tıpkı Mao gibi basitleştirme-şematikleştirme yoluyla maddeleyerek anlattı fikirlerini. Ona göre Kemalizm ve devlet başından beri faşisttir, özü toprak devrimi olan bir demokratik halk devrimi yapılacaktır. Silahlı mücadele esas, diğerleri talidir; Türkiye’de bunun şartları vardır. Mao’nun stratejik denge ve saldırı şemasını da Türkiye’ye uygular. Artık bütün iş uygun kırık alanların seçilerek kadroların buraya yönlendirilmesidir.

dirilmesidir. Ona göre halkımız da bunu, yani silahlı mücadeleyi beklemektedir. Yayın faaliyetine, demokratik mücadeleye karşı değildir ancak “söz mavzer yoldaşın” olduğu için bu gibi faaliyetler talidir.

Elbette konu buralara gelince, silahlı mücadele bir tür varoluş gereği gibi algılandığı için Mahir’in de Kaypakkaya’nın da dili çok sertleşir ve bu arada gayet dışlayıcı ve hırçın bir üslup tutturulur. 1972-73’te keşintiye uğrayan ancak 1976’dan itibaren tekrar ve çok daha toplumsallaşmış mücadele biçimiyle yükselen devrimci hareketin iç tartışmalarında da bu dili, çok daha abartılı biçimlerde göreceğiz. Çığa dönen kartopundan bahsedeceksek, kartopunun yuvarlanmaya başlaması TKP’nin iç gerilmelerde akla ziyan ithamlara, yaftalamalara başvurmaktan çekinmeyen düşmanlaştırıcılığındadır. Günümüzde büyük oranda terk edilmiş olsa bile sol-sosyalist geleneğin böyle bir kültürü vardı ve ondan kaçınmak isteyenleri de bir biçimde etkiliyordu.

Kaypakkaya mücadele biçimleri bahsinde de her adımda Mao’yu tanıklığa çağırmıştı.

Mao’nun pek çok analizi gibi 20. yüzyıldaki devrimci deneyimleri kavrama biçimi de problemliydi. Kaypakkaya da pek çok kanaatini Mao’dan okuduklarıyla oluşturuyordu. Mesela “Rus Komünist Partisi’nin tüfekleri sosyalizmi yarattı” gibi değerlendirmeler istisna değildir Mao’da.

Mahir’de ‘silahlı propaganda’ya rastladık. Kaypakkaya’da da var: “Biz silahlı mücadeleyi, genel olarak politik mücadelenin ve özel olarak propaganda ve ajitasyonun bir biçimi olarak, ele alıyoruz. Reviz-

yonist klik (PDA-bn)ise silahlı mücadele ile siyasi mücadeleyi, propaganda ve ajitasyonu karşı karşıya koyuyor. Böylece, siyasi mücadelenin silahlı biçimlerini reddediyor. Silahlı propaganda ve ajitasyonu reddediyor.”

Mahir’de silahlı propaganda ‘suni dengeyi kırmak’ içindi. Burada ise silahlı propaganda siyasi mücadelenin “yoğunlaşmış” biçimidir. (Clausevitz’in genellemesinden harekete ediliyor.)

PDA’ya dönük eleştirilerde, mücadele biçimleri etrafında da Mao’dan edinilen kanaatler öndedir. Anlatılan köyler, kırlar ve köylüler “varsayılan” mekanlar ve topluluklardır. Hakikatin böyle olmadığı çok kısa bir sürede tecrübe edilecektir. Örgütsel yenilgileri hızlandıran etmenlerden biri de bu sübjektif değerlendirmelerdir.

Son derece sert mücadele biçimine karar veren 1971 devrimcileri içinde buldukları örgütlülüklerin buna elverişli olduğunu mu sanıyorlardı? Özellikle Mahir öyle olmadığını farkındadır. Ancak ‘suni denge kırıldı’ ve/veya ‘köylü gerilla savaşı’ başlayınca bu gibi sorunların giderileceği inancı vardır. Burada temel bir kurmaylık sorunu öne çıkar. Adına uygun birer parti-örgüt değil amatör yapılarla karşı karşıyayız. Her üç hareket, işlerin ters gitmesi halinde sürekliliklerini sağlayacak önlemler almak fikrinden uzaktır. Kelimenin düz anlamıyla bir “prototip”tir bu örgütlenmeler. Bütün mücadele biçimlerini bir arada, etkince kullanma pratiğine uzaktırlar. Daha sayılabilecek pek çok çıkmazı bağırılarında taşımışlardır.

Ancak tarihe “her olan olmaya mecburdur” diye bakılmaz. 1971

devrimciliği o şartlarda ve o özgün biçimlerle ortaya çıktı. Daha farklı olabilir miydi? Hayır, denilemez. Fiziksel tasfiyeye varan yenilgilere de 'kaçınılmazdı' diye bakılamaz. Toplumsal hayat ve mücadele sürprizlidir. Elbette devasa güç eşitsizliği vardı, devrimci çıkışın yaratıcıları pek çok şeyi deneme yanılma yoluyla öğrendi ve ilk çıkış ağır biçimde ezildi. Ancak bu ezilme dalından koparılan bir narın yere çalınması gibi oldu. İçindekiler Türkiye ve Kürdistan'ın hemen her tarafına saçıldı.

1971'in teorik-politik analizlerinden, meselelere yaklaşım biçimlerinden bugüne kalan, eylem kılavuzu olabilecek değerlendirmelerin bulunmaması olağan. Bir ilk örnekti. Kapitalizm-sosyalizm denge döneminde yaşadılar ve sosyalizmin kendi iç savaşının dolaysız etkisine maruz kaldılar. Devrime ve komünizme adanmış birer hayat yaşadılar. Bir dün-

ya devrimi ihtimali onların uzağındaydı. Kapitalizm, bütün varyantlarıyla varoluş krizinde debelenmiyordu. O zaman aralığındaki devrimler de tıpkı yüzyılın başından beri meydana gelen diğerleriyle birlikte yenildi, çöktü. İçten çürüyen, yozlaşan, kapitalizmin çöplüğüne yuvarlanan denemeler geriye pek az şey bıraktı.

Ancak tıpkı Che'nin kendini ortaya koyuşu gibi Mahir'in, İbo'nun ve Deniz'in hayatı yaşama biçimleri, söz ve eylem bütünlükleri, düzene dönmeyi reddeden etik tutumlarıyla pratikleri sadece lokal bir alanda değil dünya devrimi mücadelesinde bütün coğrafyalardaki özgürlük savaşçılarına yol göstermeye, ışık taşımaya, yorulanlara el uzatmaya devam edecektir. Dönemin bütün ölümsüzlerini temsil eden bu üç komünist, Türkiye ve Kürdistan devrim mücadelesinin kurucu önderleri olarak gelecekte de bütün canlılığıyla hatırlanacaktır.

“Burjuva devlet ve düzenin sınırları”nın zorlandığı yer, devletin yasal ve açık (gizli olmayan) şiddet aygıtlarının proletarya ve ezilenlerin mücadelesini bastırmakta yetersiz kalmaya başlamalarıdır. Bu ancak karşıt toplumsal ve siyasal güçlerin çatışmasını kapsayan dinamik bir süreç olarak kavranabilir. Burjuva devletler anayasalarının öngördüğü olağanüstü hâl ve sıkıyönetim gibi “rejimler” ile böyle durumlara hazırlıklıdır, ama işçi sınıfı ve ezilenlerin sınıf mücadelesinin gelişimi olağanüstü hâl, sıkıyönetim gibi olağandışı yönetim yöntemlerini de etkisizleştirebilir ve etkisizleştirir.